

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám, Gergurov-féle házban,
nova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bácsamegyei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és esztendőnkön.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 fr
50 kr. — Egy óra 85 kr.
Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Előfizetési felhívás

a „Zombor és Vidéke“ XV. évfolyamára.

A „Zombor és Vidéke“ 1896-ban XV-ik évfolyamába lép.

Tizenöt évet élt s küzdött végig a „Zombor és Vidéke“ — mindig az ellenzéki politika szolgálatában, mely idő alatt állhatosan ostromozta a megyei korrupciót s annak fő-fő tényezőit. A ki igazságos ítéletet fog mondani lapunk működése fölött, az be fogja ismerni, hogy a megyeszerte észlelhető nagyobb ellenőrzés s tisztább ügykezelésben nem kis érdeme van a Z. és V.-nek, melyet másfél évtizeden át se lekenyerezni se elhallgattatni nem lehetett.

A megyei s városi közélet tisztaságáért küzdünk ezután is, éber szemekkel őrködvé minden a nyilvánosság kritikája alá tartozó ténykedés fölött, gondosan kitérve az elől, a mi a magánélet körébe vág. Soha a „Z. és V.“ nem nyult belé a magán vagy családi élet szentélyébe, de minden támadásának éle a közhivatali ténykedésekre vonatkozott.

Apponyi Albert gr. párthivei vagyunk, lapunk a megyei nemzeti párt hivatalos organuma, de azért nem vagyunk elfogultak a kormánypárt intézői férfiúi irányában sem s érdekeiket, a mikor azok arra méltón nyilvánulnak, készségesen elismerjük.

Nem úgy a kormánypárt, mely az ellenzék organumát nem tartja arra valónak, hogy hivatalos közleményeit vele is közölje, mert arra akarja kényszeríteni az ellenzéki embereket is, hogy a kormánypárti sajtó útján értesüljön mindarról, a mi e megyében közhírré teendő.

Pedig e vármegye felében ellenzéki pártállású orsz. képviselőket választ s véres verejtékű filléreit szolgáltatja át a megyei adminisztrációnak, hogy azokkal fedezze kiadásait. De ennek daczára a hivatalos vármegye nem akarja tudomásul venni létezésünket, közgyűlési meghívóit meg nem küldi, jóllehet ily eksklusivitást a kormány részéről se tapasztalunk, sőt ellenkezőleg a kormány sokszor adja tanujelét annak, hogy nem tesz kü-

lönbséget kormánypárt s ellenzéki lap között.

Ideleinn a Bácskában azonban az irányadó körök kormánypártibbakk a kormánynál s szűkeklübbek, mint a mesebeli uszorás.

Ily körülmények közt az ellenzéki sajtó súlyos küzdelmet folytat a megélhetés nehézségeivel s kizárólag előfizetőire van utalva.

Azokhoz fordulunk újlag, — a kik eddig is lehetővé tették lapunk fentartását s hazafias áldozatkészségükre apellálunk akkor, midőn előfizetéseik szíves megajítására ezennel fölkérjük.

Tavaly ilyenkor, — mint napilap állottunk olvasóink elé, — kérve támogatásukat. Fájdalom, ez a támogatás nem volt elegendő arra, hogy a napilap költséges előállítását fedezze. Vissza kellett térnünk előbbi kisebb állásunkba, melyet a közönség áldozatkészsége megbír.

De azért a napilappá való átalakulás eszméjét végkép el nem ejtettük. A megye olvasóközönségétől függ, hogy az újra életre keljen.

„Bácskai Karczos“ című vasárnapi mellékletünket tovább is adni fogjuk s előfizetési feltételeink a régié maradnak.

A „Zombor és Vidéke“ egész évre 8 frt.

„ „ „ fél évre 4 „

„ „ „ negyedévre 2 „

A „Bácskai Karczos“ egész évre 4 frt.

„ „ „ félévre 2 „

„ „ „ negyedévre 1 „

A „Zombor és Vidéke“ a „Bácskai Karczos“-sal együtt

Egész évre . . . 10 frt.

Fél évre . . . 5 frt.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

A n. é. olvasóközönség szíves támogatására ajánlva lapunkat vagyunk,

Hazafias tisztelettel.

„Zombor és Vidéke“

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Bácsmegeye karácsonya.

Bácsvármegye az idén nyugodalmas és csendes karácsonyi ünnepet ül azok jóvoltából, a kik sorsára döntő befolyást gyakorolnak.

Lemult róla a megyebizott-

sági tagválasztás és a restauráció . . . Két nagy fontosságú akció, melyek elronthatták volna karácsonyát. Se az egyik, se a másik nem keltett föl nagyobb kedélyhullámzást.

A megyebizottsági tagválasztás legtöbb helyen simán, a hatalom szája-ize szerint folyt le, ott pedig, a hol ellenzékiek választattak, — nem is remélt a kormánypárt győzni.

A restauráció is simán folyt le, megmaradtak a régi tisztviselők, kivéve Csupor s Kolozsváry főszolgabirákat, a kiknek menniök kellett, hogy helyet csináljanak másoknak. — Azt mondják, hogy purifikálni kellett. Ez azonban csak ürügy, mert a purifikáció seprőjét sokkal nagyobb jog s igazsággal kellett volna alkalmazni más helyütt . . . de nem történt, a mi arra vall, hogy itt sem a purifikáció volt a czél, hanem a helyesinálás.

Pedig bizonyosak vagyunk abban, hogy Csupor nagy lelkesedéssel lett volna újra megválasztva, ha a megyebizottság élni tudna és akarna választási jogaival.

Nem akart s nem is tudott, mert vakon követte a főispán akaratát s époly lelkesedéssel kiáltott éljent arra, hogy Hipp Dezső O-Beesére választatik főszolgabírónak, mint a mily gépileg vette tudomásul, hogy az szóbotlás volt s Hipp Dezső Palánkára választott meg.

Az impressió, — melyet a megyebizottsági tagok a restaurációból hazavittek az, hogy ők tulajdonkép zérusok, a kikkel senki se törődik, arra való massa, hogy éljenezzen.

Sok restauráció mulott le rólunk, de még annyira kutyába soha se vététt az egész megyebizottság, mint ezuttal. De ennek nem a főispán az oka, a ki soha se mulasztotta el hízegő epithetonek közt hirdetni ki a határozatot, hogy: „a tekintetes megyei bizottság megválasztotta X — vagy Y-t.“ Maga a megyei bizottság degradálta önmagát zérussá azzal, hogy semmi életjelt se adott magáról, nem kívánt egyetlen választási aktusnál, hol ellenjelölt is volt,

ellenpróbát, a mit pedig joga lett volna mindannyiszor követelni, főleg pedig akkor, midőn a zür-zavarban a főispán nem látta meg, hol van a tulajdonképi többség.

Jól volt neki úgy, a hogy a főispán mondta, ha mindjárt jó-hiszemű tévedésben is volt.

Mit adjon a főispán az ily tömegre?

Annak pedig, hogy a 600 főből álló nagy testületnek semmi erkölcsi súlya nincs, az az oka, hogy erőszakkal s a választói jog leigázásával beválasztatnak a fő- s alszolgabírák, jegyzők s aljegyzők s a központi tisztviselők megyebizottsági tagokul, a kik nem mernek egyebet tenni, mint folyton éljenezni.

Ily körülmények közt az az egy-két ellenzéki megyebizottsági tag, a kivel vármegyénk rendelkezik, csak nma szemlélt szerepre van kárhozthatva, miután akciózt kifejtjenie nincs módjában.

Ez az oka annak, hogy a megyei autonomia napról-napra súlyod s veszti jelentőségét.

Várva-várjuk a közigazgatás reformját, mely új életre fogja serkenteni a régi organizmus megemberedett tagjait.

S ez az idő nincs távol. Egy év múlva lesznek az új orsz. képviselőválasztások s utána az új országgyűlés első teendői közé fogja sorolni e nagy jelentőségű s oly sokat hangoztatott reformot.

Addig is legyünk nyugton s dicsértessék az Úr karácsonya!

Békesség a földön.

A pásztorokat vezető égi csillag békét és üdvöt hirdetett a hitetlenségben és babonában elsüllyedt emberiségnek, mivel hirdeté, hogy megszületett a megváltó, az új erkölcsi és vallási rend megteremtője. A templom, a keresztény vallás karácsony szent ünnepén a világi gondoktól, a közélet sivár csatáitól való visszavonulást és magába szállást parancsol, az engesztelődés és a béke szelid fuvalata adjon helyet a politikus a nemzetiség; és fájdalom, hogy ki kell mondanai, a legutóbb keletkezett felekezeti pártok viharainak. — Mellőzhetetlen szenvedélyek ezen bennünket körülözönlő áradatában az olykori megállás, hogy bennünk a megtisztult emberi érzés nyerjen mindenek felett túlsúlyt, mely a vallás magasztos magasztaláról rajongó önünket lecsillapítja, tisztább látókört biztosít, — és az emberiség iránti szeretetünket ismét megeleveníti. Háborog az egész világ, és nincsen ország, hol az alkotmányos élet biztosítva van, melyben a politikai párharcok elkeseredten nem dúlnának; és az anyagi kérdések az emberiséget harczi táborokká nem osztanak. — E bajok nálunk mind megvannak, — de hozzájuk szegődnek a nemzetiségi és az utolsó időben, a kulturális harcok, melyek a valláspolitikai törvények folytán felmerültek. Hozza a vallás karácsony napján a békítő olaj ágat ezen csak nem e chactisusnak mondható hullámzó áradatban, hanem is nyújthat állandó békét, nyugtson időlegest, a szeretet és vonalomból bizonyára valami jövőre is megmarad. A karácsony ünnepe lángra lobbantja a kicsinyek ka-

rácsonyfáit, melyeket üdv, boldogság és szeretettel állnak körül, — a közeli jövő év meggyújtja e honpolgárai szentelte millenium óriási fáját, melyen egy ezer év kulturája látványosságra ki lesz állítva. A harc, a béke, a szellem, az anyag, az irodalom és művészet összes vívmányai ott lesznek e politikai nemzetnek kiállítva, hogy tegyen tanúságot az ide csoportuló világ elúsított 1000 éves életéről. — Mit mondanának rólunk az idegen nemzetek, melyek kiállításunkat körül állandják, — ha életerős, egységes nemzet helyett, belvillongásában, pártoskodásaiban, gyűlölködésében szédült nemzetet, mint torzképei egy erős nemzetállamnak, találának itt a Duna pártján? — A végzet mentse meg bennünket e szomorú látványtól, — akkor inkább még tovább is rejtőzködjünk! Béke tehát és engesztelődés szállja meg, most már a megváltó születése napján, e hon polgárait, és arra ösztönt, impulsust adjon a jövő évben meggyújtandó millenárius nagy fa, — melyet békében, és hazafias szeretetben kellend e hazafiának közzé állani. Nemzetiségi, vallás és osztály különbség nélkül vették körül eleinte, még az armány nem emele fel hydra fejét, 1848. tavaszán, a szabadság fáját és az öröm általános volt, — hasonló harmóniával állják körül e honnak polgárai a jövő évi millenárius fát, és merítsenek ezen szép összhangzából erőt a jövő küzdelmeire. Béke és engesztelődés szeleme lengje körül a karácsony ünnepet, — és a békét hirdető világító karácsonyfák lobogó fénye világítsa be előre a nemzet nagy ünnepet, és adja az ég, hogy honfitui szeretetben ölelkezve vegyék körül e honnépei

PARCZA.

A Karácson.

(A „Z. és V.“ eredeti lárczája)

Sz. Márk, az apostolok fejedelmének sugalmazása után a romaiaknak szánt evangéliumot írván, mindent elhallgat, mi Jézusnak fogantatására és csodálatos születésére vonatkozik. Harmincz éves korában lépteti fel, Tiberius uralkodása alatt s Judeában Pontius Pilatus kormányzósága alatt, teljes történeti légkörben, jellemének egész szépségében. Jézus elő áll, beszél: s már első szóra fensőbb lény előtt érzi magát ez ember. A meghatottság, a csodálkozás előkészítik a lelket a hitre. Augustuséhoz hasonló században, olyanok számára írván, kiknek hite erősítésre szorult, talán utánoznom kellene sz. Márk óvatosságát s fátyol vetnem Jézus bölcsőjének titkaira. De a kereszténységnek, művészetnek, költészetnek, vallásnak tizen-nyolcz százada nepszerűkké tették már a születés és gyermekkor eme szép történetit s oly bájosak azok, hogy elhallgatásukat még azok sem bocsátának meg, kik történeti valóságukat nem hiszik. Ime lássuk sz. Lukács szerint.

Bethlehem környező dombok egyikén a pásztorok legeltették nyájukat. A keleti

gyönyörű éjjelen a juhokat ritkán hajtják be a városba. Északi szélről védett karámba terelik; tüzet gyújtanak s a pásztorok, mint hajdan Jákob, kőre hajtott fejjel, kőpönyöikbe burkolva alszanak. Betlehem olaj- és fügefákkal beültetett fensikon fekszik, honnét letekintve, széles róna terül el szeméink előtt, melyet távolban Moab hegyei öveznek. A pásztorok itt, a kis várost környező hal-mok egyikén virasztottak, midőn egyszerre csak egy angyal jelent meg nekik. „És ime — mond sz. Lukács — az úr anygala meg-állt előttük és az Isten fényessége körülragyogá őket és megfélemlének nagy félelemmel.“ Mondá nekik az angyal: „Ne féljete, mert ime nagy örömet hirdetek nektek, mely lesz minden népnek; mert ma született nektek az Üdvözítő, ki az Ur Krisztus, Dávid városában. És ez lesz nektek a jel: Találtak egy kisedet, polyákba takarva és jászolyba fektetve. És azonnal mennyei sereg sokasága jöve dicsérni Istent: Dicsőség magasságban Istennek, és békesség a földön a jó akaratu embereknek.“

Nem tudjuk, mivel érdemelheték meg e szegény pásztorok azt a tisztességet, melyben Isten részesíté őket. Egy pillanatra kibukkannak a homályból és visszamerülnek abba; ismeretlenek előbb, még ismeretlenek később; igazi képviselői az emberiségnek,

mely dolgozik, szenved s így ama szegényeknek ép azért kellett az emberiség Megváltójának első környezetét képeznie.

Amint az angyalok eltűntek így szólának a pásztorok egymáshoz: Menjünk el Betlehembe és lássuk meg e dolgot, melyet az Ur jelentet nekünk. Sietve elmenének, találták Mariát és Józsefet s a jászolban fekvő kisedet. Látjuk itt e bájos jelenetben az érkező pásztorokat, álmélkodásukat. Annak m galazódásán, kinek nagyságát ismerik; zavart és együgyű előadásukat az angyal szavairól; néma imadásukat; Józsefet és Mariát elragadtatásban; s az egész barlangot, amint az új szülőt dicsősége betölti.

Lehet-e fenségesebb jelenet képzelné ennél? Látni az isteni kisedet Anyjának ölelő karjai között. Látni a szegény pásztorokat — mint a zsidó nép küldötteit — mely megalázódásukban, imádvá az isteni kisedet, a Kí nem biborban és bársonyban született, hanem jászolban a barmok között, hogy alázatosságra intse az embereket, hogy alázatossággal megszerezzék azt, mire alkotvák.

Az egyház és az egész keresztény világ ma ünnepli a világ Megváltójának születése napját, mire az egyház a hivatet előkészíti az adventtel — Ur — jövet — mely négy hétig tart, emlékeztetve bennünket arra,

az 1894-iki millenáris nagy karácsonyfát, — hogy annak emléke teljes erkölcsi erejével és buzditó emlékével hasson azután századokon át.

R. Á.

A jövő század takarékpénztára.

Irta: dr. Molnár István.

Szerencsés véletlen folytán tudomására jutottam egy kéz alatt terjedő üzleti tiloknak, mely „Visszatérítési pénztár“ néven készül meglepni a világot.

Állítólag német nemzetgazdák észszüleménye; de azért Budapest lesz az első, mely nagyobb méretben mint nemzetgazdasági tényezőt, fogja az új intézményt kipróbálni.

Alap gondolatát a következőkben iparkodom megismertetni.

Tény, hogy ez időszert a vásárlások nagy része *hitebe megy*; hitelből él nagyrészt, a legkisebb hivatalnoktól a legfőbb nagykereskedésig fölfelé, minden eladó és vevő egyaránt. Ez által — mint mindenki, aki hitelt vesz igénybe — tudva, vagy öntudatlan, de kamatot fizet hitelezőjének. Persze — „ha“ *fizet*?! Sokszor nem fizet kamatot, sőt tőkét sem. Az ilyen veszteséget aztán a kereskedő vagy iparos kénytelen kivetni más vevőire, vagy elsíratni.

Máskor meg ugyan megkerül a télikabát vagy a báli selyemruha ára,

*) E cikket december 15-én kaptuk kézhez, a karácsonyi szám részére.

Szerk.

de csak *évek múlva* s bíró közbejöttével, per útján; tehát költséggel, rizikóval s így részleges veszteséggel.

Világos a jelenbeli gyakorlat fenti szűkszávu rajzából, hogy az *eladó*-ra nézve a *rész fizetés* kimondhatatlan előnyökkel járna; oly világos ez, hogy szót se vesztegensünk reá.

Már most, ha sikerül ezen *kész fizetés* elvét a vevőre nézve is kívánatosá tenni: akkor *mind a két fél* egyformán fog kapni rajta, tehát többé-kevésbé divatba fog jönni.

Nem tudom, de azt mondják, hogy az adósság-csinálással bizonyos kéj jár; azért hát részemről nem hiszem, hogy bármily előny biztosítása sem lesz képes a könnyelmű embereket — fajunk nagyobbik felét — a hozomra dolgozástól elszoktatni. Viszont azonban vannak olyan emberek, is akik *éppen takarékoságból* nem vesznek készpénzen, hanem kitolják a fizetést, amíg csak lehet. *Ezekből és a rendszer készfizetők*ből remélheti az új pénztár a maga betevőit.

Betevőit?? Hisz azt már régen tudja a világ, hogy csak az vehet ki, aki betétet hozott. Hát akkor miben volna az elvi forradalom? Nohát itt éppen abban van az újítás, hogy *soha se kell betenni egy krajcárt se, mégis egyre szaporodik a betétünk.*

A mi egész munkánk csak a *szelvénygyűjtés*, úgy a mint következik:

Az üzletek és gyárak, intézetek és lerakatok egész serege nyilatkozott már, hogy 1 — 5%, sőt némely cikk-

ben 10 — 20% engedményt ad a készfizetőknek. Ezen engedményt — könnyebb tárgyalás kedvéért — számítsuk állandóan 5%-nak. Már most, ha a vevő bemegey a boltba és vesz 10 fillérért, koronáért vagy forintért árut, a kifizetés ellenében kap a kereskedőtől *egészen hasonló értékű szelvényt* s az egész dolga abban áll: ezeket a szelvényeket gondosan gyűjteni s megőrizni. Mihelyt 100 korona értékű szelvénye összegyűlt, elmegy a „Visszatérítési pénztárba“ és becsereéli a a 100 korona áru szelvényt *100 koronás kötvényre, amely legkésőbb 99 év múlván névértékben, tehát teljes 100 koronán be fog váltatni.*

De esetleg előbb is pénzzé teheti kiki a maga ilyen kötvényeit, amennyiben:

a) Evenkint a kötvények bizonyos százaléka teljes névértékben ki-sorsoltatik, tehát az elköltött pénz, mint a sorsjegyeknél, *esetleg már a legközelebbi évben megtérülhet*, ha a kötvényen számát kihuzzák.

b) Az intézet az ily kötvényekre kölcsönt ad előlegképen, vagy azokat előre megszabott áron meg is *veszi*. Így például 29 évre 10%-on, 49 évre 20%-on, 60 év múlva 30%-on beváltja a kötvény névértékét.

Persze ez így csekélynek látszik, mert az idő hosszú, a percentszám meg kicsik. De ha számítást teszünk *egy életből vett példán*, mindjárt másképp fest a dolog; s aki elgondolja, hogy az állam elvileg örökéletű lény, az

hogy az emberiség négy ezer évig várta a Megváltó eljövételét. Naponkint hajnalban mutatja be a sz. misét, melyet hajnali misének vagy rozátának neveznek. — Hajnalban vagy napfölkelte előtt azért tartják, mer a népek az ur Jézus eljövetele előtt a *tévedés és bálványozás homályában* voltak s az igazság napja csak Krisztus urunk születésekor viradt ránk. Angyali misének is *nevezik*, mert az angyali üdvözet nyilvános elmondásával fejezik be. Könnyű sejteti, miért oly kedves e hajnali isteni tisztelet a híveknél. Az éji csendben komolyan zengő harangszóra seregesen tolonganak ők az Ur háza felé, örvendve, hogy míg mások az édes álom karjai közt nyugszanak, ők az Urnak szolgálhatnak s napi foglatosságukat Istennel kezdehik és szentelhetik meg, mint Aranyszájú sz. János mondja: „Előbb kulcsolja az ember imára kezéit s aztán lásson munkájához.“

A nagy ünnepek előestéit, az első keresztények virasztással és templomban való imával töltötték; virasztással manap csupán a karácson előestéjét szokás még megtartani, a midőn némely régi jámbor szokás feljull. A karácson előestéjén szokásos *karácsonja* igen értelmes jelentőséggel bír, mert valamint Ádám az *alfafa* gyümölcse által vétkezett, úgy az Üdvözítő a

keresztfán váltott meg. — A megváltás gyümölcsseit a karácsonfán függő ajándékok jelentik, a rajta alkalmazott gyertyácskák pedig a mai éjjelen világra jött világvilágosságát jelképezik, mely minden embert megvilágosít. Ezen fa a paradicsombeli tiltott fára, mely által első szüleink vétkeztek; vagy pedig az élet fájára, vagyis a keresztire emlékeztet, mely által a bűntől megszabadultunk. Ezen az estén szalmát vagy szénát szórnak a szobákba szét, figyelmeztetve arra, hogy a Megváltó a betlehemi istállóban született. Szokásban van a betlehemi jászol felállítására, melyet assisi sz. Ferencz kezdeményezett; neki különös kedvelt abban, hogy a jászolban fekvő Jézus szegénységéről elmélkedjék; hogy pedig annál elevenebben állítsa őt szeméi elé, azon gondolatra jött, hogy jászolt készítsen. Halála előtt három évvel 1223 Grác mellett az erdő homályában kápolnát épített s benne jászolt és oltárt emeltetett. A jászolba befekteté a gyermek Jézus alakját, köréje csoportosította sz. Mariát és Józsefet, az angyalokat és a pásztorokat. Midőn a karácson est megérkezett, szerzetársaival s nagy népsereggel megindult az erdőbe. Gyertyafény világított az érkezők elé. Azután ünnepies isteni szolgálatot tartott sz. Ferencz s felolvassa az evangéliumot; sz. beszédet intézett az örvendő

néphez, még pedig oly szépet, hogy mindnyájukat megindította. Ezen ünnepélyt ezental minden évben megújították s úgy tetszett a népek, hogy lassankint tovább-tovább, végre az egész keresztény világon elterjedt. A betlehemi jászol emlékezetünkbe hozza Jézus születése helyét és körülményeit.

Szokásban van *dió és mogyoró* osztogatni, mi igen szépen emlékeztet arra, hogy csak küzdelemmel nyerhetjük el a mennyországot. Mert miként a dió csak a külső héjnak feltörése után lesz élvezhető, úgy a mennyországot is csak önmagunk és belső rossz hajlamaink megbabolása és kiirtása után nyerhetjük el. *Mézet* is adnak, mi jelképezi Krisztust, mert a mézet a szűz méhek gyűjtik, úgy Jézus is Szűztől szűzen született. Jelenti egyszersmind azt is, hogy szíveink oly tiszták legyenek, mint a méhek által gyűjtött sziméz és a jó tettekre oly készek, mint minő olvadékony az. *Alma* és mindenféle gyümölcsök, azt jelentik, hogy első szüleink a tiltott alfafa gyümölcséből evén bünt követtek el, meg nem fékezvén kívánságaikat; tehát az almák kívánságaink szükséges fekezésére emlékeztetnek.

Karácson ünnepein minden pap három misét mondhat. Az első misét *éjféli*, mert Krisztus Urunk éjjel született. A második *hajnalban*, mivel a pásztorok kora hajnal

rögtön belátja, mily végtelenül fontos nemzetgazdasági kezdeménnyel állunk itt szemben.

Tegyük egy vagyontalan, két kezére utalt kis iparos munkabírást 40 évre, tehát vegyük fel őt 40 éven át évi 1000 koronával penzkeresőnek s tegyük fel — hisz ha föl nem tesszük is megcsik — hogy ezt a szerzett 1000 koronát el is költi.

Ha már most lesz benne annyi okos önzés, hogy kiadásait mindig szelvények ellenében teszi, azokat összegyűjti: a 40-ik év végén összes szelvényei váltásdíja fejében, a 3 vagy 4-es kamatláb szerint 2951, illetve 3755 koronát kap kezére készpénzben.

Ha valaki gondolkozik egy pár percig azon, hogy annyi számtalan jótékony alapítvány, állandó élvezeti (élelmezési, lakási, ruházati stb.) kiadás hány millióra rúg évenként: nem fogja kicsinyleni az eddig nem is létezett apró scontóknak illetén tőkésítését. Még fontosabb lesz a hatás a részben, hogy a takarékoságból, mely ma csak szórványos erény, úgyszólván közfogyasztási cikk származik; mert a legutolsó koldus is, ha odanyújtja koronáját az ünnepi font húsért vagy téli gúnyáért, egyuttal állandóan takarékoskodik mellette.

Első kérdés persze, hogy: kik rovására? Mert hiszen, amit én nyerek, azt valakinek el kell vesztenie.

ban keresték fel és imádták Őt. A harmadikat *nappal*, mivel Jézus e világnak világosságát és üdvöt hozott.

Karácson második napján ünnepli az egyház sz. *Istvánnak* ünnepét, ki először szüretet vértanó halált lezuhart. A harmadik nap sz. *János* evangélistának van szentelve, ki az ártatlanság legmagasabb fokára emelkedett és azért Jézus kedves tanítványa volt. Ezen a napon *bort* szentel az egyház, mert régi hagyomány szerint sz. Jánosnak Aristomedus bűvész méreggel kevert bort adott. Midőn sz. János a bort megáldotta, abból kígyó jött elő, mire minden ártalom nélkül megitta. Tehát a sz. *János áldásnak* van értelme, csak hogy *nem úgy, mint nálunk szokásban van*, hogy néha a János áldás elköltése *másfél óráig* is eltart. Értelme az, hogy a bort úgy használjuk, hogy annak mérge nekünk ne ártsen, hanem mértékletesen használva, egészségünk fentartására szolgáljon.

Ezen egyházhagyománybeli adatok a szent ünnepek családias csendjében az érdeklődőknek okulásra és épülésre szolgálhatnak.

... y.

Látszólag igen, de a valóságban nem úgy van a dolog; hanem úgy, hogy a kereskedő, ha *készpénzen ad el*, maga is *olcsóbban* vehet; továbbá nem szenved üzleti veszteséget, nem vezet dubiosákat, nincs perköltsége, szóval előnyököt élvez a részfizetés folytán. Ezen előnyök fejében fog ezentúl a Banktól szelvényeket vásárolni, hogy azokkal feleinek vételkor kedveskedhessen. Legjobb a dologban, hogy ezek a szelvények neki — az eladónak — se kerülnek tulajdonkép semmibe, mert hiszen az ő eladó, a gyárak is benne lesznek — sőt mint láttam már is mind benne vannak — az érdekközösségben.

A betétek reális elhelyezéséről, árvapenzéhez hasonló biztos fedezetéről, államilag ellenőrzött kezeléséről, szóval a tett ígéretek emberileg biztosítható beváltásáról minden irányban van gondoskodás.

Csekély részéről pénzbeli hasznainál is fontosabbnak tartom nemzetnevelő hatását és az új kor rákfenéjének, a socializmusnak, megtörésére alkalmas irányzatosságát.

Mert így most már az utolsó szenes kocsis se mondhatja magát a társadalom száműzöttjének; hiszen mire már a munkában ellankadnak, térde megrokskad, háta kicipósodik a dolog terhétől: nincs kiszolgáltatva sem a kegyelemkenyérnek, sem az elzüllésnek, hanem *magának* van, vagy lehet egy, kis összekuporgatott tőkéje, mellyel mindig kezdhet valamit.

Záradékol megemlítem még azt a kézen fekvő ellenvetést, mely az egész rendszert lerontaná, ha megállhatna, hogy: majd egyszerűen a kereskedő *többet vesz meg a vevőn* s ezt a többletet adja vissza skontó fejében; tehát tulajdonkép a magunk pénzét rakjuk be mégis.

Az üzletember, ha készpénzzel dolgozhatik, inkább olcsóbb lesz, mint drágább; sőt a gyárossal szemben ő is csak vevő lévén-mint mondtuk — a maga bevásárlási forrásánál ő szintén kap skontót; tehát amennyi engedményt ő *ad* a feleknek, ugyanannyit vagy többet *kap* majd a gyáraktól, és így egyáltalán nem lesz szüksége arra, hogy az árakat egy fillérrel is felemelje; sőt a kevesebb deperdita fejében még talán hamarabb leszállítja.

Eddig*) még egyetlen *fővárosi lap* sem emlékezett meg ezen, első rendű pénzemberek és politikusok neve alatt fejledező pénzügytétről.

Örülök, hogy ismertetésével némi

figyelmet tanusithattam kedves földjeim iránt, akiknek boldog karácsonyt kívánok.

A megyei tisztujtás.

A f. hó 19-én tartott restauráló közgyűlés eredményének jó részét mlit számunkban hoztuk már. A közgyűlés az akkor közlötöken kívül még megválasztotta az egyes bizottságokat, továbbá egyes hivatalnokok helyettesítőit. A választás további lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Az *állandó választmány* tagjainul Karácson Gyula előterjesztésére egyhangulag megválasztottak: Dr. Alföldy Gedeon, Bertolino Sándor, Czirfusz Ferenc, Dungserszky Lázár, Debelyacszy Izidor, id. Ertl János, Eigi József, Fernbach Antal, Fernbach Bálint, Fernbach József, Gromon Dezső, Heincz Albert, dr. Hoffmann Károly, Hoffmann Frigyes, dr. Ivanovits Iván, Jusits Lajos, Karácson Gyula, Késmárki Béla, Kohut Henrik, Latinovits János, Latinovits Frigyes, Latinovits Pál, Latinovits Géza, Lederer Gustáv, Meszner István, Mihályi János, Mezey Károly, Mezey Zsigmond, Mikosevits József, Nagy István, Pál Antal, Popovits Vazul, Piukovits József, dr. Molnár Károly, dr. Rátai József, br. Rédl Lajos, br. Rédl Béla, Röheim Károly, Schmauz Endre, Lelbach László, Sándor Béla, Schlagetter Gyula, Siskovits Tamás, gr. Széchenyi Emil, Szemző Mátyás, Szemző Gyula, Szemző István, Sztokajovits Milos, ifj. Szalay Károly, Szász János, Tóth József, Trischler Ferenc, Vény Márton, Vojnits Dávid, ifj. Vojnits István, Veinld Mór, Vujevits Zoltán, Városhy László, Vissy Károly, Zakó Milán.

Az *igazoló választmány* tagjainul Dr. Vojnits István főispán részéről kinevezettek Elnökké: Sándor Béla; tagokká: Pávlovits Simon, dr. Rátai József, dr. Vujevits Zoltán. A közgyűlés részéről megválasztottak: Bertolino Sándor, Czirfusz Ferenc, id. Ertl János, Kohut Henrik, Röheim Károly bizottsági tagok.

A *bírói választmányba* beválasztottak: Fernbach Antal, dr. Molnár Károly, Latinovits Pál, Szalay Károly, Zakó Milán, bizottsági tagok.

A *gazdasági választmányba* beválasztottak: dr. Alföldy Gedeon, Ungár József, Debelyacszy Izidor, id. Ertl János, Eigi József, Gräber Gyula, Hegyesi Ferenc, Keszeltbauer Károly, Kolozsvary Sándor, Hercz Ede, Latinovits János, Lelbach Péter, Popovits Sebő, Nagy Mihály, Rác György, ifj. Szalay Károly, Szemző István, Trischler Ferenc (Hodszagh), Vény Márton és Siskovits Tamás bizottsági tagok.

A *közegészségügyi bizottság* tagjai lettek: Dr. Burtik Győző, id. Ertl János, Gligorievits Péter, Hoffmann Frigyes, dr. Hadzsy János, Hegyesi Ferenc, Popovits Sebő, Krappenheim József, dr. Kresztits György, dr. Molnár József, Martin József, Nagy Kálmán, dr. Ott Konrád, dr. Ormay Kálmán, Dembitz Vilmos, Mladoniczky Vincez, dr. Rátai József, Szemző István, dr. Tessényi Pál Vojnits Dávid, Vény Márton, dr. Zalár István és dr. Hoffmann Károly bizottsági tagok.

A *statisztikai bizottságba* megválasztottak: Titkárrá: Lederer Pál. Tagokká: Dr. Cziráky Gábor, Fernbach Lajos, Jovánovits Mladen, Kármán József, dr. Kék Lajos, Krieg Béla, Latinovits Pál, Rác György, dr. Schneider Károly, Szemző Gyula, dr. Récsai Ede, Rokenstein Nándor, Trischler X. Ferenc, Radits Elek, Zsótér Antal bizottsági tagok.

A *nyugdíjkezelő bizottságba* megválasztottak: Dr. Alföldy Gedeon, id. Ertl János, Szemző Gyula és Szilágyi Mór bizottsági tagok.

A *jegyzői szigorló bizottság tagjai*: ifj. Szalay Károly és Czirfusz Ferenc bizottsági tagok.

A netáni zentai tisztujtás helyettes

elnökévé kirendeltetett: dr. Molnár Károly tiszti főügyész.

A megyei tiszti főügyész helyettesének kirendeltetett: Pribil Ernő első al- s stb. főügyész.

Az árvaszéki elnök helyettesének kirendeltetett: Maximovits Szilárd árvaszéki ülnök.

A közgyűlés után dr. Vojnits István főispán ebédet adott, a melyen jelen voltak: Sándor Béla, Szemző Gyula, Vojnits Máté, Piukovits József, Kuluncsits Ágoston, dr. Zakár István, Rezsnyai Aurél, Deák Zsigmond, Hauke Imre, Siskovits Tamás, gróf Széchenyi Emil, Latinovits Géza, Latinovits János, Bezerédy István, Mikosevics Kanut, Eigl József, Vojnits Dávid, Schmausz Endre, Debelyacski Izidor, Hoffmann Károly, Mladonczky Vince, Fernbach Bálint, Vissy Károly, Kovacsits Máté, Vojnits Dániel, Kék Kajos, Michailovits Kornél, Weindl Mór, dr. Dekker Gyula, Krappenheim József, Ungár József, Tárcazy Dezső, Szemző János.

Ezzel az utolsó megyei restauráció véget ért.

Városi ügyek.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a m. kir. Pénzügyminiszter ur ő nagyméltóságának f. évi október 27-én kelt 77795. sz. a. kelt rendelete folytán az ausztriai értékű 20-as ezüst váltó pénz valamint az ausztriai értékű 4-krajczáros réz váltó pénz az állam pénztárolknál és hivataloknál már csak 1895. évi december 31-ig fogadtatik el, és hogy ezek az érmeek 1895. évi december hó 31-ike után sem névértékben sem anyag értékük megtérítése mellett többé sem fizetéseken el nem fogadtatnak sem át nem váltatnak.

Politikai hírek.

Az anyakönyvi bejegyzés aláírása.

Több anyakönyvvezetővel megesett, hogy a házassági kötés alkalmával a házaspár megtagadták az anyakönyvi bejegyzés aláírását. A megye alispánja ezen esetekből folyólag fölírta a belügyminiszterhez, kérve az anyakönyvi bejegyzés aláírása kötelező voltának kimondását. A belügyminiszter ez ügyben érdekes leíratot intézett a vármegyéhez, melyben kijelenti, hogy a házaspár nem kötelezhető az anyakönyvi bejegyzés aláírására. A miniszter rendelkezésének indoklásául a következőt jegyzi meg.

„A házasságkötésnél közreműködő polgári tisztviselőnek föladata fölvilágosítani a házaspárt, hogy a házasság törvényszerű megkötése teljesen be van fejezve akkor, midőn a polgári tisztviselő a házaspárt a törvény értelmében házastársaknak nyilvánítja; emellett a polgári tisztviselő ezen kijelentése után a házaspár immár törvényes házastársak. A mennyiben a házaspár ezen fölvilágosítás dacára is megmaradnak vonakodásuk mellett és a házassági anyakönyvi bejegyzés aláírását, vallás meggyőződésükre való hivatkozással továbbra is megtagadják, a polgári tisztviselő a házassági anyakönyvi bejegyzés záradékában jegezzze meg, hogy a házaspár az aláírást megtagadták.”

HIREK.

— **Áthelyezés és kinevezés.** A valóság- és közoktatásügyi miniszter Jovanovics Mária csurohgyi községi iskolai ideiglenes tanítónót jelen minőségében a kátyi elemi népiskolához áthelyezte; helyébe pedig Joczits Darinka okleveles tanítónót egyelőre ideiglenes minőségben kinevezte.

— **A „Tóth Kálmán kör” estélye.** Eléggé jellemezheti a Tóth Kálmán kör

nívóját az a körülmény, hogy míg a színi szezon alatt s előadási estén tartott — hangversenyek a közönségnek csak kis részét képekes a színházból az estélyekre elcsalogatni, a csütörtöki estély mindennek dacára szépszámú publikum előtt ment végbe. A körnek már e réven is ismert, s hogy úgy mondjuk, „közkedveltségű” tagjai léptek föl többnyire; a ki ezuttal először lépett a „Tóth Kálmán” kör pódiumára, az csak Vertesi Károly volt. Vertesi Károly, ki lapunknak is jeles munkatársa, legszívesebben az utazási irodalmat kultiválja, nemrégiben „Több országból” czímen megjelent utirajzai a fővárosi kritika elismerését is kivívták. „Alexandria” című szellemes utirajzát, melyet Rácz Soma olvasott fel, vonzóan festi a török világot; a közönségszótlan tetszésével találkozott. A többiekől rég elzengtek dítirambjainkat. A kör zenekara három ízben is részolgaft életrealitásának teljes elismerésére, Szabácsy Anna k. a. operarézszele pedig, melyet csengő hangja és buzgósgája teljes szépségében, mutattak be, gyönyörű volt. A „Büvös vadász” uvertürjét Frawnik Béla és Blumentál Károly adták elő négykézzel és teljes sikerrel. Végül a kör műkedvelőinek egyik legjelesbje, Szalay Frigyes hangolta jókedvre a publikum minden tagját, fesz-telen modorban és kedélyes hangon előadott vig monológjával. Az estélyt a reggeli órákig tartó táncz rekesztette be.

— **Gyermekelőadás.** Minden műlvezetel, a mit a világot jelentő deszkák nyujtanak, felér az öröm, a mit a gyermekelőadások nyujtanak. Látni, mint igyekszik az apró-cseprő népség szerepének megfelelni, a bátoralan mozdulatokat, a miből bárki kiolvashatja a nagy izgatottságot, a mi a nyilvánosság elé lépést kísér, nemkülönben gyönyörködni a szülőknél, kik a zsufolt publikum közt ragyogó szemekkel tekintenek cseméjeikre, s a vidor gyermekeket, kik mintegy biztatón néznek műkedvelő kollégáikra, mindez azt, kiből csak egy csöpp idealizmus van, jobban vonzhatja a világ minden operánál. A f. hó 20-án tartott jótékonycélu előadás erre nyujtott alkalmat, de nem tesszük ki magunkat a hízlekedés vádjának, ha azt is állítjuk, hogy a műlvezetből is kijutott a része a szépszámú publikumnak. A kis műkedvelők minden nagyobb lámpaláz és ijedelem nélkül kiállották a játékok, sőt némelyikük oly rutinnal játszott, hogy azt csak csodálni lehet. A két sikerült vígjátékon kívül nagy hatást aratott a két szavaltat, nemkülönben a fényes és izléssel rendezett élőkép is. A legnagyobb érdem, mely az est sikerénél közreműködött, mindenesetre a rendezőké; mert nehéz elképzelni, hogy mennyi fáradságba kerülhetett így kicsiny s néha bizony nehezen zabolázható népséget, kellő hangsúlyozásra, megfelelő gesztusokra betanítani s ügyelni, hogy valami ügytelenség által az őszjátékok meg ne zavarják. A kik e fáradságos munkának oly derekasan megfelelték, — Bergerné Gráff Anna és Denkné Kusszik Emilia — azokat méltán megilleti az orosz-lánrészt a hálaból, mi a jótékonycélu élvező egykor az adományozóknak rebegetnek. — Az anyagiakról a róm. kath. iskolásoknak hozzánk beklüdtöt alábbi jelentése számol be, a melyhez az egy köszönetet fűz, a mihez ismét mi is szívesen hozzájárulunk. — A jegyekből 221 ft 10 kr, felül-fizetésekből 50 ft 50 kr folyt be. Így az összes bevétel 271 ft 60 kr. Ebből 35 ft lett már a szinigazgatónak kifizetve a zenéért, szolgálatért és más apróbb szükségesekért. A többi kiadás eddig még nincs összegezve, de biztosan lehet állítani, hogy a „Tanítók háza” javára legkevesebb 200 ft felküldhető. *Felülfizettek* dr. Vojnits István, Szemző István Szemző Gyula 6—6 ft Fernbach Antal 6 ft 60 kr. Mihálovics Endre 3 ft Czár András 2 ft 20 kr, Esztergomy Borbála 2 ft, dr. Drakulits Pál, Karácson Gyula, dr. Alföldy Gedeon, Fernbach Bálint, Tárcazy Mór, Koczkar Zsig-

mond, Spitzer Mor, 1'50—1'50 ft, Gráff Nikáz, Horvátovits Szipó, Kollár József, Városvy Károly, Gräber János, N. N. 1—1 ft, Szabadka Mihályne, N. N. 60—60 kr, Denk Emil 60 kr, Gärtner Sándor, Odry Lajos, Vujevits Lajos 20—20 kr. Köszönettel tartozunk egy a fölülfizetők, mint a nagyérdemű közönségnek szives anyagi támogatásáért, de köszönettel adóznunk a szinügyi bizottságnak is, mivel a színházat, annak fűtését, világítását ingyen átengedte; — a kis művészeknek, a kiké a legfőbb érdem; — és a szülőknél, a kik nem sajnáltak sem fáradságot, sem pénzt, csak hogy az estély sikere minél fényesebb legyen. Mindezekért újból fogadják öszinte köszönetünket. A zombori r. kath. tantestület.

— **Párbajok.** Két fiatal ember f. hó 21-én kardpárbajt vívtak harczképtelenségig, melyben mindkét fél könnyű sebet kapott. A párbajra a Tóth Kálmán kör estélyén való összeszólalkozás adott okot. Ugyanott összeszólalkoztak Beer Márk honvédfőhadnagy és Silbersdorf Ferencz honvédfőhadnagy, kik közt szintén kardpárbaj volt, melyben Beer főhadnagy súlyos sebesülést szenvedett.

— **A vasárnapi munkaszünet fel-függesztése.** Kissé kesőn juthatott az eszébe a miniszternek legutóbbi rendelete kibocsátása, s innen van az, hogy rendeletének fele hasznát csak a fővárosi kereskedők élvezhették, s a vidékiek nem. Ez a rendelet a f. hó 22 ei és a 29-ai vasárnap délutáni munkaszünetet a karácsonyi és az újévi bevásárlások tömegessége miatt fel-függeszti. A 22-iki munkaszünetre ez már hatással nem volt, mivel Zomborban ez alkalomra egy bolt se volt nyitva. Mivel azonban ez a rendelet a jövő vasárnapra is szól, s így az nem esik egészen „post festa”, a kereskedők tájékoztatására itt adjuk közre a miniszteri rendeletet, mely így szól: „Tekintettel arra, hogy a karácsonyi ünnepekre, valamint új évre szokásos bevásárlásokat a fogyasztó közönség rendszerint az említett ünnepek megelőző napokon szokta nagyobb mértékben teljesíteni, ezennel megengedem, hogy 1895. december 22-én és az ugyane hónap 29-én eső vasárnapokon az 1891. évi XIII. t. cz. 3. §. alapján 1892. évi március 5-én 14837. szám alatt kiadott rendelet II. A. 2. §. 4. 5. pontok alatt említett ipari és kereskedési telepeken az ipari munka, illetőleg adásvevés egész napon át végeztethessék.

— **Az ág. evang. híveknek tudomásul adatik,** hogy karacs ony másodnapján 1/2 11 órakor az e célra kibérelt helyiségben Urvacsorával egybekötött Istentisztelet fog tartani. Medveczy Zsigmond s. k. egyházfelügyelő, Korossy Emil s. k. ág. ev. lelkész.

— **Hibaigazítás.** A megyei restaurációról irt tudósításunkba tévedésből azt irtuk, hogy a szolgabírónak megválasztott dr. Balaton Gyula nem bír a kellő kvalifikációval s e miatt egy év alatt köteles azt megszerelni. Ez azonban tévedés, mert dr. Balaton Gyula a szükséges kvalifikációval bír s a hivatali esküt is letette.

— **A hadügyminiszter az újdékl-titel-óbecsei vasutnak.** Mikor az újdékl-titel-ó becei vasutról s annak lelkes kezdeményeiről szöltünk, futólga érintettük, hogy e vasutnak stratégiai fontossága is lesz. Leiningen gróf kormánybiztos, a vállalat egyik vezetője, — mint most értesültünk, — a hadügyminiszteriumtól ezen stratégiai szempontnál fogva az építendő vasut céljaira 240,000 frtnyi segélyt eszközölt ki.

— **Versenytárgyalás.** A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság a német-palánki üresedésbe jött dohánynagyáruda betöltése végett hivatalos helyiségekben 1896. január 3-án versenytárgyalást tart. Pályázók kötelesek kellőleg felszerelt kérvényeik mellé 1500 ft bánatpénzt készpénzben vagy a megha-

tározott értékpapirokban letenni. Az ajánlat beküldésének határideje 1896. január 2-án d. e. 10 óra. — A nemet-palankai dohánygyártósdézhez 96 dohány kis árus van utalva, forgalma pedig 1894-ben 73,834 frt 03 krt. tett ki.

— **Jutalomjáték.** Deczember hó 30-án lesz Ferenci Frigyes a szintársulat kedvelt comicusának jutalomjátéka, mely alkalommal szinre kerül „A méltóságos csizmadia”. Ronaszéki G. énekes bohózata, mely egyszerűs mind ujdonság számba megy. Reméljük, hogy a közönség ez estén minél tömegesebben látogatja a színházat, és azért a sok derült estért, mit a kis Ferenci nekünk szerzett, méltón megjutalmazza. Ferenci ez estén több új couplét énekel, melyekhez a zenét Dellin karmester írta, több helyi vonatkozással.

— **Ujdonság.** Kárpáthy György jelenleg Kulán működő szingazgató egy ujdonsággal is meg fogja lepni a kulai színházlatogató közönséget. Mint halljuk, a társulat szinre fogja hozni Krausz Bernát ottani tanító, — lapunk munkatársának „A szellemidezők” - cz. 3. felvonás bohózatát. A darab előadására még visszatérünk.

— **Névmagyarosítás.** Maison Lajos biktíryi illetőségű budapesti lakos vezetéknévénél „Aczel”-ra kért átváltoztatása, belügyminiszeri rendelettel, megengedtetett.

— **Apatini kereskedő- ifjak egylete.** Az apatini kereskedő ifjuság által tervezett „Verein junger Kaufleute” című egylet f. hó 15-én megalakult. Elnöke Fleisch Adolfot alelnökké Walter Pétert, pénztárnokká Becker Ferenczet választották meg.

— **Vidéki zászlószót.** Kuláról írja tudósítónk: F. hó 14-ike óta Kárpáthy György jól szervezett szintársulata gyönyörködötti városkánk intelligens közönségét sikerült előadásaisával. A társulat majdnem kivétel nélkül tehetséges, igyekvő tagokból áll, akik közül különösen kiemelhetők: Kárpáthy Györgyike és Rózsika, Szerémfalviné Sándor Ilka, Frank Lenke, Linczy Laura és Nagy Ilona; a férfiak közül pedig Kárpáthy György igazgató, Szerémfalvy Béla rendező, Huszti Márton, D. Nagy Kálmán, Makai Elemér és Győri János tüntették ki magukat az eddig előadott darabokban. Szinre hoztak eddig: „Nebántsvirág” vj operettet, „Egy titkos éj rejtelmei” bohózatot, „Ingeny-élők” vig népsziművet és e hó 19-én szinre akarták hozni a „Válás után” cz. vígjátékot; de sajna egyeztet a kellemetlen időjárás, — másrészt a vármegyei restauráció miatt oly gyér közönség jelent meg a színházban, hogy az előadást megtartani nem lehetett. Általában határozott „pech”-je van az időjárást illetőleg a minden tekintetben derék és kiváló pártolásra méltó szintársulatnak. Mióta a sörházi vendéglőben Thalia templomát fölülötték, olyan locs-pocs udjárásunk van, hogy az ember még az utcára is restel ki menni. Csoda, hogy a színháznak még annyit látogatója is akadt, amennyit eddig ott látni szerencsénk volt. Hiába, a fekete karácsony még a színházakra nézve is kellemetlen.

— **Gőzfürdő Kulán.** Haladunk! Beszúlettel haladunk, — írja kulai tudósítónk. E hó 17-én nyílt meg városkánkban és adott tót a közhasználatnak a régóta várvárt gőz- és kádfürdő. A minden tekintetben nagy eleganciával és minden kigondolható kényelemmel berendezett gőzfürdő az északi fürdő mintája után készült és felépítésével Aman J. és társai kulai sörfőzde tulajdonosok elévülhetetlen érdemeket szereztek maguknak és halára kötelezték le közönségünket. Az építés 20,000 frtjába került a cégnek, de el is modhatjuk, hogy a kulai gőzfürdő mellett az összes megyei gőzfürdő elbujhatnak. Mint halljuk a kitünő cség most még egy értéki kut furatásának tervével foglalkozik. No ha még ezt is megkapjuk, akkor Kulán valóságos egészségi járvány fog dühöngeni. Adja Isten!

— **Névmagyarosítás.** Schreck József kishegyesi illetőségű, ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei vezetéknévüket belügyminiszeri engedéllyel „Halász”-ra változtatták.

— **A protekció.** Bármennyire is küzdünk ellene, s bármily sok elvet hangoztatunk is, a protekció nem lehet kipusztítani. Pláne Bácskában, a hol a protekció csaknem össze van forva a megye szervezetével, ugyancsak mosolyogni lehet azon, a ki azt szeretné, hogy itt a protekciónak nyoma se legyen. — Mi sem lehetünk tehát oly követelő, hogy ilyesim kívánjunk, de már oly dolgokra, a milyenről bács-topolyai levelezőnk ír, ha ügyet se vetnénk, az a romlottság legvégső fokát jelentené. Topolyán ugyanis földadónyilvartatói állásra pályázat lett hirdetve, mely pályázat kimondta, a pályázóknek kérvényükhöz *jegyzői oklevelet* kell mellékelni. Be is érkezett ily szabályszerű kérvény három; a többi közül négy csak négy vagy több osztályú középiskolai bizonyítványt mellélt; egy pedig, mint a harcos, ki erejében bízva, paizsot se visz a csatába, minden oklevél vagy bizonyítvány nélkül küldte be kérvényét. Jogszerint tehát csak három pályázó jöhetett figyelembe, a kik közül egyik pláne három évig jogot is hallgatott. Azonban sem ezeket, de még a középiskolát végzeteket nem választották meg, hanem igenis megválasztották a paizs nélküli harcoszt, az oklevél s a bizonyítvány nélküli pályázót Iesz János személyében. Hát a többi pályázók? Az egyiket pályázatának visszavonására kényszerítették, a másikat ignorálták, a hogy már ily esetekben szoktak tenni oly urak, kiknek ebben prakszisuk van. — B-Topolyán tudvalevőleg nem olyanok a közállapotok, hogy azt akárkinek kezére lehetne adni; — no és hogy egy kvalifikáció nélküli ember hogy csinál rendet, az már azok gondja, a kik megválasztása által a protekció elvét oly fényesen érvényre juttatták.

— **Marharakodó állomás engedélyezése.** A földmivelőügyi miniszter a m. kir. államvasutak vonalán fekvő Csikéria állomást marharakodó állomásul engedélyezte.

— **Vettük a meghívót.** A hódásági „Polgári Kasinó” f. é. deczember hó 31-én sajtó egyleti helyiségekben rendezendő tombola estélyére. Kezdeté 8 órakor. 1 drb tombola jegy 20 kr. Tombola után táncz.

— **Nagy körvadászat Bács-Almászon.** E hó 14-én és 15-én nagy körvadászatot rendezett gróf Teleki József bácsalmási és kunbajai uradalmaiban. A területet négy éve óvták és azért a nyúlállomány tekintettel a vadsgény vidékre, rendkívül nagyra emelkedett. A vadászatok eredménye 230 nyul, 4 róka. Részt vettek a háziuron kívül — Vermes Béla orsz. képviselő, Lednitzky Márton, Latinovits Géza, Kovacsits apát, Deák főszolgabíró, dr. Márton, dr. Radits, lovag Gutwein, Siskovits, Haner stb. — A vadászatokon a grófné is megjelent és élénken érdeklődött annak menete iránt. A vadászatokot a kiválóan vendég-szerető főúri pár bácsalmási kastélyában fényes estély követte.

— **Vesztett kutyák garázdálkodása.** Ó becsei levelezőnk írja: Dungserszki Bogdán nagybirtokos tanyáján egy kóbor vesztett kutya hét másik kutyát, három sertést meg egy tizenegy éves fiut megmarta. A hatóság gondoskodott a megmárt állatok zár alá helyezéséről, a Bognár István nevű fiut pedig felkűldötte a budapesti Pasteur-intézetben. — Megrendítő szerencsétlenségről ad hírt titeli tudósítónk. Lőw János odaváló dunagőzhajózási hivatalnok Herkules nevű óriás kutyája megvesztet s a tulajdonos két szép hajadon leányát, a 16 éves Mártát és a 19 éves Jeanettet összemargacolta. Az állatot elpusztították, a két lányt pedig édesapjuk Budapestre kíséri a Pasteur-intézetbe.

— **Negyvennyolcas honvéd halála.** Pacher István, szabadkai nyug. városi pénztári ellenőr, 1848/49-iki honvéd f. hó 16-án meghalt.

— **A nyomor elől a halálba.** Nem hasonlíthatott nagyon a kamenczi jegyző hivatala a bácskai jegyzőségekhez, mert különönbén bajosan határozta el volna magát egy olyan lépésre, mint a minőt most tett. A szerencsétlen ember kifáradt „a létért való küzdelemben,” s nem bírta a nyomort tovább tűrni, s ezért az ujvidéki fahidról a Dunába ugrott. A fagyos hullámok, ugylátszik, megkívántatták vele egy pillanatra az életet, mert eleinte segítségért kiáltott, de mire a közelben lévő halászok kifoghatták, a szerencsétlen már halva volt.

— **Negyvennyolcasok a miniszterelnöknél.** Az 1848/49-es honvédek nemrég tartott közgyűlése küldöttséget jelölt ki, oly czélből, hogy az a miniszterelnöknél a honvédek ügyének föllendítését kérje. A miniszterelnök f. hó 19-én fogadta a küldöttséget s a küldöttség vezetőjének Péchy Tamásnak szavai után kijelentette, hogy a honvédek kéréseire nem ad elutasító választ s megígérte, hogy a nyugdíjak ügyében méltányosabb eljárást fog behozni. A honvédek nagy éljenzéssel fogadták a miniszterelnök szavait. — A *bácsmegyei honvédegységet* Császár Péter képviselte a küldöttségben.

— **Pékmesterek sajtópöre.** Ily cím alatt megirtuk mult számunkban, hogy Szabadkán Jandek Ferencz sőtőmester Döntő István ugyancsak sőtőmester ellen sajtópert indított. Minthogy azonban Döntő István és Jandek Ferencz — mint most értesülünk — időközben kibékültek s Döntő a Jandekra vonatkozó sértő kifejezéseket téves adatok után írottaknak nyilvánította, a sajtóper elmarad.

— **Halálozás.** Vettük az alábbi gyász-hírt: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik a hön szeretett férj, illetőleg atya nagyatyja, após és testvérnek Mátéházi Matkovits Lajos urnak a Ferencz József rend lovagja, zentai járási főszolgabírónak élete 53-ik évében a halotti szentségek átjatos felvétele és hosszú szenvedés után 1895. évi deczember hó 20-án reggeli 1/29 órakor bekövetkezett halálát. A boldogult hült tetemei e hó 21-én d. u. 2 órakor fognak beszenteltetni és a róm. kath. felsőtemetőben örök nyugalomra helyeztetni — Az elhunynak lelki üdvéért az engesztelő szt. mise áldozat f. évi deczember hó 21-én d. e. 10 órakor fog az Urnak bemutatattni. Zenta, 1895. évi deczember hó 20-án. Beke lengjen áldott porain! Matkovits Lajosné szül. Tavassy Ida neje Matkovits Béla, Ida, Anna, Leonka, gyermekei. Gömörly Elemérke unokája. Matkovits József öccse. Matkovits Jozsefne szül. Jablonszky Mária sógornője. Özv. Tavassy Antalné szül. Babócs Anna napa. Dr. Gömörly Kálmán cs. és kir. huszár ezredorvos veje.

— **O azok a szegény nemzetiségek!** Szó sincs róla, hogy a magyarok valami humanus módon bánnak el a szegény nemzetiségekkel. Ha csak halvány vázát is akarják látni a sok joggalanságnak, a mi rajtuk megcsik, tessék csak elolvasni és szükség esetén magyarra fordíttatni a Zásztavát, mely alig győzi reprodukálni a hozzá érkező panaszokat. Most is meg mi történt velök: egy csendőrpáncsnokság hivatalos átiratában a telkészeket fölhívja, hogy a szerb csendőroök idegen hangzásu keresztnevet felsőbb rendelt folytán magyarra fordítani s az erről szóló okmányt mielőbb felterjesztelni sziveskedjék. Szívesreható hangon szólal meg ez ellen a szerbek panaszkönyve, a Zasztava. Hát nem bizonyítja ezen magas rendeletre előkötvet kirohanás, ugymond, hogy minket nemzetiségeket kiméletlenül s szakadatlanul fölönöknek itt? Így merik ingerelni amugy is elkezesedett szívünket; s még hozzá magukat a telkészeket szólítják

fel arra, hogy nyájuk nevét magyarra változtassák. — Hát nem keresves a szegény szerbek élete ezen vandál és állatias magyarro között!

— **Sport.** A szabadkai „Achilles Sport-Egylet” f. hó 14-én tartotta meg igazgató-sági ülést, mely alkalommal a versenybizottságok megalakították és a jövő 1896 évre kitűzték a versenyeket. Mint ezek számából is kiténik az egyelőre mozgalmal év vár; a mit alighanem csak babérai szaporítására fognak felhasználni a bácskai sportsmanek. Az egyesület jövő évi versenytervezete a következő: Február 2. Jégünnepély a Palicson (zárnap jan. 25.) Február 22. és 23-án jégünnepély a Balatonon. (Zárnap feb. 15.) Március 22. Milleniumi versenybizottság ülése. Május 10. Tavaszi versenyek Palicson. Védő: Rottenbiller János. Május 14. Kirándulás és országúti versenyek. Május 25. Országúti versenyek Szabadka és Zenta között. Julius 26. Bajnoki uszóversenyek Palicson. Augustus 26. Milleniumi és az egyelt 20 éves jubileumának versenyei Palicson. Okt. 4-ikén. Őszi versenyek. A febr. 2-iki palicsi ünnepély sorrendje: I. Korcsolya műverseny. II. Sikerverseny. Távolság 500, 5000, 1500 méter. III. Nemzetközi korcsolyaverseny. Távolság 5000 m. IV. Nemzetközi sikerverseny. Távolság 500 m. V. Hótalp-verseny. Távolság 2000 m. VI. Jégacht-versenyek. Távolság 10,000 m. A jövő évi program második száma a febr. 22. és 23-ára tervezett korcsolya- és hótalpkirándulás Siófok és Kesothely között. E versenyek rendje ez: I. Korcsolya sikerverseny. Távolság 5000 m. II. Küzdelem a bajnoki sorozatért. Távolság 10 km. Védő: Kovács Dénes. III. Nemzetközi korcsolya-verseny. Távolság 15,000 m. IV. Jégvitorlás versenyek. Távolság 15,000 m. V. Műversenyek. A mérkőzésekre jelentkezéseket elfogad az egyelt elsőkére Szabadkán. Ugyancsak az „A. S. E.” Szabadkán január 16-án magánjellegű kardmérkőzéseket tart, mely alkalommal Kükemey Árpád az A. S. E. vívómestere mérkőzni fog Vermes Lajos nemzetközi bajnokkal és Hertskov Adrien bukaresi vívómesterrel. A mérkőzés egész teste és „12 volt”-ra megy. Győztes díja serleg, aranyérem és díszoklevél.

* **Köhögés, rekedtség és elnyájkósdásnál** a torok és legzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe **Egger** kitűnő hatású **nép-pasztiláit**. Kaphatók 25 és 50 kros eredes dobozokban, minden gyógyszerárban és nevesebb gyógyfűszerüzletben. Fő és szétkülüdesi raktar **Egger A. és fiai Nádor-gyógyszerára Budapesten Váci körút 17.**

Foulard-selymet 60 krtól 3 ftr 35 krig méterenkint — japáni, chinai, s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet** 35 krtól 14 ftr 65 kr méterenkint sima, csíkos, kockázott, mintázottakat damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázzal s. a. t. **postabér és vámentesen a hához szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G. (cs. k. udvariszállító) selymgyára Zürichben.** Svájcba ezimzett levelekre 10 kros. és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

SZINHÁZ.

Gerolsteini nagyhercegnő.

— Szerda, decz. 18 —

Semmit sem változtatott a társulat operett előadásai iránt táplált nézetünkön a szer-

dei est. Megint csak azt konstatálhattuk, hogy Mészáros Kornélia szépen játszott, Berczik hangja az alsóbb régiókban szórnyalt, Perényi kiálthatatlan volt, Láng Ödön ja vagy úgy, hisz ő nem is játszott; ám-bár nem hiszük, hogy azon esetre, ha játszott volna jobb véleményre hangolta volna a publikumot. A középnonálnál, melyet az operett esték nivói között megalapítottunk, a „**Gerolsteini nagyhercegnő**”, előadása **valamivel** felül állott. **Mészáros Kornélia** a czimszerepet kifogástalanul adta, Berczik (**Vanda**) jobban is igyekezhetett volna hangját felhasználni. A Perényivel (**Fritz**) való duettjei kevés sikerrel jártak, mert az ő finom, de halk csengésű s amannak, erős, de durva és iskolázatlan hangját sehogyse lehetett összhangba hozni. Az utóbbi különben visszaesett (vagy talán még nem is gyógyult ki belőle?) régi hibájába, az esetlen és szögletes modorba. Ferency (**Puck**) alakítása elég komikus és meglehetősen alkalmas volna, de rögtönzéseit nem lehet szó nélkül hagyni. Fölötte megtisztelve érezzük magunkat, hogy Zombor városát is igyekszik helyi vonatkozású rögtönzésekkel a színpadra vinni, s a mi azt illeti; azok nem is tévesztik el a hatásokat; de igazában véve kellemetlenül érint, mert rontja azt a csekély illuziót is, a mit a rozg játék támaszt. Például, hogy az „Elefánt szálló tulajdonosa, hogy kerül Gerolsteinba, azt egyáltalában nem értjük. A rögtönzések, melyeket különben sokan egészen (s méltán!) elítélnék, inkább maradjanak a böhöztatokban.

Tisztai (**Bum**) kevés szót érdemel, Szebenyi (**Paul**) detto.

Hanem annál többet érdemelne a kar, mely ezuttal kegyetlenül diszharmonizált. Hol a basszus kerekedett felül, hol a szoprán. Operettben, hol a kar lényeges részt vesz a játék menetében, ez sokat határoz a siker illetőleg.

R—r.

A lengyel zsidó.

— Csütörtök, december 19-én. —

Erkmann eléggé híres színművét adták ma meglehetősen előadásban. Maga a darab hatásokban gazdag s lélektani momentumokban filosofailag következetes s e mellett tanulságos. — **Mathis** (Leővey) polgármester, előbb korcsmáros és mészegető egy gazdag lengyel zsidót megölt s pénzt elvette s ezzel akarja leánya boldogságát megalapítani, ki, hogy bűnét meg inkább takargassa, nőül adja Christian örmesterhez. De lelkiismerete nyugodni nem engedi, vissza idézi a gyilkosság részleteit, melyek egész időn keresztül kísérik és gyötrik. Nincs se nappala se éjjele a lelkiismeret furdalás nyugodni nem engedi, sőt betegé teszi és végre meghal. **Leővey** fellépte. Nagy várakozással voltunk, de a siker a várakozásnak nem volt megfelelő. Ha talán nem vagyunk oly nagy várakozással és a fellépés előbb történik, minden reklám nélkül, talán nem lett volna igényünk annyira felcsigázva. Leőveyben van **tehetség** s iparkodott is szerepét megoldani, de meg látszott rajta, hogy **már régebben játszott**, mert mikor tényleg nem vett részt, akkor **mindig arra gondolt**, mit kell majd neki mondani, szerepén nagyon gondolkodott. Igen szépen oldotta meg a szerepét a törvény-szék előtt, de annál gyengébb volt almából való felébredési jelenete és halála. — **Christian** (Hidvéghy); **Valtei** (Gyarmathi); **Hemik** (Tisztai) igyekezettel oldották meg szerepüket. — Ferenczy határozottan gyenge volt. **Anetta** (Tuboly) nem neki való szerep. Mérsékletet ajánlunk. Nagyon ajánlatos volna, ha a színügyi bizottsági tagok a gyűlésen szorgalmasan megjelenének, mert megtörtént az is, hogy az elnökön és az igazgatón kívül **egy tag** sem volt jelen. Ki ilyenkor a felelős?

Amint halljuk Füredi is felfog lépni. Nem lesz családás?!

. Y.

Heti műsor: Hétfőn: **Szullán**; Kedden: **szünet**. Szerdán: **Színi tanoda**. Bérlés szünet. Operette újdonság. Csütörtök; II. **Rákoczy Ferencz fogsága**. Péntek: **Szünet**. Szombat: **Molnár László** úr mint vendég **Hamlet**.

Faust az ördög czimborája.

— Szombaton, december 21. —

Gyenge darab gyenge előadásban. Egyedül Ferenczy érdemel említést, ki játékaival és leleményességével derűtséget aratott. — Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a díszletek **oly roppant silány állapotban** vannak; nagyon ráférne ha a város egy kis áldozatot hozna. Amint halljuk Füredi igazgató hajlandó volna egy festőt szerződtetni. — Régi tapasztalásunk az is, hogy az utolsó padosorokban az előadások alatt nagyon hangosan tarsalognak Thalia papjai és papnői Jó volna, ha az igazgatóság ennek elejét venné.

. Y.

Az asszony verve jó.

— Vasárnap, december 22-én. —

Csekély számú közönség előtt meglehetősen előadásban adták elő ezen népszínművet, melyben Mészáros Kornélia és Ferenczy állandó derűtséget arattak. Mészáros ma igen szépen énekelt, ez volt talán a legsikerültebb estéje. A többi szereplők is megállták helyüket.

. Y.

Törvényszéki csarnok.

A „Zasztava” sajtópöre.

A kir. kuria f. hó 19-én tartott ülésében döntött a semmiségi panasz fetet, melyet Tómcis Miklós szabadkai ügyvédi irnok a szegedi esküdtészek ítélete ellen nyújtott be.

Tómcis Miklós nemzetiség ellen való igaztásért került a szegedi esküdtészek elé. Az inkriminált czikkely a Zasztavában jelent meg. Az esküdték vétkesnek nyilvánították a vádlottat, a kit a sajtóbírórság egy évi államfogházra s ötszáz forint pénzbüntetésre ítelt.

A kir. kuria a semmiségi panaszt **élvetelette**.

Hirdetések

Szilvórium eladás!

Régi óhajnak tettem eleget, a midőn valódi saját termelésű.

szilvóriumnak

nagybani és kicsinybeni eladására, az engedélyt megszerkeztem.

Kapható:

Nagyban: fő utca 155.

Kicsinyben: Zarándok u. 84-85 sz.

saját házában.

Tisztelettel.

Gergurov István.

Specialista
sérvkötőkben.

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom!
Külfölte felt. Brüsszel 1898. aranyérem és díszokmányokkal.

KELETI-féle sérvkötő
orvosi tekintélyek véleménye szerint a legköltségtesebb ezen nemben, nem csúszik, nem gyököröl kellemetlen nyomást és eltávolítja az elszerű szerkezetétől fogva az eddigi sérvkötők hiányait.

KELETI-féle gummi-sérvkötő
idomítható pelettával, szarvasbőr-nyedő és biztonsági övvel.
Árak: egyoldali 6—8 ffrt
kétoldali 12—16 ffrt

Gyáramban készülnek ezenkívül:
Műlábak, műkezek, egyenestartók, (Hessing-fele rendszer) orthopaedia, lüszök, háskötők, görseer harisnyák és mindenféle francia gummiaruk.
Nagrendeléseket pontosan és diszcreten eszközöl. 1731

KELETI J.,
Cs. és kir. szob. kötszersz. és orvos-sebész. műszerész.
Fülzlet és sérvkötészetű műhely:
BUDAPEST,
IV., koronaherceg-utca 17.
Sebészeti műszergyár: Rósi-féle-utca (Károly laknya 15.)
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy karácsonyi és ujévi
Occasio
Engel Móránál.

PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár,

BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. ALATT „ZUM GOLDENEN REICHSAPFEL.“

Vértisztító labdacsook, ezelőtt **általános labdacsook** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsook csodás hatásukat észerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacsook általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben kitünő háziszserből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsook háziszserül ajánlatnak és ajánlattak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértelulások, aranyér, béltelenség, s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vészegeység és az abból eredő bajoknak is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacsook fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségek visszatérése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön fölülmulhatatlan vértisztító labdacsaiból utánvéttel. Fogadjam ez uton is legmélyebb köszönetemet labdacsa csodahatásáért.

Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Harsche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes ur! Isten akaratára volt, hogy az ön labdacsa kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezenel megírom: Én gyermekágyban meghűltem, olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsa engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért észerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsook engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszatérésére segítségül szolgáltak. Knifcz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondok ezenel Önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztító labdacsaiból s azoknak dilandó használatára folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel Weinczettel Jozefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márcz. 27-én.

Tekintetes ur! Alulírott ismételnem kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsook értéke felett és azokat, ahol csak alkalman nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíraton tetszésszerinti használására Önt ezenel fétáhalmozom. Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

T. ur! Felkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomorbatól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsook nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel Zwick Anna.

Ezen vértisztító labdacsook csakis a **Pserhofer J.-féle**, az „**aranybirodalmi almához**“ címzett **gyógyszertárban**, **Bécsben**, **I., Singerstrasse 15. sz. a.** készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacso tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik 1 ffrt 5 krba kerül; bérmentelen utánvételi küldésnél 1 ffrt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összegz előbbeni beküldésénél (mi legjobban pósta-utalványon eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 ffrt 25 kr., 2 csomag 2 ffrt 30 kr., 3 csomag 3 ffrt 35 kr., 4 csomag 4 ffrt 40 kr., 5 csomag 5 ffrt 20 kr., és 10 csomag 9 ffrt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacsook a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánzatottak; ennek következtében kértetik **csakis** Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J.

névalírással fekete szinten és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Bernhard-féle alpesifü liquor. Bernhard W. O.-tól Bregenzben, 1/1 üveg 2 ffrt 60 kr. 1/2 üveg 1 ffrt 40 kr. 1/4 üveg 70 kr.

Amerikai köszvényenöcs, gyors és biztoshatású legjobb csúzos bajok, u. m.; gerincegag bántalom, tagszaggatás, ischias, migraine idegesség fogfájás, főfájás, fülzaggatás stb. stb. ellen 1 ffrt 20 kr.

Tannochinin hajkenöcs Pserhofer J.-től. Évek hosszu sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított szelencével 2 ffrt.

Általános tapasz Stuedel tanártól. Utés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál ujjukeaz, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajknál mint kitünő szer. 10 kpróbalva 1 tégely 50 kr., bérmentve 75 kr.

Fogbalzsam Pserhofer J.-től. Minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve 1 köcsög 40 krajczár bérmentve 65 kr.

Utifinedy, egy általános ismert kitünő háziszser, hurut, rekedtség, görögcső csos köhögés stb. ellen, egy üvegecske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1.50.

Élet-eszencia (prágai csöppek) megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszser. 1 üvegecske 22 kr., 12 üveg 2 ffrt.

Általános tisztító-só Bulrich A. W.-tól. Kitünő háziszser a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főfájás, szédülés gyomorgöröcs, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalszam, egy üveg 50 kr. egy kis üveg 12 kr.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadás s az által képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. bérmentve 75 kr.

Golyva-balszam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr., bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Stoll-féle Kolapraeparate, kitünő szer gyomorhív és ideg rendszer ellen. 1 ltr. kola-Eliczir vagy bor 3 ffrt, 1/2 ltr. 1 ffrt 60 kr., 1/4 liter 85 kr. Kaiser Kola — Eliczir üvegekben á 5 ffrt 50 kr., — 3 ffrt, — 1 ffrt 60 kr.

Mia-Poko, kiváló szer egyoldalu fejfájás, fogfájás, rheuma stb ellen.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül, az osztrák lapokban hirdettet összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerzettenek. — Pósta megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, a pénzösszeg előre küldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összegz előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek. Budapestben kapható: **Török** József gyógyszerész úrnál, Király-utca 12. sz.

OROSZORSZÁGRÓL.

Írta: dr. Czvetkovits Péter.

Pythagorastól ama kérdésre, mi lenne az ember legjellemzőbb tulajdonsága, válaszul valaki azt kapta: Igazságnak ismeri fel az igazságot.

Valóban meglepő ilyen átalánosságban hallva ezt, de rögtön igaznak tűnik föl az előtt, a ki egyes eszmét-tárgyat behatóbban tanulmányozva, sok elfogultság, előítéllet sőt roszkarrattal is kénytelen megküzdeni, hogy nézetét csak ismertesse, anélkül, hogy kapacitálni akarna.

Igy volt ez mindig és mindenben.

S így van ez természetesen nálam is, ki egyik feladatomból tüzem ki: Oroszországot és az ő sajátos viszonyait tanulmányozni, hazánkban a tölem telhető módon és mérvben megismertetni és az e téren nálunk levő homályt s nagyrészt czéltalan, olykor roszkarratúlag terjesztett ferdtételeket szétozlatni.

Anélkül, hogy derék napisajtónak irányzatossággal gyanúsítani akarhatnám, — kézen fekvő tény gyanánt tűnik fel az a körülmény, hogy Oroszországról és az oroszokról nagyjából rosszat írogatnak, leginkább árnyoldalait mutogatják be, következetesen elhallgatva az ott végbemenő s a járatlan külföldi sajtóban előnyösen ismertett eseményeket, nem egy jó ügyét-dolgát elhallgatják, csakhogy jót és szépet onnan regisztrálniuk ne kellessék, mintha csak attól félnének, nehogy valamiképen az „északi colossus” irányában népünkél sympathiát keltsenek!

Hogy az így van, eléggé illusztrálja az is, miszerint a kisebb s tőlünk távolabb fekvő népek, sokszor helyi érdekű dolgait bőven ismertetik, holott legközelebbi nagy szomszédunk felől, olykor heteken át hírt nem közölnek.

Pedig ha van ország, a mely bennünket Németországon kivül, eminenter kell, hogy érdekeljen, úgy bizonyára Oroszország volna az, melylyel külpolitikánk, közgazdaságunk sőt különféle nemzetiségeinkre való tekintettel is, czélszerű minél alaposabban megismerkednünk, hogy aztán multja, jelen és a jövőre vonatkozó tervei, népe s viszonyai tanulmányozása és megfigyelésével, objectív fogalmat alkothassunk magunknak, hasznunkra fordíthassuk.

Ezt megérdemelné nemcsak geográfiai fekvésénél, óriási terjedelménél, lakosai számáránál, magas fokú intelligenciájánál, horribilis gazdagságánál, — de világpolitikai jelentőségénél s a világkereskedelméjövőjénél fogva is, a melynek alapjait mintegy észrevétlenül éppen ez időben rakosgatják le kelet-ázsiai részeiben.

Hogy tehát magam elé tüzött s fentebb vázolt czélmot elérhessem, első sorban szükségesnek látszik néhány olyan tévnézetet helyesíteni, a mely nálunk csaknem kiirtatlanul meggyökerezett s nagyban hozzájárult, hogy az oroszok elleni ellenszenv, eléggé alaptalanul, kifejlődjék.

Ilyen mindenekelőtt az oroszoknak az 1848/9-iki hadjárata.

Eléggé tisztázott tény, hogy az oroszok nem jöttek hódítókképp hozzánk, hanem az uralkodóház és a conservatív mágnások

azon kérelmére „hogy Magyarországon a rendet helyreállítsák”, határozta el magát Miklós czár Ausztria segítségére, a létezett szt. szövetség elvei és hagyománya folytán.

Hogy ezen beavatkozás jogilag helyt foghatott s hogy az részökről helyes volt-e, bírálatába — bár nem helyeselhetem, — nem bocsátkozom, lévén az a nemzetközi jog és történelem dolga, — azonban kétségtelen történelmi tény az, hogy az orosz császár csak nagy nehezen határozta el magát arra, mert egy tekintélyes part azt ellenezte.

A későbbi történelmi események s azok következményei beigazolták az oroszok hibáját, nem egy neves orosz író van, a ki ez eljárást helyteleníti, — sőt maga Miklós czár is később alaposan megbánta azt, mert nem egy nyilatkozata maradt fenn, melyben a halálan Ausztria ellen panaszkodott.

Bármint álljanak különben ez iránt a vélemények s bárminő ellenszenvvel lehet az invariáció maga, — az oroszok itteni szereplése, különösen a tisztikar viselkedése irányunkban, ellenszenvességek épességgel nem volt mondható s e tekintetben bátran hivatkozhatom mindenkre, a kinek a szadságharcz ideje alatt velők, akár a harcban — akár bekében, dolga volt, sőt nem egy 1848/9-iki honvédtől hallottam előkelő gallerságukat s becületesszive valló embersegöket, de még a magyarok iránti sympathiajukat megdicsérni, — míg ugyanazok az osztrákokról csak rosszat mondtak, a mint azt az azutáni szomorú események találóan beigazolták.

S ha mindezek daczára Ausztriával minden hátsó gondolat nélkül ki tudunk békülni s a multat feledni, miért ne tegyük azt az oroszokkal, — kik tulajdonképen ellenségeink nem is voltak s a kik nem egy alkalommal rokonszenvet mutattak irányunkban.

Egy további tévedésben vagyunk az orosz viszonyokat illetőleg, abban a hitünkben is, hogy ott mindenben a legdurvább önkény és zsarnokság uralkodik s mindenemű liberalisabb gondolkodás absolute lehetetlen, — hogy ott minden ember csak pária, joga senkinek sincs stb.

Hogy ezen tévedések mennyire téves, a legeglatansabban mutatja az, hogy Oroszországban évtizedek óta az esküdtzéki intézmény van behozva a nagyobb közs nagyrészt a politikai bűntettek, — a bíráskodás a közigazgatástól réges-régen el van már különítve, — a rettegés, valójában azonban nem oly rettenetes siberiai bányákban végzendő kényszermunkára való deportatio, csakis bírói ítélet alapján s csak nagy időtartamu szabadságbüntetés esetén foghat helyet, az erről szabatosan intézkedő büntető törvénykönyv értelmében, az egyéni szabadság és tulajdonjog szentsége szintén hathatós törvények által van biztosítva s csak forradalmi u. n. nihilista üzemekkel alaposan és beigazoltan terhelt egyénekké szemben van a bel- és igazságügyminiszternek ama kivételes discret joga, hogy ilyen embereket, megszabott rövidebb időre, Oroszország más vidékére, esetleg Szibériában való tartozkodásra utasíthasson, de ez esetben

is selektív képe s egyéb szabadságai sértetlenül való fentartása mellett, a mi sok esetben lehet kellemetlen, de éppen nem súlyos büntetés.

Egyebekben pedig az állam és polgárainak mindennemű jogviszonyai praecise s codificált törvényekkel vannak szabályozva.

A főállamhatalmat igaz csak a czárral felelős miniszterek kezelik, egy a nép minden osztályából kinevezés által összeállított államtanács ellenőrzése mellett, mely az összes törvényhozási teendőket is végzi s egyben a legmagasabb fegyelmi hatóságot is képezi.

Az állam formája avagy tágabb értelemben vett alkotmánya, a korlátlan monarchia vagyis absolutismus, a mely az óriási birodalom igényeinek legjobban felel meg és sajátos viszonyainál fogva ott az államhatalomnak egyedüli helyes szervezete, legalább még ez időszertint.

S ez nagyon természetes is, mert eltekintve attól a theoreticus elvtől, hogy absolutus jóságú, azaz minden állam és népre egyaránt megfelelő államalkotmány nem létezhetik, mert az az adott viszonyok térs időbeli körülmények, népek foglalkozási és értelmi foka szerint különböző lehet, — gyakorlatilag egy oly roppant nagy s változatos területet, annyi különböző nemzetiségű, vallású és miveltsgű népet másképp, mint absolutus módon kormányozni teljesen lehetetlen, csak azért sem, mert Oroszország tulajdonképen megállapodott területtel s fixirozott határokkal még nem bír, jóformán napról-napra terjed, növekszik s mig területszükségletét Ázsiában nem fedezte, a terjeszkedésben még sem állhat.

Tehát majd csak akkor, ha ez beteljesedik, ha civilisatorius nagy történelmi missióját ott befejezte, ha rengeteg birtokállományát kellőképen benépesítette, vasúti és víziutálózatát s az azon menti városokat kiépítette és a legszélső keletázsiai részeken szélsőtel kereskedelmi telepeit és hadi kikötőit, melyek a mostaniátnál nagyobb terjedelmet, kedvezőbb fekvést és gyors összeköttetést igényelnek, — létesítette s végül, ha majd Ázsiában különféle szomszédai által még most veszélyeztetett személyvagyoni és területbiztonságot megállapította, — akkor, de csak akkor gondolhat közjogi és egyéb reformokra, előbb azonban, éppen saját jól felfogott érdekéből nem.

Ezt beláthatja minden gondolkozó s hazájuk jövőjét, és nagy civilisatorius missióját a keleten szem előtt tartó hazafia, sőt maguk a liberalisabb elveket sürgető reformerek — csak ezek tulzói az u. n. nihilisták nem, mert ezek a jelenlegi állapottal vakságuk s indokolatlan gyűlöletökben nem tudnak kibékülni, mert ezek csakhogy hazájuknak az u. n. alkotmányosságot, vagyis szűkebb értelemben vett alkotmányt kieroszakolják, még a forradalomtól s ezzel esetleg hazájuk végromlásától sem riadnak vissza.

Itt megérkeztem ismét azon ponthoz, hogy egy nálunk elterjedt másik tévedést rectificáljak t. i. azt, mely a nihilisták felő mesterségesen táplálatik, kiket egyfelől egy megátalkodott gonosz, gyilkos és dynamittal polgoló összeesküvő, másfelől pedig az

egyeduralmi alkotmány modern népképviselői alapon való megváltoztatása s minden térre kiterjedő szabadelvű reformokra törekvő egyéneknek tartanak.

Pedig egyik jellemzés sem correct így általánosságban.

Maga az elnevezés „nihilista“, — melyet szocialis-politikai értelemben veszünk sem találó már, mert az egy meglehetősen elavult kifejezés, oly egyént jelenvén, a k minden letezőt, tehát az összes erkölcsi társadalmi és állami rendet meg akarja semmisíteni s így mindennek radicális felforgatását célozza.

Ily értelemben és ilyen bevallott céllal működő embereket s főképen szervezett pártot Oroszországban bajos volna találni, miután az ilyenmű tendenciákat elutasítják maguktól, azt állítván, hogy mindennek pusztán önmagáért való lerombolása anarchisták programja, minden további cél nélkül.

Mint másutt, úgy Oroszországban is vannak elégedetlen emberek, kik egyik-másik téren reformok után törekszenek, de a végcél s az ennek megvalósulására vezető eszközök terjedelme és alkalmazását illetőleg lényegesen különböznek egymástól.

Ugyanis míg az ily emberek óriásilag túlyomó része, a hazájuknak szükségesnek vált szabadelvű reformokat, kellő körültekintéssel, a viszonyok és körülmények számbavételével, időközönként és fokozatosan akarják, még pedig békés uton és a törvényesen megengedett korlátok között, elérni, — addig az u. n. nihilisták erőszakos uton, a legmeszezebb menő, mindent gyökeresen átalakító semmi letezőt nem kímélő reformokat még pedig azonnal kivanják megvalósítani.

Az u. n. nihilistáknak vagy amint magukat „a narodnaja volja“ (népakarat) képviselőinek nevezik, a valóságban két árnyalata van, melyek egymástól némileg a politika program tekintetében, de lényegileg és főképen az ennek megvalósítására vonatkozó eszközök és eljárási mód tekintetében élesen különböznek.

A tulajdonképeni nihilisták Oroszországban az alkotmányos népképviselői kormányrendszer, a teljes szólás- és sajtószabadságot, fenytő ügyekben a kizárólagos esküdtszéki intézmenyt s a deportálás meg a bányákban való kényszermunka feltétlen eltörlését célozzák s ezenfelől mindazt vették meg programjukba, a mit a nyugot-europa államokban czélszerűnek találnak s ha mind ezt a kormánytól békés uton bizonyos időn belül nem tudnák elérni, — úgy megengedi hetőnek tartják maguknak az ultima ratió, vagyis a forradalom és erőszakos eszközökhöz nyulni; csakhogy ennek bekövetkezhetése feltételeit s valóditásuk határát nem jelölik meg s így bevallotta céljuk és eszközeikéilek illetőleg szintén gyanusokká válnak.

A tulajdonképeni nihilisták másik legszélső árnyalata az u. n. terroristák hivatatosan, ha így szabad ezt kifejezni, bevallott programja nagyjából ugyanaz volna, csakhogy oly socialis és gazdaságpolitikai momentumokkal kibővíve, mely őket a comunistákhoz nagyon közel hozza, hozzá még mindezeket kíméletlenül, minden áron s minden eszközzel, tehát ha kell gyilkol és dynamittal, általános terrorizmus (mégfélemlítés) útján vélik megvalósítani, miáltal a

fennálló társadalmi rendre a legnagyobb mérvben veszedelmesek, mert nagyrészt utopistikus céljaik elérésében semmitől sem riadnak vissza, semmit sem tartanak szent és sérhetetlennek s így dacára e részbeni tiltakozásuknak, az anarchistákoz hasonló célból hasonló eszközökkel dolgoznak.

Ilyen tulzók, melyek a legszebb ügyet és annak eredményét compromittálják, mindenben és mindenütt vannak s így az orosz reformerek között is, a kik épen kárhozatos tendenciájú terveiknél fogva saját honfitársaiknál sem találnak támogatásra, miután belájták, hogy céljaik hazajük végrombolását idézhetik elő, — a miért is nem lehet csodálni, ha az államhatalom velök szemben a jogos önvédelem elvéből kiindulva, a nihilista és velök közönségben működő terroristákat oly szigorú elbánásban részesíti s minden lépésüket ellenőrizve, esetleges mozgalmait kerlehetlenül elnyomni iparkodik.

Egy további tévedése a külföldnek abban nyilvánul, hogy Oroszországot a műveltség bölcsokorában levőnek tartja, — holott a mi népe európai részének általános műveltségi fokát illeti, nem áll mögötte sok nyugoteurópai államnak; a mi pedig intelligens osztályainak niveauját illeti — igaz talán meglepetészerűnek fog tetszeni, — nem átalom kimondani, hogy képzettség és olvasottság dolgában, az európai intelligencia legmagasabb foku részével egyenrangú — az orosz nők pedig még ezeknél is magasabban állanak.

Tudom, hogy ezen kijelentést sokan kételkedve fogadják, utóbbi állításaimat legalább is merészen mondják s bizonyítékokat fognak kívánni, — nem is szándékozom a bizonyítás elől kitérni, amennyiben ezt részint saját tapasztalataimból kifolyólag igazolhatom, miután legalább 100 orosz férfi és nővel ismerkedtem meg s voltam huzamosb ideig összkötöttesben, félig — meddig megtanultam nyelvüket, könyveiket s hírlapjaikat olvasgatom s azokat nagyjából megértem és így irodalmilag is foglalkozom velök, ezenfelől számtalan külföldi munkát olvastam oroszok, vagy 30 oly emberrel vagyok ismerős, a kik Oroszországban utazgattak vagy tartózkodtak s mindezek véleménye az enyémmel azonos, sőt részben még túlzottabb is.

Erről egyébként meggyőződhetik mindenki, aki néhány idevágó könyvet, vagy orosz, esetleg más külföldi lapokat olvas és figyelembe véve, hogy Oroszországban legalább 40 női gymnasium és más felső női iskola s egy női orvosi és bölcsoészeti egyetem létezik, mindamellett a külföldi u. m. svájci, francia és olasz egyetemek női hallgatóinak legalább $\frac{3}{4}$ része orosz; ezen körülmény egymaga is igazolja állításaimat, ha a nők oly nagy tömege lép a magasabb tanulmányok terére, hol a férfiakkal versenyre kelhetnek; a mi az angol és amerikai nők önállósága és szabadságáról oly dicserőleg mondatik, — az oroszban szintügy megvan, csakhogy affectatio nélkül, e mellett minden intelligens orosz nő s férfi több nyelvet beszél, az anyain kívül mindenki legalább még egy más nyelvhez is ért u. m. francia, német vagy angolul, — a miből azt hiszem, nem lehet az ellenkező értelem levonni akarni.

Hogy pedig a kételkedőknek valami pozitívvel és részletességgel is szolgáljak, útalok arra a tényre, hogy a szépirodalom terén az oroszok bármely néppel felvehetik a versenyt, kellő bizalommal önmagok iránt művészeik közül különösen a festők és zeneszerzők világhíre tettek a szert, — építkezések nagyszerűsége azt hiszem szintén köztudomású, mert városaik a modern architektura műremekeitől s sakúgy duzzadnak; a színi irodalom, főképen a dráma és opera náluk különös nagy becsben áll, — a hírlap-irodalom pedig bármilyen furesán hangozzék is, feltűnően magas kultivációnak örvend, a mely nem egy külföldi, kik nagyjából bizonyos előítéletekkel lépnek a cári birodalomba, bámulataik ejtett.

Azt is hallottam s nagyon erősen tartja magát azon vélekedés, hogy az oroszok bizalmatlanok, számítók, ravaszok, intoleransok, e mellett fenhéjzók, gögősek és brutalisok stb. Ezen vélemény is csak olyanoktól eredhet, a kik nagy roszkakarattal eltevék vagy nem láttak oroszokat igazán.

Hogy a társadalmi érintkezés formái szoros kapcsolatban vannak a műveltség és művelődéssel, az bővebb bizonyításra nem szorul, legfeljebb a kolcsönhatás foka meg arányáról lehet véleményelérés.

Ha tehát ezen oldalról mezzük az oroszokat, nem fojthatjuk el a meglepetést, látva szelid erkölcsüket, férfias nyíltságukat s az őszintes előkelő életmódot, mely utóbbi természetesen a jobbmóduaknál nyilvánulhat teljesen, mert az csakugyan bámulatra méltó, hogy az ősi vendégszeretet tradíciói — a jelen sivár s önző korszakban — nem csak hogy nem halványultak el, hanem a francia elegancia és gourmanderiával raffinirozva, még fokozottabb mérvben létezik köztük s ebben senki által tulszárnyaltatni nem engedik magukat.

Nem egy élő emberre és több külföldi róra hivatkozhatnám, a kik üzleti vagy ismerkedési célzattal beutazták e valóban hártartalan birodalmat, a kik ebbeli tapasztalataikat diachymnusokba foglalták, — e helyett azonban csak két, kezemmel levő író véleményét reprodukálom, Roskoschny Herman egy Oroszországban állítólag 20 évet töltött lengyel íróét, ki „Rusland — Land und Leute“ és Kennan György világhírű angol íróét, a ki éveket ezelőtt már másodízben utazta be az oroszokot s ki „Sibirien“ és „Russische Gefängnisse“ című munkájával világszerte feltűnést keltezt.

Ezen szerzőkre pedig főképen azért hivatkozom, mert mindkettő érezhetőleg és szemmel láthatólag ellenséges érzülettel nyilatkoznak az orosz viszonyokról, de róluk mint emberekről, különösen erkölcsi, műveltségi s egyéb társadalmi tekintetek felől eléggé objective itélnek.

A Roskoschny által kiadott fenthivatkozott műben, Bodenstedt Frigyes által irt bevezetés 2. lapján ez áll: Wer nicht Jahre hindurch unter dem russischen Volke gelebt hat, seine Sprache nicht versteht, seine Lieder u. Sagen nicht kennt, vermag kein auch nur annähernd richtiges Urtheil über den russischen Volkscharakter zu fällen, der aus den denkbar grössten Gegensätzen zusammengefügt erscheint. Aber diese Gegensätze erweisen sich bei näherer Betrachtung nicht als etwas räthselhaft Ursprüngliches des

Volkscharakter, sondern treten immer nur als natürliche Folgen mächtiger von aussen kommenden Einwirkungen zu Tage. Ich habe nirgends in der Welt ein von Natur friedlicheres Volk kennen gelernt, als das Russische und doch weiss die Geschichte — und wissen auch heute noch die Zeitungen — soviel von seiner Grausamkeit, Wildheit und Roheit zu erzählen, dass leicht irrige Vorstellungen daraus erwachsen können „stb“ tovább folytatva: „Und hier zeigt — in Friedenszeiten — der russische Volkscharakter überall ein so friedfertiges, ich möchte fast sagen kindliches Gesicht, wie man dergleichen bei andern europäischen Völkern nicht findet.

Zwar machen auch die Italiener auf dem Fremden oft den Eindruck von grossen Kindern, aber doch in ganz anderer Art als die russischen Bauern, bei denen man, wenn sie sich geben wie sie sind, nie einen Dolch in der Tasche vermutet. Der Italiener ist nüchtern u. mässig in seiner Lebensweise, er trinkt seinen Wein mit Wasser verdünnt und doch treibt sein heisses Blut ihn leicht zu gefährlichen Händeln, denen der echte Russe so fern bleibt, wie dem Gedanken, ein starkes Getränk durch Wasser abzuschwächen stb. diese Wirkung ist beim Russen ganz eigener Art, sie schläft alle etwa vorhandenen wilden Triebe ein, statt sie herauszufordern; je mehr der echte Russe trinkt, desto zärtlicher wird er und die Thränen kommen ihm dabei oft von Rührung in die Augen, — in solchen Momenten ist kein Mensch, u. sei es sein schlimmster Feind, vor seinen Umarmungen sicher stb. stb.

Ugyanezen műnek 17. lapján megemlítvén, hogy Moszkvában a többi között, katolikus, evangélikus, zsidó és mohammedan templomok is vannak, írja továbbá: „Mitten im Herzen des Landes der „Rechtgläubigkeit“ sind diese vielen Tempel Andersgläubiger eine überraschende Erscheinung. Wenn man weiss, wie sehr der Russe, namentlich der gemeine Mann, von der allein seligmachenden Nacht seiner Religion durchdrungen ist, erwartet man gewiss nicht, einer solcher Toleranz zu begegnen, wie sie, nicht nur von Seiten der Regierung, gegen die dem russischem Scepter unterworfenen, andersgläubigen Völker geübt wird. Frei und ungehindert kann in Russland der Kalmuk seinen Dalai-Lama, der Pesse sein ewiges Feuer, der Indier seinen Brahma etc. ebenso wie die verschiedenen Christlichen Secten vom Katholischen, Lutheraner u. Reformirten bis zu den Memnoniten u. Herrhüttern sich ungehinderter Religionsübung erfreuen. Auf dieser Toleranz herrscht aber auch hauptsächlich Russlands Wirksamkeit als Verbreiter der europäischen Kultur stb. stb.

Ugyanezen mű 151. lapján egy orosz földesúr és családjának életmódja van leírva, mely teljesen hasonló a mi régi, jó patriarchalis nagybirtokosaink viselkedéséhez, kikhez a parasztok jóban-rosszban tanácsért fordulnak s kik ünnepegeken az egész falut maguknál meg szokták vendégelni, folytatólag még néhány földesúri tyipust mutat be, más-más változatban, de oly élethűen, hogy azokban csaknem a mi gentrynket véljük felismerni, azonban valamennyinek karaktere-

rizikus jellemvonása a nagyuri elegancia, finom elegancia, előkelő könnyelműség s főképen a páratlan vendég szeretet, — sőt hasonlóan jellemzi a lateinereket és vagyonosabb kereskedőket, melyeket az Orosz társadalom gerinczének tekint.

Hasonló képet ad ezekről Kennan György is, a ki a többi között „Szipirien“ című műve II. részének 24. lapján, egy látogatás alkalmából, melyet Szipirriának Chinával határos városkájában lakó bizonyos Lusnikonnal tett, szöszterint ezeket mondja: „nahm er uns mit jener herzlichen Gastfreundschaft auf, die überall ein besonders merkbare Kännzeichen der Russen ist, von der Behring strasse bis zum Gestade der Ostsee stb“ ugyanezen művében más helyen is tesz az orosz társadalomra vonatkozó elismerő nyilatkozatokat, különösen nők, katonatisztek és hivatalnokokban talál sok dicsérni valót, mely tapasztalatok — saját kijelentése szerint — a legkedvezőbb véleményre s az eddigittől egészen más meggyőződésre indították, bár sok más tekintetben épen nem nyilatkozik, különösen az orosz büntetőügyről; alkalommal.

Egy más alkalommal, az orosz közép osztályról tapasztalt finom ízlés is jóléről frappans bizonyosságot szolgáltatandó, Kennan az ugyanezen műve I. részében, midőn ugyancsak Szipirriában Tjumenből-Omskba utaztában meglátogatott egy Kolmakar nevezett szipirriai gyárost, azt írja: der auf seinem Gute wohnte, ungefähr 100 Werst von Tjumen entfernt in der Nähe des Dorfes Zawoda-Ukofsikaja. Diesen besuchten wir in den Abendstunden und waren nicht wenig erstaunt über den geschmackvollen Luxus, den wir hier fanden. Das Haus war zwar ein Holzbau mit zwei Geschossen aber es war geräumig und behaglich eingerichtet Von den Fenstern sah man in den schönen Garten mit Teich, Schlingelpfaden, Blumenbeeten, Laubgrotten, Reihen von Johannisbeeren u. Stachelbeersträuchen. An des Gartens Ende stand ein geräumiges Treibhaus gefüllt mit Geranien, Hortensien, Kakteen, Orange — u. Citronenbäume, Ananas und noch mancherlei tropische oder halbtropische Gewächse. Nächst dem Hause befand sich ein Warmhaus voll Gurken u. Melonen; in der Mitte des Gartens ein grosses Glashaus, das als Wintergarten diente. In diesem Krystallpalast grünte ein ganzes Wäldchen Bananen u. Palmen, mit Blumenbetten begrenzte Pfade, wo an geeigneten Stellen Ruhebänke oder Stühle aufgestellt waren; und das alles war keine Topfkultur, sondern wuchs frei aus dem Boden heraus“ stb. mily meglepő dolgok ezek a vad, sivár és borzadalmnak vélt Szipirriából, mely tulajdonképp csak most kezd kultiválódni.

(Folyt. köv.)

Violette.

Írta: ifj. Kubiss Ágost.

(A „Zombor és Vitéke“ karácsonyi száma részére.)

A Zólyom-bréznoi szárnyvonal közepe táján fekszik Borosznó-Szt. András község, melyet egyrészt a széles mederben folyó Garam vize, másrészt a Zólyom felől jövő s regényesbnél-regényesebb tájakon futó vasuti simpárszel kelté.

A folyó balpartján elterülő községtől ideoda tíz percnyi távolságra, Zólyom-megyének

fenyőkösoruzta hegyei között, mintegy völgykatonkában zárva s az északra fekvő Koritacza felől olykor csipős szelek ellenében az alacsony Tátra egy kopár havasa, a Prasivától védve emelkedik balneológiai szempontból glaubersóvízéről híres Borosznó, másképp Brusznónak nevezett gyógyhatású fürdő.

Maga a telep, melyet ottaniak nyelve „pekló“-nak is nevez, a közelében fekvő Zólyom-lépcsői várral, történelmi nevezetességű radványi kastélyval s a festőiesen lekött Libetbányával a felvidék természetalkotta panorámának úgyszólván egyik legmegkapóbb képét tárja a szemlélő elé.

Ez történetem színhelye.

A szezon már úgy vége felé közelgett.

Csipősebb szellő is járta s a regényes vadon zöldjére mindinkább nyomta reá bélyegét az ősze hajló nyárutó.

Annál szokatlanabb volt tehát, midőn az egymással eddigre már úgyszólván a legbizalmasabb jellegű patrialkális viszonyba lépett fürdővendégek egy új vendég jöttéről vettek tudomást.

— Vajjon ki lehet, honnan jött s miért ilyen késő?! ezek voltak az általános kérdések, melyek mindenkit foglalkoztattak s megoldásra vártak.

A jövevény azonban csak olyan rejtélyes maradt, mint milyen titokzatos volt egész megjelenése és fellépése.

Senkivel sem közlekedett, nem kereste senki barátságát, sőt még a fürdőtelepen sem vett ki lakást, de a közeli villák egyikébe költözött.

Misem vezetett célra. A kíváncsiaskodók mindannyiszor hájtórést szvenedtek. Be kellett nekik érniök egyszerűen azzal, hogy most egy nővel állanak szemközt, aki ifjúsága és bájai daczára sem ama, minden tekintetben csak az idegizgató pillanatokat és érzékies kalandokat kereső kor gyermeke, de a ki csak a vadon, a magabazárkottság és az egyedüllét édes romantikájához fűződik lelkének egész mindenségével.

A megközelíthetetlen és kipuhatolhatatlan individium maradt tehát Violette a legszelebb körben s helylyel-közzel talán bensőbbben is megnyilatkozott érdeklődések és fürkészek daczára.

Odaadó rabja volt ő érzelmeinek és céljának, de könyörtelen zsarnoka a virág mézére vagyó kalandnösöknek.

Mielőtt Brusznóra jött volna, még egyszer s utoljára beszélni akart azzal, kihez egy meggondolatlan percében elég balgán és könnyelműen hozzáfűzte életét, hogy azután az érdekből kötött frigy önfedelett lépéseért a boldogtalanság karjaiban vettesék s a sértett női méltóság teljes megvetésével és elkeseredettségével követelje az elváási-per mielőbbi megindítását.

Szegény Violette, csordultig volt szive a boldogtalanság öll érzetével. De nem okolta magát, mert nemeslelkűsége s atyja iránti hártartalan szeretete készítette e lépésre.

Segíteni atyján, megmenteni a tisztas öreget a megsemmisüléstől, ha mindjárt boldogsága árán is, ez volt a cél, melyért odavetette magát az önfeláldozás sötét örvényébe.

Pedig Violette azok közé tartozott, akik a házaseslet problémájának megoldását a rokonlelkek egyesülésében vélik feltalálni.

Győzött azonban ideális ábrándjainak e sajtószertű pedantján egy magasabb érzelem, mely az emberekkel együtt születik, melyet a természet maga olt be kinek-kinek szívébe s ez — a szülői szeretett . . .

Neki is volt eszményképe, kiért romantikus gondolkozta módjával bensőjének egész világát ajándékozta volna oda s mégis azon férfi karjai közé dobta magát, kit szívéből gyűlölt s kinek még az egybekelés legszentebb pillanatában, az oltár előtt is undorteli megvésszel mondta ki az „igent”.

Az a férfi pedig, tudva azt, hogy mily önmegtágadás és áldozat árán mondhatta csak magának a nemes virágot, megméltelyezett bectelenségével daczára ennek még bántani is merte.

Ott várta a szalonban az izgatottság legmagasabb fokával, teljes feketébe’.

Az volt elhatározása, hogy most ki fog törni, nem túrtörteti magát, kiönti boszuját s végül mintegy királynői megvetéssel mutat majd ajtót annak a férfinak, aki nemcsak elég lelketlen volt őt boldogtalanná tenni, de amikor ráunt, amikor már kihasználta, még megcsalta és bántalmazta is . . .

— Meg kell törni, meg kell semmisülnie szavaimnak sulya alatt? ezt morzsolgatta fogai között s perczről-perczre fokozódó bosszúvágya csaknem kiritt finom ajkainak piros inkarnátján, noha máskor nyájassága még a gerlék szelidségével is versenyre kelt volna.

Egészen ki volt kelve színéből. Lelkületének egyensúlya meg volt zavarva. Mind izgatottabban és türelmetlenebbül várta, hogy az óra elüsse a nyolcat.

A márványkandalló tetején elhelyezett Daphis és Cloé alakjaival markirozott ketyegő remekmű mutatója azonban csak lassan haladt előre.

Már egészen be is sötétedett. Lámpát gyújtott.

És a luszter, mintha szintén együtt rezgett volna felháborodott bensőjével, egész intenzíve, haragos vörös színben szórta alá sugaraikat csipkeszerű takarója alól a halványsárga virágú drap d’argent-tal bevont puffokra . . .

— Ah, hát még sem jön? Talán nem is jön? ezek voltak a kérdések, melyek Violettet gyötrőn foglalkoztatták.

— ~~És mire néz?~~ és lemondott a reményről, hogy annak a hitvány embernek szeme közé vághatja nyomorultságát, mikor végre kopogtak.

Még egy futó pillantás a földig érő velenzei tükörbe, egy-egy igazítás a ruha csipke fodrain, egy utolsó tekintet hatyúprémes cipellőire és elhangzott ajkán az egészen higgadt és nyugodt: — szabad . . .

Mikor a férfi belépett Violette-el csaknem az egész szalon forgott s úgy tetszett neki, mintha az átellenes falon az utca tarka tömkelegének silhouette képeit látta volna tova surranni.

Nem vesztette el azonban önuralmát, de amint egy vérg sértett női méltóság büszkeségéhez illik, szó nélkül, csupán keze intésével mutatott helyet férjének.

A nem éppen legrokonszenvesebb és megnyerő külsejű 30-40 év közötti férfi kifogásnélküli eleganciával foglalt helyet Violette-el szemben.

— Hivatott asszonyom! szólt kevésbé

várta pedantszerű galanteriával, de egész hanglejtésen meglátszott az izgatottság jele.

— Igen hivatam! válaszolta Violette, mert mielőtt elválási pörünk befejezést nyerne még van önnel valami közölni valóm.

— Ahogy’ parancsolja!

Violette-nek fejébe szökött a vér erre a nem várt nyugodt, de amellet eléggé udvarias közbevetésre.

Hiszen ehhez ő nem volt hozzászokva.

Ez az ember csak mindig durva, gormba volt vele szembe. Ne túrtörtethette tehát magát, de felpattant székéről s a következőket, mint a villanyszikrákat szórta a férfi arcába:

— Maga nyomorult! Hivattam, hogy kiöntsem boszumat s ön mintegy féreg törjön meg szavaim alatt!

— De asszonyom!?

— Semmi de! Akiben volt elég lelki erő egy árva szegény leányt boldogtalanná tenni s gazdagsága daczára még annak csekély vagyonkájára is kivetni a hálót és mind e mellet vele barbár módon bántani, legyen elég erős szavaimat meg is hallgatni! . . . Ön tönkretette egész életemet, a boldogtalanság örvényébe sodort s mikor már kibasznált ugye bár, mint a kifacsart citromot el szeretett volna dobni magától? . . . No de van még igazság a földön! . . . Ön férjem volt, én meg most önt megvetem, mint a legelvetemedettebb hitvány gonosztevőt! . . . Ezzel pedig megmondtam, amit akartam, több szavam már nincs! . . . Ketté vezet utunk: adieu hát uram! . . .

Egy rövidke negyedóra perdült csak tova a fenti esemény után, Violette azonban sohasem érezte magát nyugodtabbnak, mint az nap estéjén.

Kitombolta magát, kiöntötte mérgét egész tartózatlanul s az mondhatatlan’ jól esett neki, hogy az a férfi, kit valamikor zsarnokának nevezett és aki fölötte határtalan durvaságával, csak még a közel multban is fölnygt gyakorolt, most zsenge hajts módjára csaknem a földig hajlott meg előtte.

De nem is akart Violette egyebet.

A makacs tölg megtörése elégtételt nyújtott neki elrablott boldogságáért és azokért a sok keserű percekért, melyek ifjúságának egy jó részét csakugy romba döntötték.

Két hete lesz immár, hogy Violette Brusznón időzött, a véletlen’ azonban csak nem akart rájátszani kezére.

A cselekvésre pedig nem volt elég ereje. Abban a biztos reményben jött pedig Brusznóra, miután már válópera befejezést nyert, hogy találkozik Loránnal, ki szerelmének első tárgya volt és akit elfelejtett még maig sem tudott.

Mily drága emlékek, mennyi leánykori édes pásztorórák is kötötték őt Loránnhoz, aki egy, a mult század romantikájából itt felejtett férfi volt. — Tiszta becsület, őszinte és nemes lélek a maga megtestesült valóságában.

Mindhíába való volt azonban minden törekvés.

Mintha csak kerültek volna egymást. Pedig mindkettőjüknek sokkal inkább gyökeredett szívükben egymás iránti vonzalmuk, semhogy önkénytelen is ne borultak volna egymás keblére.

Loránd azonban nem tudta, hogy Violette Brusznón időzik. Még kevésbé volt pedig

tudomása arról, hogy egykori ideálja, akit valamikor templomának, szentségének nevezett, ha akarja, most már övé lehet.

A Violette részéről számításba vett véletlennek azonban végre csak mégis ütött órája.

Borosznó fiatalosága jótékonycélu hangversenyyel egybekötött táncvigalmat rendezett, melyen a környékbeli intelligens elemek színjava megjelent.

Közöttük volt Beszterczéről Loránd is.

A muzikaszó már javában járta. A cimbalom érchurjáról tovasikamló éles tremolóktól csakugy visszhangzott az erdő.

Oly szédületesen perdültek a fiatalok, hogy már csaknem bele is fáradtak. Az éjféli finálé pedig még küszöbön se volt.

Loránd sem állhatta már tovább. A korszalon magas fokra hágott levegője szinte fojtotta.

Szabadulni igyekezett tehát, ha nem is hosszabbra, de legalább néhány röpkre percre.

Ki, a friss levegőre, az ózondus balzsamillatu fenyesek közé! — ez volt jelszava.

Magára kapta tehát felöltőjét, jól beburkolódzott és kitévedt a Gyömbér egyik ösvényére.

S íme, egek csodája! — ereiben csaknem elfogyott a vér.

Nem volt magával tisztában: álom vagy való-e az, ami most vele történik. — Violette, az imádott angyal-szembe állt vele.

— Violette, drágám! csak ennyit mondhatott s a boldogságtól ajkain elcsuklott a szó.

Violette szemében pedig megcsillant az a búbjós vágy, melynek tüzeit csak két szerető ajak csókjaival lehet eloltani.

— Lorándom! szólt egész odaadással s bársnyos tapintatu kezeivel kebelére szorította imádotlja árvalányhaj-szőke szép apostol fejét.

Majd perzselő hévvel, mintegy a régi, de el nem hamvadt szerelme fellobbanó tüzevel ölelte magára azt a férfit, kinek ajkaira nyomott forró csókjával azt látszott elrebrejni: örökre a tied! . . .

Carrière.

Fáradtan tért haza a lovaglás után: levetette magát a diványra, majd keresgélni kezdett az asztalon. Egy levél akadt a kezébe. Eleinte gondolkodott, hol félbontsa-e? Mikor ránézett a boritékra, azonnal megismerte a kapitány vonásait. Feltörte a levelet, pár sor volt csak, rideg és kérlelhetetlen, mint a napiparancs:

Főhadnagy!
Mindent tudok. Két hónapot adok a rendezésre, ha ez letelt, a kapitány tudni fogja kötelességét.

Hort.

Ez annyit jelentett: lödd agyon magad. De szokott jövedve most sem hagyta el: »aludjunk rá egyet« azzal befordult a fal felé és aludt, álmodott.

Átálmodta egész életét . . .

Szülei egyszerű, polgár emberek voltak s belőle is valami hivatalnokot akartak faragni. Mint zsenge gyermek, utcázó-utczára kísérte a tiszteket, sövörgő szemekkel nézve fényes ruhájukat. Egy-egy kirakat előtt, hol álltálak, csakók voltak kitéve, örökön át elbámult s rendesen sirva fakadt. Szülei minden áron ész-

re akarták teríteni. Később megmagyarázták neki, hogy hisz' a katonálet csak gazdag embernek való, szegényre ott nincs szükség, mert neki is urat kellene játszania s nincs miből. Hiába volt minden, elszakadt a szülei háztól s bár hiányos képzettsége volt, valami uton bekerült önkéntesnek, aztán bent is maradt a hadseregben.

Alakja, modora u. n. snájdig katonává tették. Majd mulatni, kártyázni kezdett, eleinte szerencsével, de fordult a kocka s jött az adósság, mely folyton szaporodott s most a feje felett készült összecsapni. Egyet hörgött: eh . . . aztán felébredt.

A vén Blau állt előtte, a »zsida«, a ki mindig közelben volt, mikor a főhadnagy mulatott valahol. Most atyai hangon szólt hozzá: »Nagyságos főhadnagy ur, nem lehetne valahogy rendezni a dolgokat?«

»Vége mindennek, nincs mód a menekülésre!« A zsidó hosszasan gondolkodott, majd alázatos hangon mondta: »Talán egy parthie?«

Ezzel olyan dühbe hozta a tisztet, hogy felugrott, felkapta a lovagló korbácsot s végig vágott vele az asztalon:

»Hallja maga izé, ha még egyszer ilyet mer inondani a szemembe, a hátán töröm össze ezt az ostort! Mi vagyok én, svindler, svihák? Azt hazudjam egy lánynak, hogy szeretem, pedig csak a pénze kell. Nem, ott még nem vagyunk!«

Blau egykedvűen vállalt vont s kifelé sompolygott, de az ajtóban visszafordult: »Gondoljon csak arra, a mit mondtam, nagyságos ur!«

Pár pillanat múlva füttyörészve jött be a kadté s a hogy szokott, az orrán keresztül beszélt: »Azt hiszem a zsidajad lábára hágtam a lépcsőn, elfelejtettem bocsánatot kérni, kérek, tedd meg helyettem.«

»Ne félj — szolt a tiszt — nem fog provokálni.«

»De mért vagy oly levert?«

A »snájdig katona« szólanul tette eléje a kapitány levelét.

A kadté blazirtan kérdezte: »Nos és te?«

»Három hónapon át nagyobb lump leszek mint valaha, aztán az utolsó napon agyonlövöm magam.«

»Nagyon természetes, ilyenkor nem tehet mást az ember. E szerint estére a clubban?«

»Ott leszek.«

*

Már egy hete, hogy letelt a terminus. Be kellett adnia lemondását. Társai sem keresték fel, még bucsuzni sem jöttek, csak a kadté ment be hozzá egy reggel s megvetően kérdezte: »Te még élsz!« s gunyosan mosolygva ott hagyta. A főhadnagy dühösen kiáltott fel: csak még egyszer becsuktnám ezt a kölyköt! De csakhamar magához tért, hiszen már mindennek vége. Vajjon nem volt igaza annak a vén zsidónak?

* * *

Hídeg, kemény tél van. Az utcán, a házak falához lapulva suhan el egy didergő alak. Faló, vékony kabátja gallérja felhajva. Mikor egy magasrangu tiszt megy el mellette, önkéntelen salutálni akar, majd ijedten dugja el az érdes kezét. Egy-egy fényes kirakat előtt, hol attilák, menték, kardok vannak kitéve, hosszasan elmereng s öklével könyvet törül ki szeméből, aztán egy mellék utcában hirtelen eltűnik. A kik észrevették azt hiszik, hogy a hideg csalta ki könnyeit . . . *Isi Dán.*

Fővárosi levél.

A fővárosi iparának fejlődéséről, különféle intézményeiről értesítjük ezúttal e lapok t. olvasóit; első sorban egy olyan czégről, mely a sport terén nagy szolgálatot tett azzal, hogy a kerékpár gyártását megkezdte, s így a hazai ipar fejlődését is előmozdította. Fogl József ez a férfiú, ki törekvését oda irányította, hogy a kerékpárt minden társadalmi rétegben meghonosodjék; működését siker koronázta, ma orvos, ügyvéd, tanár kerékesdő, idősebb és fiatal ember egyaránt kerékpároz, no meg már alig van számottevő hölgy, kit orvosa egészségi szempontból ne utalna a kerékre. Fogl ur jó hazafi is. Mint magyar állampolgár első kötelességének tekinti a magyar ipar fejlődését. Terézkörút 22. szám alatt először csak egy műhelyt nyitott, mely műhelyből nemsokára *kerékpár-gyár* lett, melyre nemcsak ő, de mindannyan büszkek lehetünk. E műhelyben készülnek a híres „*Fecske*“, kerékpárok, melyek sajnos, hogy még angol nyers anyagból állítatik elő, de bármely angol gyármánynyal súlyos hordképesség valamint minőség tekintetében kiállják a versenyt, a mi fő, miután a vámm elesik, *jóval olcsóbbak* is! Az 1895. modelű „*Fecske*“ kerékpárok, melyeket szemlélni volt szerencsénk, ma már oly tökéletesek, hogy azokat bárkinek ajánlhatjuk. Természetes, hogy minden követelménynek eleget tegyen, Fogl ur a leghíresebb angol és német gyárakat is képviseli, melyeknek leírása az 1896. árjegyzékében található, melyet kívánatra bárkinek küld.

Budapestben a szakkörökben nagy érdeklődést keltenek Hazslinszky Károly főv. gyógyszerész (Budapest, VIII., Sándor-tér és Rótk Rzilárd-utca sarkán) gyógyszerai. E neves gyógyszerész és chemicus megtalálta a módját annak, hogy lehet a test súlyát szabályozni szerekkel úgy, hogy a szervezet kárt ne szenvedjen. Az elhíjasodás ellen használja a „*Fucust*“, a hasonnevű tengeri növény kivonatát, melynek használata 2—3 hét alatt 5—7, sőt több kilóval könnyebb teszi a test súlyát; az astmásoknak pedig valódi áldas, mert ez által a járás és légzés szabaddá lesz és a mi a legfőbb, a szervezete ruganyossá, erőssé teszi. Ára egy I-ső számnak 2 frt. Hasonló jeles készítménye a „*Cardopatia*“ is. Ezen gyógyszer *vérszegényeknek, gyengélkedőknek, senyves külsejű egyéneknek, idegeseknek és főképen mellbetegeknek* ajánlatik, mert úgy befolyásolja az anyagcserét, hogy az, aki avval él, rövid időn megerősödi; jól alszik, jól eszik, ideges tünetei elmaradnak, természetesen ennek következménye: a test gyarapodása bekövetkezik. Ára egy üvegnek 1 frt. E nagy és pontosan vezetett gyógyszertár egyik helyiségében van felállítva egy pontos mérleg, a hol hirneves orvosok patienscéiket mérik és konstatálják az eredményeket, melyekről jegyzőkönyvet vesznek fel és bámulatos az, hogy mellbetegeknek is az eredmény szembeszökő, még ezen betegek is nyerneker erőben és testsúlyban ami azután gyógyulásra vezet. Itt készül a Cocain-pastilla is, melyből néhány darab a legmakacsabb garat és gégehurutot, görcsös köhögést azonnal megszünteti. Egy doboz áru 75 kr. Itt készül még az Afonyafőzet kivonata, mely az ótvart, ekzemát, különböző kiütéseket a testen,

azon kívül a nyelv repedéseit, felhám leválaszt, égési sebeiket, vízér tágulásból eredő fekélyeket rövid idő alatt meggyógyítja. Ára egy tőgelynek vattával és ecsettel együtt 1 frt 50 kr. E nagyszabású gyógyszerzárral összekötöttesbe van az Orsz. Közp. Hasonszenvi Gyógyszertári r., valamint a Homeopatia szakközölyny kiadóhivatala is, a honnan *megkeresésre* mutatványszámokat és az új szerekéről prospectusokat mindenkinek szívesen küldenek.

A fővárosban is meglepetést keltett valódi látványosságot képező nagy és *diszes étterem és sörcsarnok* nyílt meg rövid idő előtt az Erzsébet-körút 27. sz. és Wesselényi-utca sarkán. *Kövesi Nándor* ismert vendéglős rendezte be a legfényesebben e legnagyobb termet a fővárosban, úgy hogy rövid felállása alatt egyszerre a legkövetkező találkozó helye lett ez a vidékről Budapestre ránduló vendégeknek. De nem is csuda; úgy a kitűnő ételek, mint a tiszta jó italok, különösen pedig a kitűnő sör a közbenebb találkozó részvénytársulattól, valamint a naponta hangversenyző katonai zenekarok a legkellemesebbé teszik ezen diszes tereben való időzést, melynek kiváló díszat adnak a falaira művészileg festett Magyarország összes megyéinek czimerei. Ezért tehát ajánljuk minden a vidékről Budapestre utazónak, hogy ne mulassa el a meglátogatni *Kövesi Nándor* Erzsébetkörúti nagy sörcsarnokát, mert ott teljes élvezet mellett Budapest egyik nevezettségét is láthatja egyuttal.

A fő és székvaros *vigadó sörcsarnoka* Budapest egyik legrégebb és leglátogatottabb mulató helye; közkedveltsége azonban igen nagy mérvben emelkedett, mióta *Tomola Roland* vette át, ki a legfigyelmeesebb és legjobb vendéglősnek ismertetett el, mert kitűnő konyhája és jó borai mellett a közbenebb Királysöröződe-Részvénytársaság világos korona és barna ála Culmbach söreit, valamint a polgári pilseni sört szolgáltatja vendégeinek, hetenkint négyezer: vasárnap, kedden csütörtökön és szombaton katonazenekar fűszerezzi az amugy is kellemes jól érzést, mely a vigadó impozáns sörcsarnokában és diszes virágtermében önkéntelenül keletkezik. Ezért ne mulassa el a vidéki közönség a vigadó sörcsarnokát azok közé sorozni, mit a fővárosban időzése alatt meglátogatni kell.

IRODALOM.

„*Gyümölcskertész*“ a czime azon szaklapnak, melyet a földmívelésügyi m. kir. minisztérium ad ki és Molnár István, orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos szerkeszt már 5 év óta.

Czélja ezen lapnak a kert- és szőlőtulajdonosokat, kis gazdákat oktanni, kérdéseikben gyakorlati tanácsot támogatni, a közönségi faiskolák berendezése és kezelésénél a tanítókat és kertészeket utbaigazítani.

A legelső szakfőnök tollából hoz közleményeket a gyümölcsstermelés, szőlőmívelés, gyümölcsfeldolgozás, és értékesítés, továbbá a konyha és haszonkertészet köréből.

Közhasznú kérdések és feleletek rovataiban minden fontosabb kérdésre nyílt feleletet ad. Közös üzleti tárczájában minden előfizető ingyen hirdetheti eladói terményeit és cseméit és keresheti a vásárolni szándékoló kertészeti terményeket és tárgyakat.

Közli évenként a magyar gyümölcsöt kereső külföldi kereskedők czimjegyzékét;

az összes állami telepeken eladó és kiosztás alá kerülő fákat, csemetékét, szőlővesszőket. Ingyen közli a kertészi állásokat és az állást keresők hirdetését. Szóval a lap egészen a kisgazda és termelő ügyének szolgál és hogy mennyire megfelelele czelnak, leginkább mutatja, hogy már eddig is 10129 előfizetője van.

A lap havonként kétszer jelenik meg 1—1½ ivnyi tartalommal és számos sikerült ábrával. Minden évben egy hazai gyümölcsfajának sikerült színes képét ingyen mellékelni. Ára ezen hasznos lappnak egész évre csak 1 frt, mely a kiadóhivatalnak (Athenaeum r. társulat, Budapest, Ferenczike tere) egyszerre küldendő be.

A magyar társadalom hírlapja, a közvélemény hű szószólója, mindennap kimerítő és eleven története ez a *Horváth Gyula* lapja, a *Magyar Hírlap*, melynek felelős szerkesztője; *Fenyő Sándor*. Vezércikkjei amikor a parlament eseményeiről számot adnak, egyszersmind események a parlamentben és nem csupán a politika miben létező referálnak, de munkát adnak maguknak a politikusoknak. Jobban és gyorsabban semmiféle napi újság nincs tájékozva sem politikai, sem társadalmi vagy gazdasági ügyekben. A Magyar Hírlap információk tekintetében az első, ítéleteiben és véleményeiben pedig teljesen független minden pártközléktől, akármilyen érdektől. A *„Magyar Hírlap”*-nak nem imponál semmi, csak a közjó, és az ezért való küzdelemben a fegyverei a legradikálisabbak. Vág, üt, szur minden tekintet nélkül. A lapnak nagy szépirodalmi részét is ez a radikális szellem lengi át. Az új Magyarország legkiválóbb elbeszélői vannak állandó szerződéssel a *Magyar Hírlaphoz* lekötve. A vidámságnak és a jóízűséget nem sértő pikantériának van szentelve a Társaság csimú rendes rovata. A humornak egyébként is barátja a Magyar Hírlap; kultiválja azt úgy ujdonsági, mint különféle rovatában, szerkesztői üzeneteiben, kisebb nagyobb önálló cikkeiben. Nevezetesen a lap ingyen mellékelte és ajándéka, ilyenek az új évre kiadandó nagy *Milleniumi albuma*, amely diszmnűnek bolli ára két forint lesz, de a *Magyar Hírlap minden régi és új, akármely napról belépő előfizetője ingyen kapja meg. Az illusztrált nagy díszalbum gazdag szépirodalmi tartalmára felhívjuk az olvasó közönség figyelmét.* A millenári kiállítás műképet, mint-ha az egész már megtörtént volna, ez albumból ismerheti meg a magyar közönség. A legterjedelmesebb és legzadagabb napilap egyszersmind a legolcsóbb is. Előfizetési ára egy hónapra: 1 frt 20 kr. Kiadóhivatala: Budapest, Honvéd-utca. Mutatványoszámat bárkinék szívesen küld a Magyar Hírlap.

Melyik újságot járassuk? Az Ország-Világot, mert az a legértelmesebb, legszébb, legolcsóbb képes hetilap. Közül bőven szép novellákat, regényeket, verseket, ismeretterjesztő, szórakoztató cikkeket; képeiben bemutatja hétről-hétre a napi történet nevezetesebb eseményeit, érdekesebb alakjai a művészet jelesebb termékeit. Elsőrendű írók írják, kitűnő művészek rajzolják minden számát. Van rendes zenemelléklete, állandó divatrovata. Karácsonyi számában pedig, mely illusztrációkkal jelenik meg, új regénycarnokot indít meg, sorra bemutatva a hazai és külföldi regényirodalom legjelesebb termékeit. Ennek a regénycarnoknak ez évben megjelent részait a januárban belépő előfizetők ingyen megkapják, nem különben a gazdag tartalmi, érdekes karácsonyi számot is. Az Ország-Világ gondos, kitűnő szerkesztése Váradi Antal a kiváló írónak érdeme, a ki körül a munkatársak egész serege csoportosul, hogy a lapot minél érdekesebbé, változatosabbá, minél szebbé tegyék. Az Ország-Világ előfizetési ára negyedévre két forint, félévre 4 frt.

Az előfizetések a kiadóhivatalnak küldendők (Budapest V. Hold u. 7. sz.) A kiadóhivatal mutatványszámokat ingyen küld, tessék csak egy levelező lapon hozzá fordulni.

A „Vasárnapi Újság” decz. 15-iki száma 26 képpel, s a következő tartalommal jelent meg:

„A Levantéba kiküldött osztrák-magyar hajóhadról” nagyobb közleményt ad Reményi Antaltól, közli a hajóhad parancsnokának, Seemann Károlynak arcképét s képekben is bemutatja mindazon hajóinkat, melyek a flotta-demonstrációban részt vesznek. Költeményeket Szabolcska Mihálytól és Gyöngyösi Lászlótól. A „Regénytár”-ban befejezi a „Bácsy Jakab” című történeti regény, melynek szerzője egyik kiváló történetírónk, s melyet Tury Gyula festőművésznünk számos rajzral illusztrált, s közli egy japán tárgyú elbeszélés „Toki Murata” kezdetét, szinten több képpel illusztrálva. — További közleményei közt vannak: „Egy óra odakint.” Rajz Bársony Istvántól (Neogrady Antal rajzaival). — „Konstantinápolyi élet (Utazás Konstantinápolyba Vambéry Arminnal). A szultán és a szelamlik. A török nők. Harem-hölgyek.) dr. Szendrei Jánostól (6 képpel eredeti konstantinápolyi fényképek után). — „Az iparosnők egyesülete. — „Gombostű, rózsatövnis, darázsulánk 300-szoros nagyításban a mikroszkop alatt” (képekkel). — „A halak és fagy”. — „Futtak Gyula” (Arczképpel). — Irodalom és művészet, közintézetek és egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. — A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Újdonságok”-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévre csak 1 frt 20 kr.

„Az Ezeréves Magyarország milleniumi kiállítás,” címét viseli a rendkívüli díszes kiállítás nemzetli jellegű mű, melynek 2-ik füzetete most hagyta el a sajtót. Ez „Röptében a Nagyvilág körül,” című diszmnűhöz hasonló kivitelben Laurenci Gyula igazgatósága alatt s a nagymagy. kir. kereskedelemtügyi miniszter, a magy. kir. államvasutak és az Ezeréves kiállítás igazgatóságának pártfogása mellett indult meg. E diszmnű bemutatja a mai Magyarországot írásban és képen, jelesen a milleniumi kiállítás nagyszerű építkezéseit, valamint a főváros és az egész ország kimagasló épületeit és legbecsebb műkincesit, továbbá a m. kir. államvasutak mentén fekvő gyönyörű vidékeket. Minden egyes kép szövege négy nyelvű u. m. magyar, német, francia és angol. Az egész mű vidéki megrendelői részére a Millennium utazási és ellátási vállalatnál (a m. kir. államvasutak menetjegy irodája, Budapest Hungaria szálloda) egy rendkívüli nagy kedvezmény eszközöltek ki, mely szerint nevezett vállalat utazási és ellátási szelvényfüzeteit kedvezményes és tetszés szerinti részletekben fizethető módon bocsát rendelkezésükre. E szelvényfüzetek tartalmazzák a Budapestre és vissza való utazásra szóló vasuti jegyet, a lakás és ellátási jegyet a fővárosban tartózkodás időtartamára, belépő jegyek a kiállítás és nevezetesebb látványosságok megtekintésére. E kedvezmények élvezete az előfizetők családtagjaira is kiterjednek. Minden utazási és ellátási füzethez még egy 1000 koronáról szóló baleset elleni biztosítási kötvény van mellékelve. Az első füzet a szerkesztő Laurenci Gyula bevezető előszaván kívül a következő 13 képet tartalmazza: Árpád és a vezérek, Aquincum, A budapesti nyugati pályaudvar, Vajda-Hunyad vára, Budapest panorámája, Herkulesfürdő, Koltaszei népviselet, A Mátyás-templom belseje, A csorbai tó, Jádólyg, A történelmi kiállítás palotái, Az ezredéves kiállítás. Ünnepi csarnoka, A kiállítás igazgatósági épülete. A második füzet remek 16 képet közöl, melynek tartalma: A lomniczi csúcs, A

nemzeti muzeum Budapest, A Lipótvárosi Bazilika, Oroszlánkő-várrom, Trecsén-várromjai, Bucsai alagut, Erdélyi oláh lakház, Gyulafehérvári Károlykapu, Brassó városához, Zolym-Lipce vára, A pécsi székesegyház belseje, Az ezredéves kiállítás panorámája, Az ezredéves kiállítás és kohászati csarnoka, Az ezredéves kiállítás közoktatási gyűjteménye. A meteorológiai intézetek pavillonja. Mindezt füzetekenként 40 kr.-ért kapja az olvasó, azaz az egész művet 12 füzetben 4 frt 80 kr.-ért. És hogy a remek mű mily közkedveltségnek örvend, azt bizonyítja azon tény, miszerint már eddig is az első füzetből 46,000 példány van elhelyezve. Kapható minden budapesti és vidéki könyvkereskedésben megrendelhető a kiadóhivatalban: Budapest, VI, Terézkerut 38. (Kunusy Vilmos és fia műintézete).

Az újságolvasásról. A ki tíz évvel ezelőtt ki merte volna mondani, hogy a fővárosi napilapoknak most már száz ezernyi előfizető közönsége lesz, azt akkor meg mindenki kinevette volna. Abban az időben az összes fővárosi napilapoknak alig volt annyi előfizetőjük, a mennyire ma akármelyik jobb napilap egymagában dicsekedhetik. A napisajtó e tíz év alatt valóban bámulatra méltó fejlődést mutat s ma a posta naponként több százezer újságpéldányt szállít a szelrőzsa minden irányába. És ez a szám évről-évre növekszik. Ha keressük az óriási fejlődés okát, első sorban azt találjuk, hogy a művelődés folyton terjedjen, a közönség mindinkább erzi annak szükségét, hogy állandóan tájékozva legyen a világ folyásáról s mivel ezt a legjobban egy jó napilap révén lehet elérni, a jobb lapok közönsége napról napra emelkedik. Azok között a lapok között, melyek a közönség rokonszenvét leginkább kivívták, a legelső helyet az Egyetértés vívta ki magának. Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, melyek mögött gyakran a legnagyobb üresség tátong, hanem mindenkor előkelő színvonalon álló közleményi, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósítai által iparkodik régi jó hírnevét, mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fenntartani. Ebben nagy előnye az Egyetértésnek óriási terjedelme. Az Egyetértés egy oldalon majdnem annyi betűt képes nyomtatni, mint a kisebb lapok három egész oldalon s így az Egyetértés rendes 8 oldalas lapja annyi közleményt tartalmaz, mint a kisebb lapoknál 24 oldal, a mi azonban ezeknél csak ünnepnapokon fordul elő. Így akkor az Egyetértés 12—20 oldal, illetőleg kisebb alakban számitva 36—60 oldalnyi terjedelmű. Ilyen terjedelme mellett az Egyetértés abban a helyzetben van, hogy mindenről a legbővebben a legérzleltesebb tudósítást közölheti. Az Egyetértés felolte mindent, a mi a közönséget csak érdekelheti. Politikai és társadalmi kérdések, a közgazdaság, az irodalom, a tanügy, a közegészség, szóval minden, a mit megtudni érdemes, feltalálható és a bő méltatást talál az Egyetértés terjedelmes hasábjain. Nagy erőssége az Egyetértésnek bő tárca- és regényrovata. Az Egyetértés tárcarovata mindig komoly, a nélkül, hogy unalmasá válnék s mindig lehet tanulni belőle valamit, a nélkül, hogy elvesztené mulattató képességét. Az Egyetértés állandóan két kitűnő regényt közöl egyszerre. Az egy év alatt között regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre ragnak. Mindezek után bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés s hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligensközönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíti. Mindamellett az Egyetértés aránylag a legolcsóbb napilap. Előfizetési ára egész évre 20 frt s ezért kétszer annyit nyújt, mint a kisebb lapok. Előfizetések az Egyetértés kiadóhivatalához, Budapest, papnövelde-u. 8. intezendők, mely kívánatra szívesen küld mutatványszámot.

A legszebb toll. A magyar művelt kösoraiban rég eldöntött kérdés, hogy a magyar zönség publicistikában az idő szerint a legszebb tolla *Bartha Miklósnak* van. Senki sem bírja utolérni az ő ragyogó fantáziáját, szingazdag hasonlatait és azt az erőt és méltóságot, a mit az ő czikkeiben feltalálhatunk. Búszeke is réa a „Magyarország”, a melynek Bartha Miklós megalakulása óta legelső munkatársa. De a „Magyarország” egyébként is ambicióját helyezi benne, hogy a mai kor publicistáinak legkiválóbb erőt gyűjtse maga köré. Barthan kívül még egy egész sereg írói garda áll a legjelesebbek közül a „Magyarország” szolgálatában. Ott vannak a többiek közt: *Pázmány Dénes* a legszellemebb európai csevegő, *Mudrony Soma* a jeles közgazdasági író. *Eötvös Károly* a jogi szakirodalom jelése és kivülök meg közéletünk sok más kitünősége. *Szépvirodalmi* téren a két *Vértessy*, *Gyula* és *Arnold*, *Tolnay Lajos*, *Pósa Lajos*, *Bede Jobb*, *Zsoldos László*, *Zempléni P. Gyula*, *Zboray Aladár* és a többiek közt: *Móra István* a legutóbbi rendkívüli feltűnést keltett fiatal költő és; a női írók közül: *Szabóné Illés* Piroška, *Szekély Ilona*, *Gömbösi Galamb Margit*. Az eszthetika terén *Dr. Prém József*, ifj. *Reményi Ede* és kivülök, a belmunkatársok egész sora, a kik *Holló Lajos* f. szerkesztő, *Incezy László* h. szerkesztő vezetés alatt gondoskodnak arról, hogy a „Magyarország” naponként a legváltozatosabb tartalommal jelenjék meg. A „Magyarország” az idő szerint a legjobban értesült lap, a melynek politikai és mas tudósításai, valóság-gal forrás számba mennek. Emelett eleven és élénk, úgy hogy nem csak azok, kik komoly tartalmat keresnek a lapban, de a kik könnyedséget és szorakozást kívánnak, azok is teljesen ki vannak erősítve a „Magyarország” által. Gazdag tartalom kívül meg az az előnye is meg van, hogy a „Magyarország” korábban van készen, mint a többi lap és az estjei vonarokkal már lappedányain ki ezrei elszállítatnak az ország minden részébe. *Ugy, hogy reggel a „Magyarország”, már az olvasó kezében van* s így a ki „Magyarországot” olvassa, fél nappal sok helyen egész nappal előbb értesül az ország és a külföldi összes eseményeiről, az országgyűlésről az országgyűlési tárgyalásokról, tőzsdei zárlatakról stb. stb. Ez biztosítja a „Magyarország” számára a művelt közönség osztatlan elismerését s támogatását. A lap kiadóhivatala ingyen küld egy héti mutatószámokat; az erre vonatkozó kívánság a „Magyarország” kiadóhivatalhoz (Budapest, Sándor. u. 2.) intézendő, ide küldendő be az előfizetési penzek is. (Egy óra: 1 frt. 20 kr. negyedévre 3 frt. 50 kr. félévre 7 frt. egész évre: 14 frt.)

Legtöbb kedvezményt ma kétségbevonhatatlanul a *Pesti Hírlap* nyújt előfizetőinek. Ime: a lap az összes napilapokat felülmúlja a tartalom gazdasága tekintetében; minden nap 20—24, vasárnapokon 32—36 oldal terjedelmű. Minden hónapra külön, zsebben hordható jegyzék- és határidőnaplót mellékel előfizetői számára. *Párisi Divat* című, legszebb magyar divatlapot, mely hazánkban egyedül jelenik meg minden héten, a *Pesti Hírlap* előfizetői fele arban kapják (negyedévre 1 frtért). Mindenhez járul az legfőbb és a maga nemében rendkívüli kedvezmény: a *Pesti Hírlap* nagy képes napló, melyet minden előfizető ingyen és bérmentve kap, mely fölüllegessé tesz minden egyéb napiart és felülmúl minden mas karácsonyi mellékletet, mert egész éven át használható. Pedig a *Pesti Hírlap* mindezen kedvezmények nélkül is a legkedveltebb volna: szabadelvű politikája, rovatainak változatosága, a mulatózó közlemények — tárcák, karcolatok, szerkesztői üzenetek — nagy bőrsége folytán. Korunk két legelső írója, *Jókai Mór* és *Mikszáth Kálmán*, a *Pesti Hírlap* rendes dolgozóitársai közé tartozik *Mikszáth Kálmán* már az új év első negyedében hosszab elbeszélést a ír lapba. A *Pesti Hírlap* előfizetési díja: egy óra 1 frt 20 kr., ne-

gyedévre 3 frt 50 kr. (a *Párisi Divattal* együtt 4 frt 50 kr.). Kiadóhivatal: Budapest, V. váci-körút 78.

Párisi Divat. A tavaly ily címen megindított divatlap második évfolyamát kezdi meg januárban. Most, mikor a francia izlés divat meg a szokottnál is jobban uralkodik mindenben, Magyarország művelt hölgyközönségének okvetlenül szüksége van olyan lapra, mely ezt a francia izlést igazán tisztán tükrözze vissza. S a *Párisi Divat* megfelelt e feladatnak. Hogy megfelelőhessen, arra képessé teszi az, hogy képei csupa fényképek után készült másolatát a párisi legelőkelőbb divattermek mintaruháinak: cikkei pedig tudomasára hozzák a hölgyeknek mindazon újításokat, melyeket Páris a divat terén kitalál. Többi cikkei a háztartásnak, társadalmi szokásoknak, lakásberendezésnek, kézimunkáknak, főzésnek tárgyában adnak tanácsot. A divat- és kézimunka-rész két nagy ívet foglal el a lapban; ezekhez járul még harmadik iv gyanánt a regénymelléklet, mely négy nagy lapon közöl illusztrált regényeket s ezek mindig a legújabb s legérdekesebb francia regények közül vannak kiválogatva természetesen úgy, hogy e lapban jelennek meg először. Kéthetenként szabasmintáit és havonként egyszer színes divatkepek járul a laphoz. A „*Párisi Divat*” előfizetési ára egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. A „*Pesti Hírlap*” politikai napilappal együtt egész évre 18 frt, félére 8 frt, negyedévre 4 frt 50 kr. Mutatószámot szívesen küld a kiadóhivatal.

A HÉT, Kiss József politikai és irodalmi hetilapja új *hetedik* évfolyamára hívja fel a közönség figyelmét. Felhívásából átveszszük a következő passzusokat. „A millénárius és küszöbén . . . A HÉT fennállásának hetedik évében . . . Ezek az érdekes dátumok szinte esábitának hangzatos szavakra, amelyek — olvasóink tudják — tölünk, lapunk lelketői egészen idegenek. Mégis egy van, a mit el nem halgathatunk. Lehet, hogy tévedés, de az az érzésünk, hogy abban a lázas, nagy kulturális munkában, mely ez idő szerint Magyarországon folyik, a mi szerény alapokra fektetett lapunknak: A HÉTnek is megvan a maga része és a maga pozíciója, a melyet töle elvitatni nem lehet. Hogy a század katonái között, kik az előítéletek ellen való harcot vívják minden téren, politikában és irodalomban, művészetben, az izlés dolgában és társadalmi kérdésekben. A HÉT és az ő emberei nem az utolsó sorokban állnak. Az az érzésünk, hogy joggal appellálhatunk a műveltek figyelmére és az igazak becsülésére, mert becsülés és igaz munkát végezzük. Ez a programunk a jövőre is.” Ehhez a magunk részéről még hozzá tesszszük, hogy azok, a kiket A HÉT egyszerűen az ő embereinek nevez, irodalmunk színe-javát képviselik, névszerint: *Ambrus Zoltán*, *Heltai Jenő*, *Ignotus*, *Kóbor Tamás*, *Kozma Andor*, *Tóth Béla*. Hasonló gárdával csak keves magyar lap dicsekedhetik. A kik a lapot járatták, nagy elzetet fognak találni mindig szellemes és mindig formás czikkeiben és remekül megírt apróságáiban. Politikai essai-i valóságos delicatessé számba mennek és a politikai körökben nagyon olvasottak. Azon vidéki kaszinóknak, hová A HÉT még nem jár, a kaszinói elnökség felhívására minden kötelezettség nélkül egynegyed évig ingyen küldik a lapot. A lap ára egész évre 10 frt, félére 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Mutatószámokat ingyen küld A HÉT kiadóhivatala: Erzsébet-körút 6.

Postai tarifák. A kereskedő világának, a mely természeténél fogva csaknem szakadatlanul a postával össze van kötve, mindeddig a postai díjak s a szabályokra vonatkozólag csak kevés tájékoztatója volt. Ezen a sok bajt és kellemetlenséget okozott hiányon akar segíteni egy folyóirat, melynek első száma „*Postai tarifák*” címen kezünkhez jutott. A mű, melynek különben nemcsak a laikus közönség, hanem a pos-

taalkalmazottak is nagy hasznát vehetik. kimerítő részletességgel tárgyalja a mozdó és a stabil postahivatalok, a belföldi és a külföldi levelváltás szabványai és tarifáit. Szerkesztő *Klebersberg Géza*, a kereskedelmi miniszterium egyik hivatalnok, megjelenik évente január és július 15-én teljes, április és október 15-én pólfüzetekben. Előfizetési ára 1 frt. A házagpótló munkát ajánljuk a nagyközönség s különösen a kereskedők figyelmébe.

A sólyomvadászról. Ez a címe annak a bájos festmények, melynek remek másolatát az Egyetértés kiadóhivatala ingyen küld meg mindenkinek, aki a „Röptében a Nagyvilág körül” című pompás díszművet megvette. Bájos arcú hölgy remek almászúrke ivon magasra tartja sólymát, mely kiterjesztett szárnyakkal éppen elrepülni készül. Oldalt egy facsopornál áll a hölgy apródja. Az egész kép rendkívül kedves benyomást tesz a szemelőre. A kép kivitele igazan művészi, minden színárnyalat megfelelő finomsággal és hűséggel van visszaadva s ily művészi kivitelű kép a műkereskedésekben legalább is annyiba kerülne, mint az egész díszmű a képpel együtt. Az Egyetértés kiadóhivatala e mű kiadásával igazán dicsereres munkát végzett, mert a magyar könyvpiacon ily értékes s a mellett olcsó mű eddig még nem kapható. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy eddig a müből 3 kiadás fogyott el 20,000 példányban s a negyedik most elkészült kiadás pompás díszkötésben a karácsonyi könyvpiacon legkelendőbb ujdonságának ígérkezik. Egy díszkötésű példány ára 6 frt 50 kr. A jutalomkép elküldéséért csomagolási-és postaköltség fejében külön 50 kr. fizetendő. Megjegyezzük még, hogy a jutalomképhez díszes keretek is kaphatók rendkívül olcsó árdtí áron 10 frtért, 6 frtért és 5 frtért.

Hirdetések

1203 szám.
1895.

Árverési hirdmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a bpesti keresk. és váltó törvényszék 1895. évi 95999 számú végzése következtében dr. Molnár Gyula zombori ügyvéd által képviselt Umárh és társa bpesti czég javára Ritter Andre bpesti l. ellen 550 frt és jár. erejeig fogantatosított kielégítési végrehajtás útjár lefoglalt és 1335 frtra becsült 1 R. Hornsbey et Sons féle gőmozdony és 1 Robey et Comp fele cseplőgép, 1 vízi fecskendő és 1 fűrés alványból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíróság 18472 — 1895. számú végzése folytán 550 frt tőkekövetelés, ennek 1895. évi október hó 2 napjától járó 6 % kamatai és eddig összesen 57 frt 05 krban bírólag már megállapított költség erejeig **Zomborban Berics Lázárna féle majorban leendő eszközöknek 1896. évi január hó 3 napjának delutáni 2 1/2 órája határidőül** kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hitvatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1895. évi deczember hó 20 napján.

Cservenka Lajos
kir. jbrósági végrehajtó.

Alapított 1863-ban.

Világhírűek

a saját készítményü. díjjal kitüntetett

Kéziharmonikák

Joh. N. Trimmel-től

Bécs

VII/3., Kaiserstr. 74.

Nagy raktár mindennemű

Hangszerekben.

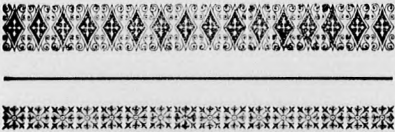
Harmonikák, fuvolák, okorinák,

citerák, gordonkák, stb. stb.

Schwáji acél játékok, tárgyak, el-

pusztíthatatlan Zenélő albumok, poharak, stb. stb

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Védjegy. Védjegy.

Vedjegy. e. Wally.

Mária- zell

Gyomor- cseppek

nagszertén hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtság, savanyu, felbőffőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkaválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hőmorrhoidáknál.

Említett bajoknál a **Máriacelli gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi forrástár: **Török József** gyógyszerháza **Budapest**, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valóságát bizonyítom”.

A **Máriacelli gyomorcseppek** valódián kaphatók.

Galle E. és Schwarcz Emil gyógyszerházaiban Zombor, Raab, J. gyógyszerházaiban Apafin, Bányász Gy. gyógyszerházaiban Péterváradon és Barakovits L. gyógyszerházaiban Szil.-Tamás.

Tőzsdei megbízásokat

szüntelenül és lelkiismeretesen eszközöl

Alapított 1885.

Lustig Miksa
bank- és váltóháza **Budapestben**,
Váci-körút 43.

Arad, Győr, Pozsony, Szeged, Sz.-Fehérvár, Szombathely, Szabadka, Temesvár telephon-állomásról az érdeklődők telephon útján direct irodámhoz fordulhatnak, hol naponként 10—5 óráig az árfolyamok állása iránt felvilágosítást díjtalanul nyervehetnek.

Telephon-szám 1070.

A legszebb karácsonyi ajándék!

Harzi nemes faju kanárik!

Roller Andreasberg féle díjazott fajok. Elküldés 8-20 márkáig utánvét mellett. Öt napi próbaidő. Szabad cserre. Prospektus, kimerítő jegyzék ingyen.

Heering W., Szt Andreasberg (Harz) 427

10 frtot naponta

kereshet férfi vagy nő minden előképzettség és tőke befektetés nélkül.

Mivel és hogyan???

megmondja a „Találmányok és Tapasztalások” füzetje, mely 2 frt 15 kr előleges beküldés mellett kapható a nagyméltóságú magy. kir. miniszteriumtól védett és szabadalmazott. „Unikum” feltalálójánál Gerőffy A.-nál Budapest király u. 9.

COGNAC

GUZBA-DUROZIER & Co

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
Mindentel kapható.

Vezetőgyárak: BUDA és BUDAPEST, Budapest és Bécs.

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdaccai.)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsüldök; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használható, gyengéd hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

székszorulás

a legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmaz doboz 15., egy tekeres, mely 8 doboz, tehát 120 pilulát tartalmazó, csak 1 forint o. é.

Óvás! Utánasoktól különösen óvakodjunk. Kérünk határozottan Neustein Erzsébet-pilulát. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal van ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP

„Szent-Lipóthoz” címzett gyógyszerháza WIEN, I., Plankengasse 6.
Raktár Zomborban:
Schwarz Emil gyógyszerházaiban.

A „Zombor és Vidéke“ karácsonyfája.

Karácsonykor.

— Gróf Apponyi Albertnek ajánlva. —

Reménységünk fenyőfája

Ki vagyon álltva:

Vajha jó Jézuska rája

Valamit akgatna!

Oh, mert nekünk magyaroknak,

Kikre annyin agyarkodnak,

Nagy szükségünk volna ajándéokra!

Mint ujongó gyermeksereg

Szép karácsonyfának,

Örömlükben férfiszívek

Akként tombolnának:

Ha reményünk zöld ágain

Látnók, miket hő vágyaink

Ajándékul már oly régtől várnak.

Nincsen nekünk nagy igényünk:

Nem is kell rakott fa,

Csak kettő az a mit kérünk,

Jézuska hogy hozna.

Oh, ha meglesz ez a kettő:

Akkor megáld a teremlő,

Megáld minket egyszer s mindenkorra!

Vajha egyetértés lelkét

Láthatnók a zöld fán:

Egy fő vágyunk úgy betelnék,

Szívéink szomját oltván.

Oh, mert hogy az nem volt köztünk:

Még akkor is, mikor győztünk,

Veszteségünk oly nagyon sok volt már!

Magyar nemzeti génuss

Volna az a másik;

Mit sors-kéz ha nekünk kihúz:

Másra dehogy vágyik,

Dehogy vágyik a mi szívéink,

Avval nagyon megelégszünk:

Sőtét éjben majd nekünk világít.

Van-e méltóbb, mért esengjen

A mi honfiszivünk

Oh Uram, hozzád melegen?

Nincs. Mást nem is kérünk.

Oh, ha ezek megadatnak:

Ma született szent fiadnak

Mindeneknél mi jobban örülünk!

(Kaposvár.)

Hollósi István.

Karácsonyi elméldések.

Karácsony este volt, szép karácsony este. Odakünn minden fehér lepellel volt borítva. Minden-minden oly magasztos mennybe világító fehérséggel bevonva. A földet bokáig érő hó borította, s csak ugy esikorgott a esizma alatt. Ezer meg ezer hó csillagoeska villogott a fehér hold világánál.

Megelégedettség — csend uralkodott a táj felett. De ime ezüst esengésű harangoeska hívó hangja szakítá félbe a csendet. Hívogató szent hangok voltak ezek, az ember kobelében biztató melancholiával vegyülve.

Az emberek csendes ábitattal keblükbe zárt szent érzelmekkel haladtak a templom felé, utjukban a hóval megrakott zuzmarás fák csillogása, mintha e szent estén buzdítanák őket, öröm nézni drága köhöz hasonló fényüket.

*

Csak én nem tudok nyugalmat, megnyugvást találni e földi szépségekben. Az emberek miért csak egy estén át szállnak magokba, s miért nem az év többi estéin is? . . . Miért nem honol keblükben egész éven át a magasztos glória fénye? Vagy talán csak én csalódom? . . .

De nem! Nem csalódom. Napilapjaink hasábjai másról sem irnak, mint véres tettekről, az emberiség romlott erkölcsiéről, gonoszságairól. Mindenben és mindenütt a gyarlóság tükre látszik. Vagy így volt ez már évezredek előtt is? . . .

De hagyjuk ezt. Nem illik ily szent ünnepen ily köznapiasággal bibelődni, aztán meg nem is tartozik a vonal alá. Országok királya, az emberiség megváltója e magasztos ünnepén, távol legyenek e gondolatok is, csak békeesség és szeretett környezze szívünket mindenkorra.

„Gloria in exelsis Dei“ . . .

*

. . . Gondoltatok e ezen szent ünnep előestéjén a szegény gyámoltalanokra, akiknek nincsen karácsonyuk. Azokra, a kik rongyokban burkolva, dideregve kuporognak hideg szobáknak nevezett lyukakban? . . .

Ahová a napsugár még hirtől sem sugárzik be . . . Gondoltatok-e az elhagyott árvákra, akiknek betevő falatjuk nincsen máról-holnapra? . . . Emlékeztetek-e szegény betegekre, kiknek homlokára a rideg halál talán éppen az emberiség hidegsége miatt leheli róa fogyasztó leheletét? . . .

. . . Volt-e már alkalmatok ilyen szent estén beteg özvegy asszony hajlékában megfordulni, ahol ő árvának hiányzik a kenyérkereső férj és apa? . . . Vagy voltatok-e már ilyen szent estén kórházban, ahol szegény szenvedők ünnepelnék a szent karácsonyt? . . .

*

. . . Mi fényről — csillogásról — örömről — kellemes meglepetésekről tudunk csak. De ha fellebbentjük a szánalmat gerjesztő szegénységet takaró leplet, akkor tudhatjuk csak meg, mi a szent karácsony ünnepe. — Otthon, ahol a karácsonyfá gyertyáskái milliion színű fényvel sugározzák be szalónunkat; otthon, ahol perzsa szőnyeges padzatokról is fény sugárzik; ahol menyezotes ágyak, habfehérségű huzataink vannak, ott perzse ezekről nem is tudnak, vagy ha tudnak is, elnem gondolhatják, mi a nyomor? . . .

Pedig nézzünk szét és a fénynek árnyát is meg fogjuk látni.

*

Óh ti szegény árvák, kik a kegyetlen sors által üldözöttek, mily nyomorult

karácsonyt kell éretetek. Ti, kik zsupszalma-zsákon álmodtok, holnapra talán egy kanálnyi meleg levesért, talán egy falat kenyérért, ti tudjátok csak mi a karácsony ünnepe! Csak ti tudátok igazán örülni a menyői glória ünnepének . . . De ne csüggedjete el, hiszen az emberek között találkozik sok jó szív. Sőt talán több, mint amennyiről gondolnátok, hogy létezik. Igaz, nehezen férközhetni hozzájuk, de ha egyszer megnyílt a szív érzelme, nem egyhamar szárad ki az érzelem . . .

Nőegyletek, asztaltársaságok, filléregyletek hozzatok is szölok, — könyörüljete szent karácsony ünnepén, segítséget adjate az étellel való küzdelemben elfáradt, szegény és beteg gyámoltalanoknak.

* * *

Pompás lakásban vagyunk. Nyolez egymásba nyíló szalón. Az inasok lábujhegyen járnak, pedig erre szükségük sines, mert a vastag szőnyegek ugy is felfogják a léptek zaját, de mégis így a szokás. Az utolsó szobában 3 méternél is magasabb karácsonyfá van fölállítva. A családfő, a méltóságos ur talán ezreket költött reá. A vidám gyermekek öröme határtalan, hiszen Jézuska szeretetéről már sokszor meggyőződtek, most is pompás ajándékokkal telve jött meg hozzájuk.

Az anya, a méltóságos asszony öröme még nagyobb. Itt mindenkinek kijut az ajándékból . . . De nini mi az? félre vonom a gazdag függőnyt. A társzeker nehezen megrakodtan éppen most indult ki az udvarról. Lassan — észrevétlenül kullogok én is ki, — nem is vették észre és gyorsan a szekér után lépkedtem. A kocsis mellett egy inas foglalt helyet s mint ezen szent ünnep ihlete megkivánta, a kocsis esendesen — észrevétlenül hagyta el az urasági lakot.

* * *

Szegények voltak: az anya, leánya, ki varróleány volt és négy kis testvérkéje, kiknek legfiatalabbika alig mult két éves. Szegényes, de elég tiszta lakást bírtak. Az apát már rég nem látták, ki tudja hol van ő most.

Hol tartja meg a karácsonyt? . . . Hej! pedig de szeretnék, ha ő, az apa is együtt lehetne velük a szent ünnep estéjén.

Odakünn valaki zörget . . . A gyermekek öröme határtalanná kezd válni, aligha nem az apa érkezik, akit már oly régen nem láttak; az apa jön, a kit már végtelen régen várnak . . . Óvatosan lép az anya az ablakhoz, kinyitja, megkérdeznia a jövevényt érkezőse ezéjja felől s majd megdermed ijedtében, pedig öröme végnélküli, hiszen férje — ura érkezett meg, de gyalogosan, mert a lovak kocsiától együtt a folyóba zuhantak. A jég gyenge volt, férje nem akarta a komp járását bevárni . . . mert jól tudta, hogy övéi epedve várják, s így koczkáztatta meg életét az átkelésnél. Ó is csak pusztá életét tudta megmenteni . . .

Képzeljétek a gyermekek örömet,

hát még az anyáét — ki férjét már hónapok óta várta haza minden nap és minden éjjel. Alig ültek vacsorához, újra zörgetés hallatszik az ablakon. Komor emberek hangja vegyül belé, odakünn két ló nyerítése hallik, az állatok is tudják hol vannak; a két lovat — kocsistól együtt jöszivű emberek mentették ki, felismerték a jóságot — hezahozták.

Most már teljes az öröm, boldogan beszélgetnek el. Ilyen a szegényember karácsonya.

*

Jó darabon kísértem a kocsit, mely végre a külváros egyik olajjal világított utcájába fordult be. Egy nagy szegényes viskó előtt állapodott meg. Nem is kellett sokáig keresnie, megtalálta a keresett lakót.

Fojtó lég környezett. Görnyedve haladtunk a nyirkos apró viskó hajlékban. Bent még mécses sem égett. Minek?... hiszen a szegénységnek nem kell világosság! Az első dolgunk volt világosságot gyújtani, de amit a szem itt látott, jobb, ha az ember elhallgatja; ... a nyomort, a végtelen nyomort! ... Sorba keltegettük a szegényeket. ... Mindenkinek jutott valami a szent karácsony ünneplésére. ...

Óh áldott legyen az a kéz, aki a szegényekről gondoskodott. ... áldottak legyenek a jó emberek, akik nem feledkeznek meg a gyámoltalanokról. ...

*

Minek is szólném e képeket tovább? Minek, hiszen az emberiség még sem oly gyarló, mint gondolnók! Meg van írva a csillagokban, minden gazdagra jut száz szegény, s az Eg-Ura is tudja, kinek jutasson ki a sokból.

Ime az ezer meg ezer hó-csillagocskák fénye azt jelenti, hogy minden csillag jelképe, egy-egy megelégedett jöltevőnek, s a jótékonyág geniusza mosolyogva néz le a földre, ahol az emberiséget mint egy fehér lepellel vontta be és mintha a mesék országából — annak a világából minden drága követ ide szórná, hogy azt a jótékony emberiség egymással megossza, így maradandó marad az ezredévek óta főlhangzó szolozsma!

„Békesség a földön a jóakaratu embereknek. ...”

Úntig elég lenne lassanként megke-ményíteni az emberiség szívét, s teljesen kietlenné tenni az emberiség keblét, kivesztelni belőle az igazságot, ha hitünk szerint nem szállana le égi honából minden esztendőben egy csillagos éjszakán az „Eszme”, s száz meg száz ezer mért-földet téve, millió ember kebelében nyugvó helyet nem készítene egy napra a bolyongani indult igazságnak. ... Óh áldott „Végezet”! és így mondhatjuk csak el: Dícsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakaratu embereknek! ...

E. M.

Visszaemlékezés.

Orta Mar-Czyp.

Az évek eltelték, magam sem tudom: miként? Ma már hamvas fe-

jem, öszültni kezdő szakálam, család-om van. Mig ifjúságom tartott, a jó öreg szülők nevelése mellett, alig volt gondom valamire. Azok a feledhetlen jóságos arcok, azok az áldást terjesztő kezek, hajnaltól késő estig érttem fáradtak, hogy megkeressék a mindennapi kenyeret; ... Ezek voltak életem legboldogabb éveit. Azután jöttek a deák-esztendőik. Sok-sok könyvet kaptam. El kellett a drága otthont hagynom, bevitték az alföld nagy metropolisába, ott, hogy úgy ne mondjam, kanállal szedtem be a tudományt. Egy pár évet itt lemorzsoltam, onnan már egy oly intézetbe adtak, ahol még kanállal is kevés lett volna a tudományt bevennem. De megküzdöttem ezzel az évvel is. Innen vándorlásom egy szakiskolába vitt, ahonnan egy nagy pecsétes diplomával jutottam ki a küzd-terre, amelyen még jelenleg is állok.

Kezembem volt a pecsétes pak-saméta. De hová, merre induljak, hiszen én istenem, mit tudtam én még akkor, mi az élet? ...

Vándor-botot vettem kezembe. Mentem-mendegéltem, zsebem kongott az ürességtől. Így tartott ez egy darab ideig, de nem soká! Mikor már princípálisom is volt, aki fiamnak szólított, kezdetem fellelegzeni, hogy már én is egy paránya vagyok a nagy világ társadalmának. Egyszer véletlenül egy lap került kezembe. Nem tudom honnan, mert azelőtt csak tankönyveket ismertem; a lapot magammal vittem s este otthon olvasgatni kezdtem. Kibetűztem a lapot, homlokától végig — egész odáig, ahol az áll: felelős szerkesztő... Aztán gondolkozni kezdtem: hogy is lehetne lapot szerkeszteni? (Persze én mindjárt lapszerkesztést szerettem volna végezni). Ekkor fogamzott meg elmémben az írói akarat. Beálltam laptudósítónak, képzelmék azt az örömet, mikor a szomszéd város hetilapjában megjelent a legislegelső értekezésem e cím alatt: „Magyarosítsuk meg kereskedelmünket”. Szegény boldogult szerkesztő bácsi, aki még alatt csillaggal jelezve, írta utána: „sok ily ifjút a hazának”, nem is gondoltam, hogy te adtad meg azzal a csillaggal az impulzust arra nézve, hogy sok zsenge írói talentumot lehet megmenteni (nem akarom ezt célzásul használni) a társadalom részére. Ha talán a csillagos magasztalás helyett egy oly értelmű szerkesztői üzenet jelent volna meg: „Kéziratát a papirkosár mélységes fenekére vándoroltattam”, akkor talán meg-szégelytem volna az írói tehetség szárnycsattogtatását és valószínűleg Guttenberg betűivel sem foglalkoztam volna annyit, amennyivel azóta foglal-kozom.

Azon értekezésemet követte egy rövid tárcza, melyet már ismét más lapnál próbálkoztam beadni. Hogy mit ér egy olyan boldogító mámor, melyben az a gyötrelmes várakozás eltelik, azt csak az tudja, aki az ilyen képzeletbeli titokteljes dolgozat után olyan kis fiú volt valamikor és mos-

várja, vajjon megjelenik-e az, vagy sem. Szivem fiatal nyugtalanságával vártam a lap legközelebbi megjelenését. Lázasan bontottam fel a lapot. A lapszalagot szépen összehajtottam és úgy amint a blattot kibicézni szokás — lestem a tárcza fejét. De mégsem néztem meg... Megfordítottam a lapot és hátulról kezdtem gusztálni, vajjon mit üzen a szerkesztő?... Nem sokáig kellett keresgélnem, mindjárt az első üzenetnél ott állt: „bevált”. Megyek tovább, egyszerre, mintha vil-lám ütött volna le, egy olyan láva féle tüzes érzelem kapott meg, ott állt fehéren feketélve tárczám: „Tél van” cím alatt. Most már szerettem volna a szerkesztőt megölelni. Olyan boldogság szállta meg lelkütem. Hiszen csak az tudja, aki már ezen lámpa-lázon keresztül ment, mi az, az első tárcza megjelenése. Így következtek sorjában a „többi”ek is. Később már, midőn a közkatónák közé lettem besorozva, könyebben boldogultam mindenben. Sokszor már magam sem hittem, hogy egy tárcza megírása mily könnyű? Ekkor már sokkal kevesebb tollszárat fogyasztottam, már nem kellett gondolataimat a tollszár végéről lerágcsálnom. Mikor már cigarettáz-tam, a bodor füstgomolyokban láttam tárczáim alakjait, bizonyos clichék alakjaiban éledtek fel, alattuk a kész tárczák voltak, csak oda kellett néz-nem, jobb kezemmel veztem a tollat. A fekete ténta csak úgy öntötte a sok tárczát, s merem állítani, hogy 2 órai munkába sem tellett, egy nyolcz ha-sábos kész tárcza nyomtatásra készen állott asztalomon. ... Azóta sok minden megváltozott. Az ifju korból — átléptem a férfi korbá, az irás művé-szetével már ritkábban kezdtem fog-lalkozni, a családi élet boldogsága felváltotta a sok nélkülözés egész lánczolatát. A szép fiatal feleség, a gögicselő apróság egész új utra te-reltek. Most már nem kellett hideg négy fal között töltenem a telet. De már akarva is — nem lehetett oly gyorsan egy tárczát megírnom s las-sanként már úgy tapasztaltam a do-logból, — hogy nem is olyan könnyű egy tárcza megírása, mint azt magam-nak elképzeltem... Azóta ismét for-dult a koczka; fiam, aki már Pósa bácsi „En ujságomat” olvassa azon-töri a fejét, nem tudna-e ő is egy olyan szép „medve mesét” megírni a lapba, mint Jókai bácsi?... Én persze biztatom őt, hiszen Jókai bácsi is csak milyen szépen tud írni! Persze fiam ezt szent-írásnak veszi és váltig igéri, hogy nemsokára ő is ír egy olyan szép történetet.

Röpülnek az évek!

Kopaszodó tarkommal kevesbed-nek dolgozataim is, minden nevesebb ünnepre telik egy-egy dolgozat. S ha nem is tettem eddig szert hírnévre, meg-maradtam közkatónának, s munkám sikerének jutalmául, élged ha elő-veszem irodalmi munkálkodásom egybe-gyűjtött lapjait, ott lassanként felidéz-zem az elmúlt ifjúság majdnem min-

den egyes mozzanatát és az ezzel felkelte boldogságomban, mely tiszta és zavartalan, mint a földfelett febegő aether, látom a szerkesztők csillagait és az elég kitértetés, felér egy valószínűs érzéssel való csillaggal.

Boldog ünnepeket!

Egy ugorka-szezón áldozatai.

Névtelen munkása volt Franci a társadalomnak; alig 2 esztendeje, hogy a gyakorlati élet ujonca. Névtelen, mint annyi milliója az embereknek, kik üntudatlan céltér későbbi korok nagy épületén dolgoznak. Monumentális épületek levéltárai telnek meg munkáikkal, melyek dagadó kötegekben, meghajolva nyögő polcokon sorakoznak, s tiszteletet érdemlő rendben a semmisségbe tünt napok tetteit zárják magukban.

Ha az öregek kozmológiai fogalmait kibővítenők és a világok alkotója és az alkotások jelentősége szerinti fokozatban a makro- és mikrokozmoszt követő fogalmat keresnők, akkor azt a világot, amit az álladalmak e rengeteg sokaságu szoba-napszámossai képeznek, hüpermikro-kosmosznak mondhatnók, ha mellé meg elképzeljük műhelyeiket, melyek mindegyikéből fonál szövődik a középpont felé, a hol a fonalak gyepiórtatóját az őt alkotónak képzelhetjük.

Ezen — egyetlenekben oly hatalmas, világot fenntartó, milliók egy paránya, a szüntelen működő gépkolosszusnak kis szege — a Franci. Elonyészó kis szege, mely a nagy gépezeten bár helyet tölt be, e szerep azonban csak olyan, mint a kis szege, mely ha megromlik, kivész, új jó helyébe, anélkül, hogy az egész működésére legkevésbé hatással is volna.

E gépszerű összefüggés szerencsés elentétét Franci kis otthonában találja meg, melynek áldásos békéje mindazt megtermi számára, amit a zajos, munkás élet megvon tőle. A közvélemény kegyeltjeinek babérai, ha nem is maradnak idegeire hatás nélkül, s bár tagjait lelkes munkára villanyozzák is, napi kötelességeinek tiszta tudata lelkének nyugalmat, kedélyének derűtséget ad. Szabad perczeiből néha hírlapírásra is jut s az „X. és Vidéke“ nem egyszer fogadja hátsábjába kísérleteit. Nyilvános társaságban ritkán látni, ott is egy-két ismerős szűk körre az ő eleme. — Szóval olyanféle ember, a kire a hivatali feljebbvaló azt mondja, hogy „derék ember“, a nagyanya, hogy „aranyos gyerek“, a szigorú nagybácsi, hogy „jó fiú“, a bakfi is meg, hogy „hétköznapi fráter.“

Francinak elvei is vannak némely téren; s különös, hogy éppen azon a téren, a melyen Irmának, b...i rokonának. Szinte természetes, hogy csak az elvek tökéletesen nem egyezhettek meg, mi természetesebb tehát, mint az, hogy ez elvek tulajdonosai nem egyeztek. Szerencsére gondoskodott a mindeneket alkotó arról is, hogy nagyon mérges viszony se fejlődjék teremtményei között, s hogy csökkentsen a nézeteltérések okozta ellentétek számárányát, ki-mondta az örök szótatot, hogy: „Rokonság! Szeretet!“ Ritka kivételkép megcsik mindamellett néha az is, hogy az öreg urnak és parancsszava ellenére diszharmoniót inszenzálnak a rokonok, ezekben maguk-

ról megfeledeztek emberek, s ezek ritkán olvasnak bibliát, amit Franci bizony megtesz. S csakis ennek a vén korpusz jurisznak a tekintélye magyarázza meg Franci türelmét, melylyel Irmának — ellene és elvei ellen emelt, — kifogásait hallgatta. Irma ritka vendég X-ben, de hiába, nem lehet vele feltétlen békét fenntartani, ha mindent észre vesz más embereken és semmit se tud elhallgatni. Argus szemekkel és vizsla fülekkel figyel es hallgat meg mindent, mert ő csalahatalan letéteményese a divat és sikk összes szabályainak, s nem is kerüli el figyelmét semmi divat- vagy sikkellenesség. Észrevételeit azután gondosan gyűjti és alkalmas, vagy külön megválasztott pillanatokban egy jól megszerkesztett bevezetés kíséretében a rokon jogaira való hivatkozással hűségesen feltárlja Egy alkalommal, mikor az észrevételek sejtjei már szüntőlég lehettek, így kedveskedett Francinak.

„— Ah! Jó étvágyat Franci! Igazán örülök, hogy egyedül találak. A többiek megvacsoráltak már? Nem haragszol, ugy-e, édes, hogy zavarlak. Ma nagybácsiéknál vendégeskedtünk. E perczen vacsoráitunk mi is, s át siettem, hogy értekezsem veled egy kicsit. Tudod kérlek, nem is izlett semmi; valami eszemben volt, s mintha csak a gondolatokat falatoztam volna — egészen gépiesen ettem — nem vettem tudomást semmi féle izról, vagy falatról; egy cseresznye magba úgy bele is haraptam, hogy azt hittem az alkápcam török bele. Olyan bohó vagyok kérlek, a legcsekélyebb esemény, mi bármely tekintetben érdekel, úgy fogva tart, hogy addig nem szabadulok tőle, míg mással nem közlöm, hatását meg nem osztozom. Ma arra gondoltam kérlek, mily türelmetlenek az emberek mások jóakaratainak, helyesebb nézetének megnyilatkozásánál, pedig mennyi köszönettel tartoznók az, a kinek van valakije, ki őt bogaraira, gyengéire figyelmessé teszi. Senki sem ment hibáktól, s azt hiszem, legszerencsétlenebb az elbizakodott képzelődő.

— Hogyne, magam is rút tulajdonságoknak tartom az önhiúséget — bizonyítja a gyanutlan Franczi.

— Igen. Látod például ma mily gyengédtelen volt bemutatásod formulája. Egyszerűen azt mondtad: „dr. B., — Irma kuzin.“ Én már —

— De kérlek, B.-t én —

— Én már, látod — erősködik Irma — kis könnyedséggel, azt mondtam volna „megengedett Irmus, hogy dr. B.-t —

— No de megbocsáss, én B.-t úgy ismerem, mint —

— De irántam való tekintetből; a társaság előtt több közvetlenséggel s kevesebb merevséggel mutathattad volna be. Elvégre B. nem érte még el a velem való viszonylagos egykorúságot, a „dr“ diszító jelző meg, ha meg is van, nekem nem imponál. Mert a nő, mihelyt tényleges koruknál fogva a fejkötő felé közeledik, névleges kora — félre ne érts valahogy — hogy úgy mondjam érettsége folytán legalább 4—5 évi avánszotnyer a megfelelő férfikor fölött. B.-t fiatalabbnak kell tekintenem nálamnál s ilyen esetben nem veheted bizonyosra, hogy az ismeretséget részemről szívesen kötöttnek tartom-e, a bemutatást tehát bizonyos gyenge tartózkodás jellemezze. Azután Franczi, általában — ne haragudjál, ha így beszélek hozzád

— de hidd meg, nemes érdekl. vezérel, ha azt mondom, hogy — a te Akilles sarkod a modor, a modor! A multkor bácsiéknál meglátogattál bennünket. Bejöttél — nem voltunk éppen fogadóképes kosztümben, borzas hajjal stb., már amint szokott az ember forró nyári napok ebéd utánján lenni, — te a nyitott ajtó küszöbén megállsz és egy pírulások, szemérmes pardonnal megugrol. Ha már megláttál bennünket, mint rokonnak jogod van beljebb is jönni. Aztán botnak, kalapnak igazság szerint még az előszobában is csak megtürt helye volna, édes Franczim!

— Annak a botnak ezüst feje van ám, még a szalóban is féltém, — tör ki Francziból a megalyözödésteli appellátá.

— Mily kicsinyes vagy, — utasítja vizsgálja az ellenvetést Irma, gyengéd kedvességgel. — Aztán az első üdvözlés a vendéget illeti, ha a ház kisasszonya még oly idős is, az első kérdés meg nem az, hogy „mit csináltok!“ Egy férfi, ki a nő szemében csak némi jelentőségre akar szert tenni, legcsekélyebb kérdéseit is — melyek különben minél ritkébbak annál jobb — úgy tegefe fel, hogy azokban mindig legyen valami eredetiség, szellem, ne legyen az a kérdés olyan . . . olyan . . . holdvilágos, vagy hogy is mondják, olyan kurtaszavú, tartalom nélküli, melylyel már előre is unalmas szüneteket, és maga ellen kedvezőtlen bírálatást provokál.

— Ugyan! ugyan! ne érzelelj — nyugtalanodik Franczi. —

— Vagy gondolod, nem lőttél bakot, mikor Bella kondoleálására választottál. Irsz egy hosszú meleg levelet *sárga levélpapírosra*.

— De nem volt sárga, csak sárgásba játszott, különben fehér volt.

— Lám, mi hasznod a szép levéllel, meg hogy Bella gyöngyosoroknak mondta, ha utána mosolyogta, hogy „a jámbor lélek“. Ha szemembe sértenek, nem érzem magam rosszabbul. — Először is elég lett volna . . .

— Tudjuk, tudjuk, — siet előre Franci a győzelmi zászlóval — egy kártya. De ha neki is nem rég halt meg az . . .

— Az mindegy. Elég lett volna egy kártya azzal a címmel. És — uram bocsá! — sárga papírosra! . . .

— No de mondom, hogy nem volt sárga!

— El sem tudom mondani, hogy a színek nyelve nálunk lányoknál, mily gondos kultúra tárgya. Már legalább zöldes vagy violaszínre irtál volna, hisz a reménytelenség szimbólumával arcul ütőd gyászát.

— Ugyan ne gyötörj ilyen idegrontó, üres iskolával harsogtatta Franci megkockázatotot támadását.

— Üres . . .? Idegrontó . . .? haha!

— Persze; csordultig van *eredetiség-gel és szellemmel* — replikázik — a bátorságra kapott — Franci, miközben erősen hangszílyoz és ajkát széthuzza.

— Ne gúnyolodjál Franci, még nem végeztem; csaknem a legfontosabb erényre akarlak még figyelmeztetni, amit nem gyakorolsz; arra ugyanis, hogy nem eszel úgy, mint egy századvégi embernek kell. — De mondd csak kérlek, van valami véleményed az olvasmányok céjja felől?

— Oh igen — hangzik a határozott, de már csillapultabb válasz.

— Szoktál valamit készter is elolvasni?

— Oh — igen!
— Szoktad a könyvet olvasás közben le is tenni, és az olvasottak fölött gondolkodni?

— No miért ne?! — mondja Franci vonakodva s csodálkozással.

— Hallottál már Brillat Savarinról?

— Aminap harangoztak valamit róla egy lapban.

— No és mondd, tudsz te valamit énedbe befogadni, amit eszményinek találsz?

— Te fagkzás, kíváncsivá teszesz. Tanulni szereted, jól tudod.

— Nos tudsz te Brillat Savarin eszménységéig emelkedni; tudod te . . .

— öhhh — nem!!! — pattan ki Franciból a megvetés és méltatlankodás.

— Oh te vandál!

— Tatár, nagyobb vandál!

— De Franci, az Istenért! Hol van a te aunyt emlegetett értelméd és tanulékony-ságod az ember értékét emelő tényezők iránt. Tudod te, hol kezdődik az ember? . . .

— Hogy én sokkal korábbi időtől számítom, mint te, azt tudom, de azt is tudom, hogy most már nekem dukál a szó. És kérlek, hagyd engem nyugton, az én fejem nem való az ilyen dolgokra én nem tudok ilyen eszményeket tanulmányozni.

— De Franci! Ezt meg nem foghatom. Hát mit gondolsz te tulajdonképpen, mi lesz ebből; hogy akarsz emberek elé kerülni, hova vezet ez a macakosságod? Gondolkozz az Istenért, nézz körül, s vond le magadnak a következtetést, hogy milyen egy ember vagy, aki helyzeteiken és embereken uralkodni akar.

— Édes Irmus, a filozófiához mindketten csak konyitunk. Te, velem együtt csak annyira vagy vele, mint — te már tudod, kicsoda, szavadjárása — az egyszeri hajdu avval a bizonyos mesterséggel — ha már ennyi őszinteségre készíted. Én legalább csak annyit tudok belőle, amennyit a szimpla ész sugall. S ez a szimpla ész mondja, hogy az emberi méltóságra érdemességet — mert azt hiszem ilyesmit kezdte az imént mondan — nem a „flanc” törvényeivel mérlik. Ismerek én sok embert, akinek a gyomrába egy egyszerű meghajtás se fér, ami — úgy tudom — az abc a szalonforgalomban, tehetségük e téren fityinget se ér és tisztelik becsülik — az asszonyok talán nem, amiért azt hiszem kevés hajszáluk öszül meg — de, mondom, tisztelik, mert bizonyosan van valami más rajtuk, amiért tiszteletet nyernek. S ha azt mondom, hogy sokoldalú figyelmedért elvben hálás vagyok, ne hangoljon le az a tapasztalat, hogy rajtam minden térítése törekvésed megfeneklett, vigasztaljon az a tény, hogy engem, egy oly embert akartál egy szép (?) elvnek megnyerni, akít a kenyérkereset prózája nagyon is megedzett. Kemény dióba haraptál, terved nem sikerülhetett. S ez a mi — tragédiánk.

— Csak sajnálni tudlak. Agyó.

Ha szép szavak iránt nem vagyunk elkényeztetve, ajtókat mutatunk a sarlatán hízogóknak; de az ügyes hízelgőt, aki szavaiban, se hangtanilag se szótanilag nem hízelg ugyan, de az, amit mondott hiúságunkat mégis cirógatja, csak szívesebben látjuk, — ha a svindlin ügy tárgyilagoss pillanatunkban át is látunk, — mint lelkiismeretes nyomkövetőinket, akik, ha még oly ügyesen ad-

ják is elő boldogító észrevételeiket, előttünk féltévesztés tárgyval lesznek, olyanformán, hogy ha őket tekintélyes távolban egy sarkon előttünni látjuk, szívesen kanyarítunk be a legközelebbi sarkon, — ha emellett az illető határai közt maradtunk, — avval a meglepítő tudattal, hogy sima, szeplőtlen lelküket elkerültük. Az ilyen lények tehát a la Flammáron taszítják egymást, emellett azonban még bizonyos ártatlan bosszuvágy lopja be magát — a sok céllovétéstől — érzékeny lelkükbe. Láthatatlan lorgonokkal fogjuk lelki szemeinket felszerelni s titkon, csak úgy kancsalíva vigyázunk csalahatatlannal bírálónk mozdulataira, melyekben bizonyosan találunk valamit, amit rendkívüli meglepéssel kérlelhetlenül feljegyzünk emlékezetünk táblájára, mint megbocsáthatatlanul felrótt hibát. S nem is szabad csodálkoznunk, ha Franci — midőn Irmától haza utazása után néhány héttel levelet kapott, mely az ő malmára hajtotta a vizet — azon tőprengett, hogy hogy lehetne Irmának most a kínálkozó alkalommal megmutatni, hogy vannak emberek, kik az ő különleges antropométerjének nulla fokán alul esnek és mégis emberek, vagy legalább, hogy lehetne neki egy kis borsot törni az orra alá; nem ártani neki semmiben, de csak valami rendellenessé, váratlanul életjét adni magáról. — Irma levele különben így szólt:

„Édes drágám! Hol is kezdjem mondani valót? Oly izgatott vagyok, hogy nem vagyok képes gondolataimat rendre papírra tenni.” — S ezt Irma mondja? Mi lehet itt? — kíváncsiaszkodik Franci a levél olvasását félbeszakítva. — „E perczben egy zajos vig szoaré vendégeit expedáltam el. Most vonulnak el ablakom alatt s folytatják a bosszantó témát. Hallgass meg”. — Eddig az expositió — kommentálja Franci a levél tartalmát. — „Csaknem két hete, hogy szabad percseimben kizárólag Dickensnek élek. A gyönyört, a melylyel ez író olvasom, csak átélni, élvezni tudom, de leírni semmi esetre sem. Ágnes! Uikfield! Ti ideálok! Lengjete körül búbajos varázstokkal! Ez alakok annyira eltöltik gondolataimat, hogy sokáig lehetetlen lesz fölük megválnom, oly ellenállhatlan rokonszenvvel és csáberővel hatottak rám, hogy sokszor pigmalsoni emésztő vágy vett rajtam erőly embere ismerete, társasága után. De, hogy a tárgyra térjek: miután estélyünkön meghánytor-gattuk a világ dolgait, megszálltuk a helyi eseményeket, a lektűrök kerültek szőnyegre, s mondanom sem kell, hogy előtört belőlem kedvelt alakjaim dicsérete. Beszéltem, hévvel, lelkesedéssel: úgy véltem, szónok vagyok s magas eszmékért harcolok, még most is zug bele a fejem. „Többről-többrre, szóról-szóra” Ármánd azt az ajánlatot tette, irjam meg mindazt, amit most elmondtam egy rövid essaynek, felfogásomat ujnak, eredetinek találja. Ő majd novelleknek gyalulja ki s beszegeti a „B.-i Közlönybe. De képzeld kérlek, már 8—10 napja, hogy cséplünk, holnap nagymosás, kenyérsütés, s azoknak a gépészeknek főzni, amit nem lehet ám oly közönséges értelemben venni. A gépészek, tudod kérlek, ha otthon sóba, vízbe főtt kotyvalékkal élnek is, ha munkában vannak, oly szabályszerűen menüt igényelnek, mintha a ház asztalának legkedvesebb vendégei volnának. S tudja Isten, meddig tart még ez a szerű munka! Édes

anyám meg — tudod, mily féltékenyen őrizi egészségemet — sehogy sem engedi, hogy kimerítő munka után szellememet foglalkoztassam, s természetesen fogod találni, hogy azonnal protestált az indítvány ellen. Erre Ármánd — ismered szeretetreméltó tapintatát — nagy aplombbal Viktort kiáltja ki ciklikirónak, tárgyul tűzvén ki, — pardon! el is felejtettem előre bocsátani, hogy estélyünköt egy vízi kirándulás előzte meg a kis Dunára, mi hatunk s két mama részvétele mellett, Viktor kormányzása alatt. Visz-szajóvet Ármánd rendezésével tűzi játékkal fogadtuk bennünket a jeunesse d'oree, — és ennek a csolnak partinak leírását tűzte ki Ármánd oly módon, hogy vele kapcsolatosan egy női alakot jellemezzem, melyből reám lehessen ismerni. Tetszéssel fogadták az ajánlatot. Viktor beleegyező mosolylyal vetette magát alá a köztetszés szentesítette feladatnak. Oly érdeklődéssel rajongták körül, hogy bizonyosan glóriát képzelt a feje fölött, ami bizony nem volt. Én, tudja Isten, Viktort többször kaptam már huzagságon, már úgy értem, hogy tettetett érzésnyilvánításon, s nem sokat tartottam felőle. A társaság lassan ultra készült s már kimenőben volt, midőn Viktor hozzám sompolyog s a legnagyobb egykedvűséggel, mintha a legesleglényegtelenebb az volna, amit éppen mondani akar, odaveti, hogy adnék neki adatokat magamról, oly igen vak az emberi ismeret teren. Hát mondd csak kérlek, mit felelhettem volna neki, hogy milyen vagyok; megígértem neki; hogy titokban kezere járok s írok valamit. Azt hiszem, méltányolni fogod szándékom, hogy tekintélyes vázlatot akarok neki nyújtani, csak hogy meg-lássam, mennyi önállósága van. Nagyzásai nem ismeretlenek előttem s emlékszel még, mennyire kigúnyolt flegmás modorod miatt, mikor itt voltál nálunk.

De most édes drágám! — ahá, bujik a szeg a szákból! . . . Fordulat . . . katasztrófa! — jószolgatja Franci nem minden káröröm nélkül, — „ne magyarázzam soká annak absolute lehetetlenségét, hogy tollat fogjak, édes anyám annyira őrszemen van, álma is éber miattam. E sorok megírhatását is nagy küzdelem árán könyöröghettem ki. Azt mondtam, napi eseményeket referálok, ami semmi esetre sem erőlteti meg idegeimet. Elég kellemetlen reám nézve, hogy nem tehetek másként.

Édes drágám! Ismered a körülményeket, segíts tervemben, írj rögtön valami vázlatot rólam! Válaszodnak 3 nap alatt itt kell lenni! Senkinek se szólj! Csókol Irma, N. B. Szigoru titok!!! Irj rögtön!!! Fenti!”

„Függöny legördül”. E szavakkal Franci lassan összehajtogatta a levelet, felemelte zseb-ellenzőjét, becsusztatta az írást mélyen a zsebébe, ujca letakarta a most már becsesebb zsebüregét s egy huzamba mosolygott, sokáig elgondolkozva. Olyanforma látványt nyújtott e bámész állásában, mint az uradalmi ispán öreg házmindenese, aki ha borult, ha derült volt az ég, csak mosolygott, azaz, hogy nem mosolygott az isten adta, mert csak az arcizmának volt oly végzetes alakulata. Franci sokat, sokat gondolkozott, miután a levelet elolvasta s csak lassan futottak szavak az ajkára. „Jaj, de gyönyörű mese” — kezdé végre — . . . „Fájdalom! nem tudhatom bizonyosan, mese-e. Hátha csakugyan kell a gépészeknek főzni, nagyot mosni, s hátha mégis vak az

a Viktor, s az irás tiltott dolog, hátha csakugyan volt csolnak-parti, szoaré. Hátha, hátha, hátha. Mert ha nem volt semmi, s csak az áll, hogy Irmának, vagy, ami még jobb Viktornak írnia kell, akkor — — — be jó volna a — — mese, de mit mese! a — hazugságért! és annak alapján kijátszani egyiket, vagy mindkettőt: a divatos Irmát, meg Viktort, a száj- és szalonhóst. Mert, hogy Viktor a kockán van, ^{9/10} részben valószínű. Hányszor emlegette a megjelenést váró s beküldésre szánt cikkeit, mit oly szemfényvesztve tudott előadni, hogy a hölgyek kész költőjét láttam benne. Jaj! — — — be jó volna valamit csinálni. Be jó volna például írni valamit arról a divatos oldalról, legyen egy tükre legalább Irmusnak, amely hűen mutat, a hol meglátja magát a maga valódiságában. — — — De hátha mégis annak a Viktornak, annak a jó madárnak kell a cikk. Irmát büntessem-e miatta: az élére állított igazság fájna. — — — Jaj! — csak tudnám a valót látni vagy sejtteni. Micsoda élvezet, kijátszani kijátszóinkat! — — — No, de egy titok birtokában vagyok, majd csinálunk valamit egy másik igazsággal“.

S Franci legsürgősebb teendője volt, a kuzin fotográfiájának elkészítése. Százfelét gondolt s ugyan annyifelekepen kezdte a nagy művet. Számítalanszor felugrott székéről, hogy egymásra torlódo gondolatait a séta szórakoztató hatása által rendezze. Nyugtalanul szökdécselt a vázlat fonálától az elerendő hatás képzetére. Majd eljárása helyességét mérleelve monologizált, fűtült, örült és bosszankodott, majd tétovázva majd elszántan, míg végre készen volt az annyi ellentmondásnak szűtötte, hogy sürgős rendeltetését betöltse.

A „B.-i Közlöny“ harmadnap megjelent számában új rovattal lepte meg olvasó közönséget. „Bizalmas pósta“ cím alatt tekintélyes nagyságu cikket hozott, melyről minden olvasó előre sejtette, hogy ismét szerkesztői leleményesség forog szóban, melynek a „B.-i Közlöny“ szerkesztője, a lapok ugorka-évdájában annyi jelét adta. A rovat tartalma a követcező volt:

„Vasárnap van. A hőség már kora reggel szokatlan nagy; egy véglete az időjárásnak, mely az ember kedélyét minden külvilági eseménynél jobban megviseli. A kizott földfi, mintha a természettel akarná méltatlankodása súlyát éreztetni, egy hosszús jobbágytelkes nemes szigorával jár-kei összeráncolt homlokkal tehetetlensége bántó tudatában. Engem semmi sem hozhat ki jobban sodromból, mint egy olyan „disznó forró“ idő. S minthogy okozóját hiába kersem, egy kegyetlenül terhes programot tűzök ki a mai napra, ama szoros feltevés-sel, hogy azt minden akadály ellenére és minden izében betartom. A program alfája és omegája egy, mint ez a vigasztalan idő maga, az ugyanis, hogy alkonyatig — azért is — *hűvös* helyen elzárkozom minden élettől és kedves könyveim olvasásába merülök és azért sem fogok egy pillanatig sem bosszankodni azon, amin úgy sem segíthetek, már csak azért sem, hogy következtelen ne legyek. M rt egy hónap előtt bizony nagyon sóvárogtam ez idő után: persze nem az évszak és melege, hanem a vakáció után. Hogy az az

édes vakáció a saharai napokra esik az már jsmét Luciferék aranyszmanja, akik zavarlatan örömet nem tudnak látni. Leányiskolánk lelkiismeretes vezetői még meg is toldották az idei tanévet csaknem három héttel, hogy helyre ütessék velünk a téli járványkórok okozta mulasztásokat. Gyötrelmes három hét volt az! Megváltás volt mindannyiunk számára a szünidő s önző vagyok, ha zúgolodom a rózsza tövise miatt: a vakáció melege miatt. Nem zúgolódom azért sem, de igenis olvasok. Most kedvelt tartózkodási helyemen, a lugosban időzöm, hol annyi ábránd ihlette képzeletem. Mily nevetséges bosszúérzettel tűztem ki a mai nap teendőjét, pedig nem tudnék foglalatosságot, melyen annyira szívet-lelékkel csüggnék, mint éppen azon, amit ma egész nap úzni szándékozom. Mily lelki nyugodtság ömlik el egész valómon, mily jóleső elégtűtségnek érzem enyhét, ha belsömbe tekintek, látom tudásvágyomat, látom — emberi voltunkra s foszlatatságunkra emlékeztető vágyakon, szenvedélyeken felül emelkedve — az igazi boldogság titkát: az örök szép iránti fogékonyságomat. Látom és érzem, hogy az eszményi szép lelkeket teljesen be tudja tölni, hogy a költészet alkotásai, a művészet remekei előtt hangulatom emelkedett, szívemet jobbnak, neme-sebbnek tudom. S vajjon kinek köszönhetném mindezt másnak, mint leányiskolánk Nestorának, az irodalom tanárának. Ez az ember volt az, ki előadásának szellemével magával ragadta a csintalan leánykakat — mert valóban csak ezen elnevezés illetett meg bennünket — s szerény komolyság felé terelt, nemünknek a természettől nyert jellegének: a tiszteletet parancsoló passiv bölcseségnek nyitjára vezetett benünket. Ez a jó öreg volt az, ki könnyű vérünket oly gígázi átalakuláson vitte keresztül, hogy bennünket fenkölt jó lelkebe hasonlóvá tegyen. Elérte célját. Teljesen értem, hogy a költészet hozta élvezete adja meg a nehézkes embernek a szárnyat, melyen a farszító és idegfejlesztő gyönyörökkel telt anyag fölé tud emelkedni.

Ádesen emésztő érzések árja dül bensömben, — — valami boldogtalan boldogságot érzek, ha gondolataimnak adhatom át magam, ha így a magány szentélyében mintegy megúszulva minden földi salaktól, úgy érzem, mintha egy egész világot tudnék boldogítani. — — Képzeletem, mely könnyű szárnyain lelkelem eszményeihez csapong, majd szívem ideáljához visz . . . E képzet annyira lennyűgöz, hogy nála időzve, elérzékenyülni, átszellemülni tudnék.

Szívem legtitkosabb rejtekébe van vése a kitörölhetlen kép — — —

Édesítő mámor nehezedik lényemre —

Nálad vagyok Á — — — ndom

Oh édes mámor — — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

Mily legkör ez? Mi rég sejtett gyönyör? — — — — —

— — — — —

Emelj be hozzád Pallasom!

Fenti cikkel új rovatot szenteltünk föl, melyet tisztelt olvasóinknak és olvasónőinknek kegyes figyelmébe ajánlunk, ama felvilágosító szavunk kíséretében, hogy itt szorosán irodalmi tartalmú üzeneteket fogunk hozni olyformán, hogy a serdülő irói nemzedék neme-sebb zsengeit ide iktatva a közmegebíralta-

tysnak szolgáltadjuk ki; a beérkező bírálatok jelentékenyebbjeit itt közöljük, s a magunk ítéleteink hozzáadásával döntünk a cikkek sorsa fölött. — Fenti cikk „X.-i beküldő“-jének pedig azt üzenjük, hogy juttassa hozzánk azt az olimpuson folytatott csolnak-partit, melyről utóiratában említést tesz, s ha a vég a kezdethez méltó, illő helyen adjuk dolgozatát.

Hogy Franci karcolat-töredéke véletlenül, vagy az ő akaratával jutott-e a „B.-i Közlöny“höz, nem volt kipuhatolható. Franci bevallása szerint, őt jóhiszeműség vezérelte a levél feladásánál, nem emlékszik azonban, hogy hová címezte a levelet, mert mód felett szórakozott volt, midőn a feladattal elkészült, {S minthogy a rosszhiszeműség, vądja alól nem tisztázhatta magát, rajt is száradt az érdekelve volt csolnak partisok átka bosszúállása miatt.

Egy nap egy vörös szegélyes borítékú billet-douce nagyságu levél érkezik Franci címére.

— Micsoda örömhirt kaphatok — töpreng Franci. — Örömteljes családi eseményről értesítenek bizonynyal. — — Ugyan ki is ment férjhez, vagy házasodott a familiában mostanában. — De hisz hol jár az eszem, azt sürgönyözni szokták De n! ni, mily ismerős irás és mily szemtelen itt valaki. Azt mondja, hogy: „L . . . nek“ X-ben. Se keresztnev, se úr, hanem a helyett kínos pontossággal: „Z utca S. féle ház, földszint balbejárati ajtó“, hogy ugyan csak megtaláljanak. Teringettét, egészen megbénultak a tagjaim az izgatottságtól, nem lehet ez örömhír. Hadd nyissam föl csak lassikán Alig van leragasztva, milyen könnyen kinyílik Vörös papiros!? Nem is papiros, kártya! Biz Isten, félek megnézni, olyanforma állapotban vagyok, mint a kis gyerek, ha bujócskát játszik: kíváncsian keres és minden pillanatban reszket, hogy egyszerre csak kirohan valaki rejtekéből. — Csak nincs benne bomba az Istenért! Egy okkal több arra, hogy szépen, nyugodtan, tiszteletteljes távolságban tartva, kihúzzam és megnézzem — — — — — „Szemtelen!!! — — — — —

„Azt mondja: „Szemtelen“. Ennél már csak a semmi lehet rövidebb — — — — —

Ki? . . . Mi? — — — — —

Ehe . . . Irma . . . az ő írása is ez. Értem. Hátha valaki nagyon mérges, vörös papirostra ír.

Mh!

Feri.

A „Nemesis.“

— Novella. —

Írta: Krausz Bernát.

— Hogy állunk a „Nemesis“sel? — kérde a gyarmataru-kereskedő: Vermesy az irodába lépő könyvvezetőtől.

— Indulásra készen, — válaszolt ez, zsebéből egy borítékba zárt iratot huzván ki. — Itt van a biztosítási kötvény is már.

Vermesy gyorsan fölszakítja a borítékot, kivette a kötvényt és míg

azon végigfutott tekintete, önelégülten mormolta magában: „150,000 frt . . . helyes, nagyon helyes, kedves barátom!” . . .

— Mondja meg, kérem, a kapitány urnak, hogy még ma este utra kelhet.

— A kapitány ur künn van az előszobában, sürgős beszélni valója volna Vermesy ural?

— Sürgős? — Szóljon hát neki, kérem, hogy várom.

Pár percz mulva a napbarnított, magas, szikár termetű tengerész-kapitány a főnök előtt állott.

— Mi jót hozott, kedves kapitány ur — kérdé hizelegve és barátságosan kezét szorítva a kereskedő.

— Épen nem jót, Vermesy ur — válaszolt szárazon a kapitány. — A legénység nem akar utra kelní a rozoga „Nemesis“-sel . . .

— Nem akar? Hát ön nem tudja őket észre téríteni? . . . Látszik, kedves kapitány uram, hogy ön is már öregszik, és öregségével csak a fehér hajszálak szaporodnak, az érélye, a bátorsága meg fogy . . .

— Az én bátorságom ma is épen olyan, mint volt 20 éves koromban.

— Ezt aligha hiszi valaki, ha ön még a szükséges fegyelmet sem tudja a legénységnél föntartani.

— Én a fegyelmet soha sem erőltettem; önkényt folyt ez mindig a legénység iránti szeretetemből és épen azért nem erőltetem most sem a legénységet a „Nemesis“-re . . .

— Miért, kérem!? — kérdé a főnök gunyosan, mintha nem értette volna meg a kapitány szavait.

— Mert magam is azt hiszem, hogy az a rozoga patkányfészek az első viharban tönkre fog menni.

— Azt hiszi? Hát azt elhiszi-e, hogy a biztosító társulat ilyen rozoga patkányfészekre 150,000 frtos biztosítást kössön?

— A biztosító társulat tehet, amit akar, uram; de emberélet, Vermesy ur, egy egész hajószemélyzet élete, azt hiszem, egészen más. Nagy kegyetlenség ezt ily könnyelműen kockára tenni. De hogy gyávasággal, fölényességgel ne vádolhasson, ime kijelentem, hogy rendelkezése szerint még ma este elindulunk. A felelősséget azonban, — főnök ur, önmű hárítom! Isten áldja meg!

— Jól van, jól, magamra vállalom, — kiáltott a főnök a tova siető kapitány után és egy daemóni mosoly vonult el vastag ajkai fölött.

A szép kikötővárosban Vermesy Lászlót, mint a legzadagabb, de egyúttal a legpénzsóvárább kereskedőt ismerte mindenki. Árucikkait a saját hajóin hozatta és szállította tovább üzlettársaihoz. És minden művelete olyan szerenésével járt, hogy rövid idő alatt milliommossá küzdötte fel magát.

Óriási vagyonán kívül még csak egy dolgra fordított nagyobb figyelmet és ez egyetlen leánynak, az egész városban feltűnő szépségnek elismert

Lujzájának jövője volt. Vermesy a kedves leánynak jövőjére vonatkozólag nagy és szép terveket érlelt magában. Nagyon természetes, hogy ezen tervek mind a leány férjhez menetele köré sorakoztak és erre a nagyfontosságú lépésre irányultak. De az ész tervez, a — szív végez — és Vermesy urnak is csakhamar be kelle látnia, hogy a szív nem olyan portéka, amit csere-berélni, adni-venni lehet, még ha saját hajóival rendelkezik is az ember. — — —

Mialatt Vermesy ur a távozott kapitány után sietett, Lujza lépett az irodába és atya után tudakozódott.

— Épen most ment ki, — válaszolt szomorúan a könyvvezető, ki a gazdag kereskedőnek távoli rokona is volt, — alighanem a kikötőbe sietett.

A leánynak azonnal feltűnt az ifju levertsége és résztvevő hangon kérdé: „Mi baja önnek, Béla?”

— Semmi, semmi, kedves Lujza.

— Ön nem akarja nekem az igazat megmondani. Hát nem vagyok elég méltó bizalmára?

— Dehogy nem, kedves Lujzám, bárcsak én volnék olyan méltó a kegyed bizalmára. — — —

— Nos, hát akkor mért titkolózik előttem?

— Tudja meg tehát kedves Lujzám, hogy én kimondhatatlanul boldognak és mégis igen . . . igen szerencsétlennek érzem magamat.

Lujza pár ugrással az ifju mellett termett, apró ujjacskájával hamiskásan megfenyegetvén őt.

— Megint lamentál; mikor lesz már vége ennek a folytonos keserűségnek?

Az ifjú e pajkos fellépés által fölbátorodva hirtelen keblére szorítá a leányt és egy forró csókot lehelt homlokára.

— No látod, te rossz fiu, te — szólott erre enyelegetve a leány, mintha csak ezt várta volna — még most sem bízol szerelmemben.

— Lujza, — válaszolt ismét elkomolyodva az ifju — én igen-igen boldog, vagyok, csak láthatlak is; de mit gondolsz, drága angyatom: mit fog szólni, ha bevalljuk neki szerelmünket? Mit fog atyád szólni, ha megtudja, hogy én, a szegény rokon, akit csak szájalomból fogadott be házába, akit bizalmával megtisztelt, terád, az ő szemefényére, mertem szemeimet fölémelni?

— A szájalomra most már nem vagy rászorulva — felelé nyugodtan és nyomatékosan a leány, a bizalmat pedig, amelynek házukban örvendezs, becsületes munkásságod által kiérdemelted . . .

— És ezt elégségesnek tartod te arra, hogy kezdet elnyerhessem?

— Könyvelmü bátyámnál is teljesen nélkülözhetetlenné tetted magadat és hinni merem, hogy ha tovább is ezen az uton haladsz atyám oldala mellett, mindent megérel a jövő . . .

— Bármennyire jól esnek is

szívemnek buzditó szavaid, kedves Lujzám, én a legrosszabbtól tartok és szilárdan eltökéltem magamban, hogy még ma bevallok atyádnak mindent.

— Felesleges már, édes fiam, — szólalt meg egyszerre hátuk mögött Vermesy. — Lujza, hagyj magunkra . . .

A leány szó nélkül távozott az irodából . . .

— Nos, kedves öcsém, mond el hát, amit az imént úgy fél füllel hallottam, hogy nekem bevallani akarsz . . .

— Ha hallotta Vermesy ur beszélgetésünket, akkor arról is meggyőződhetett, hogy nekem távolról sincs szándékomban az ön jóságát hálátlansággal viszonzni . . .

— Ismerjük már az efféle frázisokat — veté közbe a főnök — és méltányolni is tudjuk azokat értékük szerint. De most hagyjuk ezt, kedves öcsém, — folytatá sokkal nyájasabban — minthogy a dolgon változtatni nem áll módunkban, beszéljük meg hát azt egész higgadtan. Hiszen tudja, édes öcsém, hogy a higgadság az én üzleti elvem . . .

A főnök ur távoli rokonát rendesen tegezte, de néha el is tért ettől a szokásától és csupa feledékenységből magának szólította. Béla tudta, hogy ilyenkor forr benne legjobban az epe és épen ezért nem győzött eléggé bámulni, midőn a főnök a legnyájasabb hangon folytató: „Egy cseppet sem neheztelek rád, kedves öcsém, hiszen én is voltam valamikor fiatal ember; tudom én is mi az a szerelem és azt is látom, hogy kedves lányom erős vonzalommal viseltetik irántad; de ezt sem csodálom, hiszen derék, értelmes, szép fiatal ember vagy, emellett ügyesség, szorgalom és nagy műveltség révén bármikor megállapíthatod szerencsédet. Felelj hát nekem, kedves öcsém, egy kérdésemre, nyíltan, őszintén: „Mire volnál te képes, csakhogy leányom kezét elnyerhesd?”

— Mindenre, Vermesy ur: kívánjon bármit tőlem, én mindenre képes vagyok — kiáltott föl élszántán az ifju.

— Jól van, kedves öcsém, ha ön mindenre képes, akkor képes lesz bizonyára szíve választottjáért rövid időre a házamat el is hagyni . . . Nos ne ijedj meg, csupán csak a jövőtök-ről van szó. Csak nem adhatom egyetlen leányomat — könyvvezetőmnék?! — — — A mai naptól fogva üzlettársam vagy. A „Nemesis“ 2 óra mulva utra kel, neked vele kell menned . . . odaát üzletet nyitasz „Vermesy és Társa“ czég alatt, megalapítod jövődet és akkor jöhetsz lányoméért, aki a mai naptól fogva — jegyesed.

Az ifju könyezve mondott köszönetet nagy jótevőjének és késznek nyilatkozott a „Nemesis“-sel azonnal utra kelni.

Pár percz mulva Lujza is tudomással bírt az apa válaszáról és mi-

után szíve választottjától pár ölelés-
sel és csókkal elbucsozott. Béla szobá-
jába sietett, hogy az elutazáshoz
szükséges holmiját becsomagolja.

Az öreg Vermesy ravaszul pis-
logva nézett a távozás után és alig
hallhatólag mormolá magában: „Mily
kár, hogy már nincs elég időm az
életét biztosítani!”

Mialatt Béla szobájában a cso-
magolással foglalatzkodott, hirtelen
betoppan hozzá Károly, a főnöknek
fia. Béla még szóhoz sem juthatott,
ez már nyakába borult és kétségbe-
esetten kelére szorítja.

— Béla, egyetlen, kedves barátom,
— menten meg!

— Már megint? kiáltott föl ma-
gát az ifju ölelő karjaiból kiszakítva
Béla.

— El vagyok veszve, végem van,
ha nem szánakozik rajtam.

— Hányadszor ismétli már ezt
a jelenetet?

— Ezt még soha sem tettem ...

— Mit', kérdé megdöbbenve Béla.

— Váltót hamisítottam ...

— Szerencsétlen ember! ...

— Azt hittem, hogy majd elsi-
mithatom, hogy majd a lejáratig meg-
szerezhetem a kellő fedezetet ...
könyörüljön rajtam, kedves barátján!
Ő ismeri atyámat, őn tudja, hogy
ha a váltót holnap óvatolják és a ha-
misítás kitudódik — mi vár reám
akkor! ... kedves Bélám, szánakoz-
zék, könyörüljön meg rajtam!

— Igen ám, de mit tehettek én
most, mikor egy óra múlva a „Nemes-
is”-sel indulnom kell.

— Indulni!? Ma? — Egy óra
múlva? — Engem most elhagyni? —
Nem, kedves Béla, ezt őn nem teheti,
ezt őn nem fogja megtenni. Nővérem
iránti szerelmére, kérem, maradjon,
segítsen rajtam, menten meg a szé-
gyenletes bukástól! Senki sem képes
atyámat részemre megnyerni, csak őn;
senki sem képes őt engesztelékeny-
ségre bírni, csak őn; senki sem ké-
pes engem e gyalázatos helyzetből
kirántani, senki sem képes most raj-
tam segíteni, csak őn! ...

De gondolja meg, kedves ba-
rátom, — veté közébe ellágyulva és
zavartan Béla, — szavamat adtam
kedves atyjának, hogy a „Nemesis”-
sel utra kelek és soha sem bocsájtáná
meg nekem, hogy ha ...

— Ha egyetlen fiát a végromlás-
tól megmenti; ha egyetlen fiát ismét
a becsület útjára vezérli és őt a tár-
sadalomnak újra visszaadja, ... óh,
dehogy nem bocsájt meg önnek; ma-
radjon kérem, hallgasson rám; az Isten
is megfogja jutalmazni nemesszi-
vőségét!

— Valóban, Károly, határtalan
könyelműsége a legnagyobb zavarba
hozhat engem is. ...

— Tudja mit, kedves Bélám —
vágott közébe örvendezve Károly —
hagyjon engem a „Nemesis”-sel utra
kelni.

— Önt?

— Elutazásom után ön aztán
mindent feltárhát atyámnak és köny-
nyen kieszközölheti nála, hogy ügye-
met rendezí és megbocsájt könnyel-
mű ballépésemért.

Béla szíve megesett a könnyel-
mű ifjún es némi habozás után bele-
egyezett a szerepserébe.

Egy óra múlva Károly titokban
elhagyta a szülői házat és a Nemes-
isre sietett. Béla maga vitte utána
a saját utipodgyászát, nehogy a sze-
repesere valakinek feltűnjék. A kapitány
mindent megkísérelt, hogy a
fiatal embert a veszedelmes utazásról
lebeszélje. Károly szilárdan megma-
radt elhatározása mellett és Bélától
elbucsozott, a kapitány megadta a jelt
az indulásra. ...

Lassan, komoly méltósággal, de
elég könnyedén ezvezt ki a „Nemesis”
a nyílt tengerre és Béla úgy érezte,
hogy ezzel az ő boldogsága is örök-
re eltávozott. Azután összeszedé ma-
gát s egyenesen főnökéhez sietett. Ver-
mesy ur épen családja körében idő-
zött. Béla habozás nélkül lépett be
hozzá és figyelemre se méltatva azt
a meglepetést, amit megjelenésével
ugy az apánál, mint ennek leányánál
előidézett, röviden előadta a szerep-
csere történetét. ...

Vermesy ur örvöngve ugrott föl
helyéről és futkosott ide s tova a tá-
gas nagy teremben.

— Mit?! ... mit?! ... micso-
da!?! ... Az én fiam ... a ...
a ... a „Nemesis”-en?! ... Kedves
fiam! ... a „Nemesis”-en ... egyet-
len fiam, drága gyermekem! — or-
ditá magán kívül az apa.

Lujza és anyja kővé dermedve
bámulták az apának örvöngő kitérés-
ét és féltékeny egymáshoz simulva
hallgatták jajveszékletét. Nem értet-
ték meg őt; de Béla lelkében egyszer-
re derengeni kezdett és iszonyú sejt-
elmek fogták el szívét. ...

Vermesyt a nap lelki rázkodta-
s ágyba döntötte és hosszú időre
lelki nyomorékká tette.

Béla önfeláldozó hűséggel ápolta
főnökét és minden igyekezetét arra
fordítá, hogy a nőket a beteg ágyá-
tól lehetőleg távol tartsa, nehogy a
beteg lázas állapotában elárulja ma-
gát, föltárja előttük a „Nemesis” elin-
dítására vonatkozó titkát. — — —

Egy napon, mikor a beteg álla-
pota már annyira javult, hogy kör-
nyezetét fölismerni és ezzel elbeszél-
getni is képes volt, Béla egyedül volt
ágya mellett és a legnagyobb óvatossá-
ggal közölte vele, hogy a „Nemes-
is” hajótörést szenvedett és minde-
nestül a tengerbe veszett. — — —

— A Nemesis! — ugrott föl fek-
helyéről a beteg, megjegezesedett
szemeit az ifjura meresztve. — Igen
— igen, a Nemesis! Tudtam, hogy
tönkre fog menni, tudtam, hogy tönk-

re kell mennie, tudtam tud-
tam

Hirtelen kiugrott ágyából, még
mielőtt az ifju ebben megakadályoz-
hatta volna és sovány kezével a ten-
ger felé mutatva, rémesen sikoltozni
kezdett.

— Látjátok!? Nem látjátok!?
nézzétek most most
merül alá! — — — Most —
— most halljátok
nem halljátok a fuldoklók segélykiál-
tásait!? — — — Fiam!?!
Gyermeke drága mindenem!
. Én — — — én — — — — —

A szó elhalt ajkain, hátra tánto-
rodott és csak az ifju ügyessége tar-
totta vissza a földre eséstől. A követ-
kező pillanatban szívszélülés véget
vetett életének.

A rémes sikoltozásra elősiető nők
már csak egy élettelen holttestet talál-
tak az ifju karjai között.

A gyászév leteltével Béla oltár-
hoz vezette szíve választottát; de az
igazi összefüggést a „Nemesis” hajó-
törése, az apa halála és az ő sorsa
között, a nők soha sem tudták meg

Levél a nők társadalmi helyzetéről.

A „Zombor és Vidéke” száma

Irtá: Kovács Samu.

Kedves Ernesztina!

Egyik multkori levelében többek között
arra kért; írnam meg nézetemet a nők mai
társadalmi helyzetéről. Megvettem, nagyon
sokat gondolkodtam, míg kérése teljesítésére
magamat elhatároztam.

Sok kényes érdeket kell érintenem, ha
e témát lehetőleg több oldalról megvilágo-
sítani akarom.

A nők manapság sokkal jobb és
szebb helyzete van, mint volt régen. Ma
mindenki elismeri, hogy míg a férfi a család
feje, addig a nő annak szíve, éltető szelle-
me, központja. A férfi és nő együtt alkotnak
egy egészet. E kettőnek egymásra való köl-
csönös hatásából kifolyólag a mai társada-
lom felismerte a nőben mindazon nemes tu-
lajdonosságokat, melyek az emberi nem büsz-
keségére méltók s szakítva a multtal a nőt
felszabadította azon nyűg és korlát alól,
melybe részkint a hagyomány, részkint a régi
népek szokásai szerint juttott. Most már nem
is hasonlítható össze a mai nők a régi nőkkel.

Plató idejében igen alarendett helyze-
tök volt; innen van, hogy az imént emli-
tetit philosophus naponként nélát adott az
Istennek, hogy ő férfunak és nem nőnek szüle-
tett. Ma is vannak ugyan ilyen hálaadások,
de korántsem abból a szempontból, mint azt
régén értették. Ma a nő sokkal több előny-
ben részesül, mint a férfi.

Keleten népszámlálás alkalmával a nő-
ket ma sem számítják.

A hinduk egyik régi törvénye így szól
a nőről: „A nő sohase áhitozék szabadság
után. Mig leány, atyjától függ; mint nő,
férjétől, mint özvegy, fiától . . . A nő csak
annyiban dicsőül az égben, a mennyiben
urát tiszteli; ha őt elveszti, ne gyujtsa meg
ujra a házasság fátylóját.” A tibeti nő há-
tán viszi férjét, nehogy a gyaloglásban me-
gerőltesse magát. Igen jellemző a nő helyze-
tére az orosz paraszasszonyoknak közmon-
dássá vált panaszá: „Uram nem ütlegel; jele,
hogy nem szeret.”

A középkori nő eljegyeztetése alkalmá-
ból arculütést kapott annak jeléül, hogy
alárendelt helyzetét ne feledje el.

A jelen korban azt tapasztalhatni, hogy nagyon sok férfi lemond a házasságról, nem nősül, hanem inkább magányosan tengi át életét. Miért van ez? Ennek nagyon is komoly oka van, és pedig az, hogy a nő nagyrésze nem valami buzdító példával járunk elő. A piperezés, a cifrizálkodás, a ciz-cizomázás, a feltűnni vágyás, a dolog kerülés már egészen köznapi, pedig a mai nők a szó valódi értelmében a férj feleségének kellene lennie, és úgy az életvezetést, mint a munkát és fáradságot meg kellene vele osztani.

Erre pedig nevelni kell.

Most röviden összefoglalom azon szempontokat, melyeket a nőnevelésnél okvetlenül szem előtt kell tartania a jó anyának.

1. *A leányt maga az anya nevelje*, még pedig otthon, a szülői háznál. Boldog az a nő, ki ezen első pontom szerint nevelkedett. Az anya mintaképe leányának és akaratlanul is minden tulajdona átöröklődik a nevelés következtében gyermekére. A nő szív csak az anya által idomítható, miért azokból, kik távol a szülői házól neveltek és a valódi családi életéről és családi boldogságról csak homályos fogalommal bírnak, ritkán válik jó anya. Erre a mindennapi élet nagyon sok példával szolgálhat.

2. *Fejlesztjük a nőben a szép iránti érzéket*, mert ennek a segítségével a rend és pontoság birtokosává is válik. A leányka kicsiny korában észrevétlenül sajátítja el a szép-érzékét, mely egyuttal szívecskejét is nemesíti.

3. *Legyen a leány illendőséget tudó*. Ez rendkívül szerény kívánság, de végtelen sok kívánatuk ahhoz. Ettől sok minden függ, mert nagy tapintatosságra vall az, ha az „illik” és „nem illik” közötti határvonalat habár relatív is, meg tudjuk állapítani. Hogy az illető tudása milyen kincs, azt akkor látjuk csak be, ha azokat szemléljük, kik azzal nem dicsekedhetnek. Milyen kiálthatatlan például egy olyan nő, ki minden lében kanál, s ki mindent — őt nem érdeklő dolgokat is — tudni akar. Az illem forrása az önuralom, a szív-jószág, a jóakarat, a szeretet és a mások becsülése. A ki a társadalmi törvényeket (étiquette) ismeri, az másokat nem becsürel, nem gyaláz, háta megett senkit sem szól meg, nem heveskedik, ha ellentétbe jő valakivel, s óval tudja fekézni szabad akaratát.

Az illendőség nem abból áll, hogy másokat gépiesen utánozzunk, mert akkor neveléses bábukká fajulunk el, hanem abból, mely a szíven és lelken már átszűrődött. A kinek az illemérzete nem a szív és ész retortáján ment keresztül, az könnyen hizelgővé válik. Ha a mai nevelést megfigyeljük, — sajnálatlat tapasztalhatjuk, hogy leányainkat főképpen a külsőségek, kézcsoók, pukedli, stb.-re szoktatják és sokan azt hiszik, hogy ezzel minden kötelességöknek eleget tettek. Mária Antonia francia királyné, „mikor” kivegzetése alkalmából az emiényvre állott, melyen a guillotint volt elhelyezve, véletlenül a hóhér lábára hágott: „Bocsánat uram! mondá, nem készültem tettem.”

Azzal nem igen dicsekedhetünk, mintha az illem talán az ujkor találmánya volna; oh nem, meg volt az már a régiéknél is. Bocotában büntetés volt szabva a festőre és szobrászra, ha művükben az illem ellen vétettek.

Cyrus elkergette asztalától azt, ki nem illendően evett. Dejores már fejedelm, halállal büntette, ki az ő jelenlétében nevetni vagy köpni merészelt. A régiek sohasem beszéltek alsó ruháról, harisnyáról stb. a nélkül, hogy hozzá ne tették volna: Salva venia (tisztességgel mondva.)

Egy sajnálatos körülmény is tapasztalható a mai nőnevelésben és ez az, hogy a leányt még zsenge fiatal korában nyűgök közé szorítják s testileg nem engedik tova fejlődni. A halcsontfűzők (mider) használata igen nagy tért hódított mindenütt s már az

iskolás leánykánál is tapasztalhatni, hogy nagyobbrészt csak fűzve jönnek iskolába.

4. *Miveljűk a nő kedélyét*. Ez igen fontos tétel, mert e nélkül igazi családi boldogság nem is képzelhető. Ha a nő kedélye művelt, akkor könnyebben tud alkalmazkodni a különböző élethelyzetekhez. Ha szenvedni kell, türelemmel viseli a fájdalmat, a nélkülözést, jóakaratával, feláldozó szeretetével, vidámságával, jó kedélyhangulatával édessé, kedvessé és kellemessé teheti még a legridegebb otthon is. Az élet is ezt bizonyítja. A hol a nő kedélyes, ott mindig otthonosabbnak érzi magát az ember, mint olyan helyen, hol a nő rideg, mogorva. És mégis, milyen kevés gondot fordítanak a szülők leányaik kedélynevelésére. Előkelő családoknál a sok idegen nyelv, a zene, a szegényebb népnél pedig a megélhető ezerféle nehézsége hátráltatja ezt.

5. *Shoktassuk a leányt a házi fegyelmre*. Ez a fegyelem és ennek helyes irányja főképpen az anyától függ. Az anyának kell legjobban tudnia, mit szabad leányának megengedni, mit nem. A házi fegyelem körébe tartozik a ruházatkodásban való egyszerűség, a tisztaság szeretete, a rend és pontoság. A közös, piszkos, és ruházatával mit sem törődő leány később, midőn saját háztartását vezetendi, is csak amaz marad, mi azelőtt volt. Legyen a nő nemének megfelelő természetű, tehát ne sajátítson el férfi szokásokat, arra nincsen szükség. Ne legyen a leány tettető, ne rejtszék gondolataival álarca alá, mert ezzel könnyen veszélyeztetheti jövőjét. Legyen a nő szelid, szerény és kötelességtudó. Legyen kitartó, házias, takarékos és elégedett.

6. *Legyen a nő vallásos*. El sem tudunk képzelni egy olyan nőt, ki vallástalan. Jaj annak a családnak, melyben a nő mit-sem hisz. A vallás az a szilárd kapcsolás, mely a nőt a férjéhez oly erősen hozza fűzi, a vallás az, mely a nyomorban és inségben vigasztalólag hat reá, ennek segítségével képes gyermekeit is a helyes irányban nevelni és abban megtartani.

7. *Legyen a nő házias*. Társadalmunk ez időszerinti legnagyobb betegsége az, hogy a leányt mindenképpen nevelik, csak éppen háziasan nem. Jobb módú családnál alárendelésnek tekintik, ha a leány a ház vezetében anyjának segítőkész. Ma a zene, tánc, a véget nem érő dinom-dánom elvonja a nőt eredeti hivatásától. Sokan a tudományos pályára készülnek, pedig nem tudósra, hanem jó házi-asszonyra van szükségünk, s ha valaki a tudományos pályáról letér (pl. férjhez megy) abból aligha válik jó gazdasszony, mert a konyha szaghoz nincsen hozzá szokva, miért idegenkedik is tőle. Pedig milyen szép dolog saját háza gondját ellátni! Egy nő sohasem kedveltetheti magát férjével jobban, mint ha maga néz utána mindennek és semmit sem bízik a cselédre. A cselédet nem azért tartjuk, hogy házvezetőnőnk legyen, hanem azért, hogy a házi asszonyunk, a hol és a miben csak szükséges, segítségére legyen.

8. *Legyen a nő takarékos*. A takarékosági szellem kihaló félben van már. Édes kevés azoknak a száma manapság, kik kevéssel beérik s kik a meglévő keveset is meg tudják őrizni. Ma az a schick és elegans, ha anyagi helyzetünket túlhaladva költsékezhettek. Ruha, étel, ital, élvezeti cikkek mind a javából valók legyenek. Ki kell tennünk magukért, ha koplalunk is utána. Nagyon sokan vannak, kik gyomruktól megvonják a szükségeset, de a külsőségre elpazarolják pénzüket; jelszavuk lévén: „Ugy sem nézi senki sem agyomrukat.”

Ha a történetet lapozgatjuk, sok jeles példát találunk a takarékosagra. Crusius német tudós egy lúdtollal leirt hátezer beszédet, és egy kabátban 14 évig járt.

Hány meg hány család van nálunk, hol olyan fényes háztartást vezetnek, pompás ebédeket, uzsonnákat, estélyeket csapnak, hogy első látszatra úgy tűnik fel előttünk, mintha

legalább is egy nábbal volna dolgunk; ha azután ezen fényes költsékezésnek a hátterével is megismerkedünk, elszörnyűködve láthatjuk, hogy az egész csupa máz, mely a legelső törlesre lekopik s akkor aztán az egész szegénységet a maga meztelenségében tárja zánk.

Az anyától függ, hogy milyen irányban akarja gyermekét nevelni. A példa hat. Ha egyszerűséget, őszinteséget tapasztal a leány a szülői háznál és ezen tulajdonságok ő elsajátítja, lehetetlen, hogy majdan más kép gondolkozzék.

Ime, ezek azon főbb szempontok, melyek nézetem szerint a nőnevelésnél okvetlenül figyelembe veendőek.

Mennyi van még hátra, mit el sem mondtam.

A mai társadalom felszabadította, emancipálta a nőt, azaz a férfiak által élvezett jogokkal ruházta fel. Ez szabad teret enged neki, az igaz, de mert a nőnek a rendeltetése egészen más, mint a férfiaké, a jogok nem mindegyikével élhet A férfi szerez, a nő a szerzeményt megőrzi; a férfi kötelessége a hazát és családot a szükségesekkel ellátni, a nő kötelessége pedig a házi rendet vezetni, de legfőbb kötelesség gyermekeit (ha van) nevelni. Ezt tudva, nem helyteleníthető eléggé az, hogy a nők az utóbbi időben már az egyetem felé is kapkodnak.

Ugyan bizony milyen feleség, milyen anya, milyen háziasszony lesz ezekből az egyetemtet végzett nődoktorokból, stb.-ből.

Ugy látszik, hogy nemsokára megváltozik a fennálló társadalmi rend; a férfiak fogják a házi teendőket, sepregetést, tisztogatást, főzést végezni addig, míg a nők a kenyert után látanak. A férfi fogja a gyerekeket ápolni és dajkálni, a nő addig valahol a kaszinóban vagy klubban fogja szabad idejét eltölteni.

Ennek a változásnak elvégre be is kell már következnie, hiszen a férfiak eleget élveztek a szabadságból, kerüljön már sor a nőkre is.

Ez a változás még más tekintetben is üdvös leend. A fiúk meg kevesebbet fognak örödni a logaritmusokkal, az iskoláknak meg feljé se mőznének, hanem vesznek majd egy block-ot, rápingálják ezt a sokat mondó szót: „Muzsik”, és azzal fognak végig sétálni az utcán.

A férjhezmenetel is könnyebb lesz, akkor a nő fog férfi-nőzöbe menni, ő állapítja meg a házassági feltételeket, s zóval minden a maival ellenkezőleg fog történni.

No de már befejezem level- a, mert attól tartok, hogy ha tovább vez- a fejtegetésem, könnyen magamra vor. m haragját, ezt pedig a világot sem akarom.

Ínkább több napi koplalás, mint egyetlen egy nővel (leányasszony) haragban lenni. A viszontlátásra!
Kovács Samu.

Dumas-anekdóták.

A „Kamélias hölgy” első előadása után egy csoport tisztelője vette körül az öreg Dumast s fiának darabjában mindnyáján az apa javító kezét vették fölmismerni, ha az öreg Dumas csak akkor értesült a darab létezéséről, mikor fia azt a másolónak adta, s amint elolvasta, állítólag keserű könnyekre fakadt. „Valjha csak be, hogy a legnagyobb részt ön csinálta!” faggatták minden oldalról indiszkrét mosolylyal. Az öreg Dumas boszus lett és így vágott vissza: „Igen, valóban én alkottam azt, ami a legjobb a darabban . . .” — „Aha, látja!” — „Igen, a szerző az én művem.” A fiatal Dumas, akinek e választ elmondták, melyen meg volt hatva, de egy életem még se fojtathatót el és szót: „Ez az én igazi papám. Minden áron részének kell lennie sikeremben. Az ő háromszáz kötete neki nem elegendő. Mily hiu ember! Hiusága annyira megy, hogy képes volna kocsián — ha volna kocsija — a bakra túlni, csakhogy elhitesse, hogy — szerencsét tart.”

„Mi véleményben van Bácsországról?“

Az interview-k világát éljük. A toladó kíváncsiság e szalónképes eszközével betörjük királyok ajtaját, megragadjuk ministerek kabátja szélét s megállítjuk a rohanó diplomatiát, hogy véleményt zsaroljunk ki belőle éppen arról, amiről legkevésbé óhajt adni. — Belopózunk világhírű művésznők öltözőjébe, hogy kivallasuk hódításuk titkairól, s benyitunk a drámaíró dolgozó szobájába, hogy hírt vigyünk tőle legujabb sujet-je felől. Az interview non-plus-ultrája, hogy még a Csombor Imrék s Takács Zoltánok se maradnak menten attól s Arton az egész világ feszült figyelme közepett leplezi le a francezia igazságszolgáltatást.

A kor uralkodó eszméje — az interview láza ragadott magával minket is, szerény vidéki hírlapírókat.

Ne maradjunk el a világ haladása mögött, módját ejtettük annak, hogy interview-unkra megszólaljon a politika és az irodalom nagyjai!

A „Zombor és Vidéke“ interview-ja így hangzik:

„Mi véleményben van Bácsországról?“

Ezzel a nagyhangú kérdéssel ostromoltuk meg első sorban azt, a kit politikai hitvallásunk „hiszek-egy“-jébe foglaltunk, az irodalom korifeusait, a kiknek alkotásait annyiszor megbámuljuk s a művészet apostolait, a kiket van alkalmunk sokszor Bácsország kellő közepében keblünkre ölelhetni.

Az interview nem maradt sikertelen. Első helyen ad feleletet kérdésünkre gr. Apponyi Albert, a kiről bátran mondhatjuk azt, a mit Ugronról mondanak Erdélyben, hogy Bácsországnak megkoronázatlan fejedelme.

Nagyobb hódolattal, szeretettel, igazibb hűséggel és ragaszkodással Jászberény se viseltetik Apponyi gr. iránt, mint Bácsország, melynek országos választó kerületei szolgáltatják legodaadóbb gárdistáit.

Szebb „Kriszkindli“-t nem is szerezhettünk volna olvasóinknak, mint midőn Apponyi gr. eredeti kézvonásait mutatjuk be, — a mely kézvonásokba van letéve Apponyi gr. véleménye Bácsországról.

Igy vagyunk Horánszkyval is, a kinek Bácskában törhetetlen hívei, hű s odaadó barátai vannak, a ki ha közénk jó — a leglelkesebb ovátiók központja.

Hálás köszönettel fogadjuk továbbá irodalmunk jeleseinek szellemdus feleleteit, melyek Bácsországban szálló igékké fognak válni s minden kínálkozó alkalommal emlékezetünkbe visszaidéztetni.

Az interview némileg hiányos s mi készséggel beismerjük, hogy ennek okai mi vagyunk, a kik nem tudtunk elegendő riporteri élelmességet kifejteni, hogy Jókait vagy Mikszáthot is megszólaltassuk. — De se baj!

Közeledik a millenniumi kiállítás ideje.

Bácsországnak ott kell lennie a versengők sorában iparával, kereskedelmével s mindazzal, a mi anyagot nyujthat a fölöle kimondandó véleményhez.

S ha szorgalmunk, ügyességünk s hazafiságunk kiállított alkotásaival sikerül az ország figyelmét vonni magunkra, akkor lesz jogunk igazi önérettel fordulni írónk, politikusaink és költőinkhez e kérdéssel:

„mi véleményben van Bácsországról?“

Bácsország, nekem
első királyi politikai
csatater volt; csak
a magyar hurokaiól
szólhatok tehát. Exekúzió
— a vesérlőle kezdve a leg-
kisebb körlegényig — in-
felöllebbébbakat, kitar-
sobbakat országverte
nem találtam

Budapest 1895 Apponyi Albert

Apponyi Albert gr.

E

Bácsország területénél né-
 vességenél, gazdagságánál, és
 erős nemzetiségénél fog-
 va az egyesleges Magyar állam
 egyik exponált országa, és ha-
 kalmás oszlopa. Feladata és
 hivatása nagy; de ezt csak
 nagy földhözjáró, ha polgárai
 nyelv kultúrája, és nemkülönben
 közéleti formák legyimas sze-
 retében és minőségében
 a legkeményebb és leggyorsabb
 versenyező hazaszeretőkben.
 Budapest, Novemb. 18. 1895
 Horváth János

Bácsországról az a véleményem,
 hogy területe csak egy vár-
 megyére, azaz, a várme-
 gyére, a fővárosra és várme-
 gyére, hogy egy orszá-
 ra, jó kedve lehet het
 országra felbontva.
 mivel kisebb, az
 de egyébként éppen olyan
 ország Bácsország mint
 a Magyarország. "Károlyi-féle".

Bácsmegeyerül két dolgot tudok: egyik az,
 hogy ott születtem, a másik meg az, hogy
 nemcsak mind quőrt benne az itali. Kés az,
 amely, elég jó magyarokra, hogy két hegy, kö-
 rös öta, amikről csak az elvárható, nem
 való hátrányon meglátogatni.
 Még csak az itáli kérelmül jörelapozni: meg-
 nevelkedik: é egy nevelésre, ha országok
 nevelkedik?
 Ez ugyan nem "vélemény". De az itali-
 mevelkedésnek szabad egyébről is bevélnie,
 mint amit tőle kérdesznek.

Hogy mi a véleményem Bácsországról, azt már
 meglehetősen részletességgel elmondtam Balacsintae-
 ország ezimű kritikájomban. Édes egy "ország", annyi
 bizonyos, s ami az én eszélyeségemet illeti, tökéletesen
 otthon érzem magamat benne. Nekem kedvesebbet a
 magam szempontjából nem mondhatok róla. Sokasem
 fogom elfeledni a sikarai ifju utat, Ambroszovits
 Gyulát, sem a Vojnitsokat, sem a szabaddai két Far-
 kast, sem Vermes Bélát. A lelkeim mindenkor vissza
 fog kíváncskozni a stanisltói, a ziggyezai, a rasztinai,
 a ceonoplai síkságokra; a szántai, az apatini mo-
 coaraktára, a ludastóra, a Balicsra, meg az átokházi pusztá-
 tára, ami ugyan már csak határos Bácsországgal. Ele-
 tem szebb napjait töltöttem ezeken a kedves helyeken.

Budapest 1895 XI/14

Agárdi János

Bársony István.

Bácsországról ugyanabban a
 véleményben vagyok, mint ama ki-
 res szép asszonyokról, akikbe
 mindenki szerelmes, de akiket én,
 fájdalom, csak hallomás útján
 ismerek.

A művelt nyugaton az igaz-
 ságot imádják és a tudományt
 tisztelik; Ferrisában vannak tür-
 imádók, Bácsmegeyerben földimá-
 dók. Itt a tudomány és tudások
 kultúrája ismeretlen. Így nulla
 és az orv. dolgában, de így sok
 túrú föld tisztakában: a hatalmas-
 ságok vedel budist isznak és kör-
 elődöken (Schmauszokan) dik-
 orziókkal ünnepelenek.

(Töredék egy soha nem irandó néprajzi
 munkából.)

Dr. Margalits Ede.

Dr. Barón, hogy egy kedves, egy kedves barát, és
 kérelmül jörelapozni: meg-
 nevelkedik: é egy nevelésre, ha országok
 nevelkedik?

Amúgy is

Bácskában vagy
 Roczmaros, vagy
 vendég szeretni
 levisi.

Sipulus

Bácskának üdvö!

Dr. Virág Béla.

Budapest, nov. 14-én.

Szomaházy István.

Boldog vármegye, ahol
 annyi mindenféle
 elbírnak az emberek

Amúgy is

Bácsország minden magyar poétának bizonyára az, a mi a festőknek Olaszország: szimpáthiájuk földje. Feszonyai és lányai a legszebb asszonyok és lányok, a kiket a Teremtő nyilvánvaló kárpótlásul adott Bácsországnak azért, mivelhogy a világrendezés nagy sietségében, sajnálatos feledékenységből, már előbb más vidékre helyezte el Tokajt.

Különben fájdalommal jegyzem meg, hogy nem jártam ott soha!

Budapest, 1895. december hó.

Jakab Ödön.

*A Bácskában sok hort meg-
isznak, de hogy jó hort isznak-e,
azt meglátjuk.*

Zilahi Gyula.

Magam is ott születtem. Rossz fiu volnék, ha nem zengném dicséretét annak a földnek, a mely szült. Sok az erénye és a hibája, a mely egy szóban fejezhető ki: **virtuskodás**. Hősnek lenni, nagyokat alkotni, szeretni, szerelmeskedni, kártyázni, nagyokat inni, Bácsországban mind csak virtus!

Tábori Róbert.

Ha Bácsország egyik vidéke Magyarország volna, úgy az ének Bácska helyett ez országról szólna.

Ney Dávid

a m. kir. Operaház tagja.

Nekem Bácsországról „véleményem” nincs, hanem van egy emlékem. Abban az országban lakik az a gyönyörű leány, kihez életemben az egyetlen verset írtam.

Ha felszik; ime:

Rólad álmodoztam

S eltápillt az álmom:

Boldog folytatását

Mindhiába várom.

Budapest, november végén.

Bede Jób.

Magam sohasem voltam a Bácskában. De az úram révén, (a ki bácskai) nagyon megszereltem azt a jóízű magyar vidéket, mint a hogy megszereltem az úram révén Jókait meg a tuba rőzsát, Diódi Sándort meg a kaviárt, Herczeg Ferenczet meg a francia pezsgőt. De Bácsországot még ezeknél is jobban szereltem, mert annak köszönhetem, hogy pártába nem maradtam.

Tábori Róbertné.

Kedves Szerkesztőség! Ugy vagyok Bácskával, mint a szerelmes a maga szerelme tárgyával. A mióta elszakadtam tőle, itt a távol nyugaton, az ország másik szélén, naponként képpével alszom el, képpével ébredek.

Kérdésükre nem tudok tehát felelni, mert nekem semmiféle véleményem sincs Bácsországról, én csak szeretem Bácskát, nagyon szeretem...

Sopron, 1895. nov. 20.

Vojtkó Pál.

Engedje meg a t. Szerkesztőség, hogy ne erre a kérdésre feleljek, hanem egy másikra, melyet eltekintve formuláznék: „Mi véleményben van a Zombor és Vidéke e körkérdéséről?” Abban, hogy nem szeretem, ha Magyarország különböző magyar vidékeit mintegy külön országoknak tüntetjük fel. Örüljünk, hogy egyek vagyunk!

Radó Antal.

Hogy mit tartok Bácsországról? Tisztelt szerkesztő úr, azt gondolom, pendántja Stuart Máriaának. Még olyan sincs, mint a hirt.

Tökéletesen egy kiten vagyok a macedoniai Nagy Sándorral: Ha nem volnék bácskai, akkor ezem ágában se lenne kívánni, hogy az legyenek.

Révész Ernő.

Ott nőttem föl. a zombori szállásokon, a délibáb szomszédságában, órákig elbolyongtam a Bára végtelen nádasán, a könnyezésig nőttem Jakova, Kusovlya, Militics kedveseső tonyait, s ünnepem volt, ha egy-egy zombori vásárta, búcsunapra bevittek. Olyankor nagybátyám, az öreg Sztrilics József elvitt ki, a szállóba, ott, a temető közelében, s elbeszélgetett a régi szép időkkel...

En meg hallgattam, mint a profétát, s lelkelem előtt Bácsország volt az egész világ, vagy legalább is annak a közepe.

S ez az ifjú álom még most sem enyészett el egészen s én még mindig visszavágyom a délibáb kölesjéhez, a szabad tanyákra, a fehér falu szállások közé, ahol énnekem már csak halottaim vannak.

Mit is keresnek én már ott? ... a délibábot? vagy az ifjuságot? ... Vagy az nem mindegy? ...

Váradi István

Valahányszor a Bácskában utazva hazatérek, úgy érzem magamat, mint a gyermek, kitől azt kérdezték, hogy „mi lesz a fiam?” ... s a gyerek azt felelte: „Vendég!” ... De meg úgy is érzem magamat, mintha zamatot, hamisított magyar boroskát szörpölgetve, egy női szépségalbumot lapozgatnék. Teremtő Isten! ... Mennyi szép asszony és szép lány! ... És milyen jó borok! ...

Amondottakból tessék levonni a consequentiát.

Gabányi.

Hirdetések.

Champagner

„Duc de Montebello“

Château de Mareuil s Ay, Az
Orleansi Herceg féle
szőlők birtalója.

Cognac

J. Denis, Henry Mounié & Cie.
Cognac.

Exposition Universelle 1889
Hors concours. Expert du
Jury

Alapított 1838-ik évben.

Főügynökség Osztrák-Magyarországra nézve:

Pekarek & Lederer, Bécs, XIX/1, Sehegarg, S.
Nagy kivétel tea, rum, spanyol és francia borokban.
Kapható Zomborban: Weidinger A. és S. czégnél.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

A legolcsóbb és azért a legelérhetőbb képes
hétlap!

Meglelnek minden héten bő szívföldalmi és
ismeretterjesztő tartalommal és külön beköthető regény-
melléklettel.

Havonként kétszer „Hölgyek Lapja“ című
félves mellékletet ad, párisi divatképekkel és bő divat-
tudóttalissal.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ olyan szellemben
és irányban van szerkesztve, hogy ifjú és öreg külön
s együttvéve élvezettel olvashatja.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“-ba a régi és
újabb iról és költői garda minden számottevő tagja
dolgozik.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“-nak regényei,
elbeszélései, rajzai, humoreszkjei, költeményei kedély-
nemesítő olvasmányok. Irányzikkivel a társadalom
minden kérdésére kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb
czikkjei pedig tanulságosak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ minden évben
négy regényt ad mellékletül, még pedig csinos színes
borítékkal, éves előfizetőknek.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ borítéka szelle-
mes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és
feleletek tárháza.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ előfizetői díj-
talanul közölhetik gondolataikat az „előfizetők posz-
tájában.“

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ képei lehetőleg
alkalomszerűek, díszesek és tanulságosak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ 1896 január első
számával XVIII-ik évfolyamába lép.

Ez újjei számában következő érdekes és kiváló
közlemények jelentek meg:

Csendes világ, regény, *Benickyné Bajza Len-
kétől; Évfordulón, költemény, Jámor Lajosól; Reg-
történet, beszély, Lanka Gusztávól; Hogyan ruház,
koldjunk télen? orvosi czikk, dr. Fodor tanártól; A költő,
bál után, vig monológ, Oláh Györgyól; A költő,
költemény, Feleki Sándortól; Versek zene, költemény,
Radányiszky Gyulától; Boldog újjevet! életkép,
Merrczayné Karossa Irmtól; Megnyugtató történet, freskó,
Krudiv Gyulától; En is! regény, Tolnai Lajosól.*

Mutatónyiszámokat bármikor szívesen küld A
„KÉPES CSALÁDI LAPOK“ kiadóhivatala Budapest
Vadász-u 14. saját házában.

Előfizetési árak

a „KÉPES CSALÁDI LAPOK“-ra a „Hölgyek
Lapja“ című divatlappal és a regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 forint.
Fél évre 3 forint
Negyed évre 1 forint. 50 kri

FIGYELMEZTETÉS.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési ösz-
szegyet egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes
 emlékményvel küld a kiadóhivatal.

Kérjük az előfizetések megújítását, s lapunk-
nak az ismerősök körében terjesztését.

A ki az egész évre szóló hat frtyai előfizetési
összeget 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal
együtt egyszerre beküldi, annak elismerésül 4 regényt
küldünk; a ki 3 frt előfizetési összeget 40 kr.
csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre
beküldi, annak két regényt küldünk elismerésünk
jeléül, és a ki csak 1 Ft 50 krnyi negyedévi elő-
fizetési díjat 20 kr. csomagolási és postaszállítási
díjjal együtt egyszerre beküldi, annak a kiadóhivatal
egy regényt küld jutalmul.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad
a „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ kiadó-
hivatala, Budapest, Vadász-utca 14. szám.

KARÁCSONYI és ÚJÉVI AJÁNDÉKOK

a legolcsóbb árban csak is

Hirschenhauser és Kovács

áruházban a „Gólyához“ Zombor

Corsó, Falczióné-féle ház kaphatók.

Különös nagy raktár **babák és játék tárgyakban**

a seson előrehaladottsága miatt nagyon olcsó árban.

Hölgykalapok mélyen leszállított áron kaphatók.

Szabott árak.

GOTTSCHLIG tea-, rum- és cognac- nagykereskedő

AGOSTON BUDAPEST

Központi iroda: IV., Váci-utca 4. szám.
RAKTÁRAK:

IV., Váci-utca 6. sz. „a Mandarinhoz“ Al. Andrassy-út 23, „Hong-Cong városához“
a Városház-ter mellett a kir. opera átellenében

IV., Egyetem-tér, Egyetem-utca sarkán, a „Japán nőhöz“

RIVITELI PINCZÉK:

X., Kőbánya, Fűzér-utca 9. szám.

Bizományi raktár:

Zomborban:

TÓTH ERNŐ kereskedőnél

Kézzel készített, behozatala valódi chinai és orosz karaván-teák, Jamaica-, Brazíliai és
Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségben, eredeti cso-
magok és palackokban, eredeti árak mellett. **Árjegyzék ingyen és bementre.**

KLYTHIA A BŐR ÁPOLÁSÁRA ZSIRPUDER.

Az arczbőr szépítése és finomítása.
Legelégansabb toillette, bál- és szalon-puder fehér, rozsa-
szin vagy sarga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. es. kir.
tanár által Bécsben.

Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz
mellékelve.

TAUSSIG GOTTLIEB

finom toillette-szappanok gyárosa és illatszerek főraktára
Bécs I. Wollzeile 3. sz.

Kapható: a legtöbb illatszér-, drogua- és gyógyszerárakban
valamint Zomborban Engel Mór urnál.